

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

ปริญญา

พัฒนาสังคม

โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์
ชุมชนบ้านโคกโก่ง ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

People Participation in Homestay Cultural Tourism of Ban Khok Kong
Community, Tambon Kut Wa, Amphoe Kuchinarai, Changwat Kalasin

นามผู้วิจัย

นายจุฬารัตน์ ศรีบุญต๊ะ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์มาตริณี รักษัตานนท์ชัย, Ph.D.)

ประธานสาขาวิชา

(รองศาสตราจารย์สิริกร กาญจนสุนทร, วท.ม.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์
ชุมชนบ้านโคกโก่ง ตำบลกุตหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

People Participation in Homestay Cultural Tourism of Ban Khok Kong
Community, Tambon Kut Wa, Amphoe Kuchinarai, Changwat Kalasin

โดย

นายจุฬ่า ศรีบุตตะ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
พ.ศ. 2554

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จุฬา ศรีบุตตะ 2554: การมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์
ชุมชนบ้านโคกโก่ง ตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ปรินญาศิลปศาสตร์
มหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สาขาพัฒนาศึกษา โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์มาตริณี รักษัตานนท์ชัย, Ph.D. 122 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ความ
คาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยว ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
แบบโฮมสเตย์ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว และ
ความคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
แบบโฮมสเตย์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านโคกโก่ง ตำบล
กุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 210 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ
แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ศึกษา
ความสัมพันธ์ด้วยการทำตารางไขว้

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งส่วนใหญ่เป็นหญิง มีอายุเฉลี่ย 44.86 ปี มากกว่า
ครึ่งหนึ่งสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา สมรสแล้วมากกว่าร้อยละ 80 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม
ร้อยละ 69.0 มีรายได้เฉลี่ย 3,161.43 บาทต่อเดือน และมีระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนเฉลี่ย 39.51 ปี
ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ในระดับมาก และมีความคาดหวัง
ที่จะได้รับการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง ส่วนการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวพบว่า ประชาชนมี
ส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ในภาพรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็น
รายด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมด้านการลงทุน การดำเนินกิจกรรม การวางแผน และการตัดสินใจ
ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการประเมินผลประชาชนมีส่วนร่วมในระดับน้อย

จากผลการวิจัยข้างต้นจึงมีข้อเสนอแนะว่า ผู้นำและคณะกรรมการชุมชนควรกระตุ้นให้
ประชาชนบ้านโคกโก่งได้ตระหนักถึงความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมการดำเนินการจัดการท่องเที่ยว
ของชุมชน นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลกุดหว้าควรจัดหาเงินทุนดอกเบี้ยต่ำให้ประชาชนในชุมชน
มีส่วนร่วมในการลงทุนมากขึ้น โดยเฉพาะในการผลิตสินค้าและบริการแก่นักท่องเที่ยว

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Chula Sributta 2011: People Participation in Homestay Cultural Tourism of Ban Khok Kong, Tambon Kut Wa, Amphoe Kuchinarai, Changwat Kalasin. Master of Arts (Social Development), Major Field: Social Development, Interdisciplinary Graduate Program. Thesis Advisor: Mrs. Matrini Ruktanonchai, Ph.D. 122 pages.

This research aimed to examine the personal factors, the knowledge, the expectation from tourism, and the level of people participation in homestay cultural tourism; and to study the relationship between such personal factors, knowledge, expectation from tourism, and people participation in homestay cultural tourism. Samples consisted of 210 households in Ban Khok Kong, Tambon Kut Wa, Amphoe Kuchinarai, Changwat Kalasin. Questionnaires were distributed to gather the data that were later analyzed with descriptive statistics. Relationships were established through cross tabulation.

Research results revealed a majority of female heads of household in Ban Khok Kong, with an average age of 44.86 years on average. More than half attained primary education. More than eighty percent were married and had been engaged in agriculture occupation (69.0 percent), with average monthly income of 3,161.43 baht. They had lived in Khok Kong community for 39.51 years on average. The people's knowledge in homestay cultural tourism was at high level but they only had moderate level of expectation from tourism. In general, they had moderate level of people participation in homestay cultural tourism. When scrutinizing each aspect of such people participation, it was found that the people had moderate levels of investment, participation in various activities, planning, and making a decision. But they participated very little in the evaluation of homestay cultural tourism.

The above results led to the recommendation that community leaders and the Community Committee should encourage the people of Ban Khok Kong to be aware of the importance of participation in the management of tourism in the community. Furthermore, Kut Wa Subdistrict Administrative Organization should procure and provide low interest funding for the people so that they could have higher participation in investment, especially in the production of goods and services for the tourists.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งของ อาจารย์ ดร.มาตริณี
รักษาดานนท์ชัย ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ให้ความช่วยเหลือ ตรวจ แก้ไข
ข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็น
อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณประชาชนบ้านโคกโก่ง ตำบลกุดหว้า อำเภอภูจินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
ทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถามเพื่อให้งานวิทยานิพนธ์ครั้งนี้สมบูรณ์ และขอขอบคุณ
พี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ที่ศึกษามาด้วยกันคอยให้ความช่วยเหลือในช่วงของการศึกษาด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา รวมถึงผู้เขียนตำรา เอกสาร
บทความต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า และนำมาอ้างอิงในงานวิจัยครั้งนี้

คุณค่าอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู
อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

จุฬารัตน์ ศรีบุญต๊ะ
กุมภาพันธ์ 2554

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(7)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ประโยชน์ที่ได้รับ	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	4
แนวคิดและทฤษฎี	4
ชุมชนบ้านโคกโก่ง	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
กรอบแนวคิดในการวิจัย	33
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	34
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย	36
ประชากร	36
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	36
การวัดตัวแปร	36
การทดสอบเครื่องมือและการหาค่าความเชื่อมั่น	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	43
บทที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชน	44
ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล	44
ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์	46
ตอนที่ 3 ความคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยว	49
ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์	52
ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม	65

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	89
สรุปผลการวิจัย	89
ข้อเสนอแนะ	95
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	99
ภาคผนวก	105
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	106
ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	113
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	122

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของประชาชนบ้านโคกโก่ง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	44
2	จำนวนและร้อยละของประชาชนบ้านโคกโก่ง จำแนกตามคะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์	46
3	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของประชาชนบ้านโคกโก่ง	47
4	จำนวนและร้อยละของประชาชนบ้านโคกโก่ง จำแนกตามคะแนนความคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยว	49
5	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับความคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยวของประชาชนบ้านโคกโก่ง	50
6	จำนวนและร้อยละของประชากรบ้านโคกโก่ง จำแนกตามคะแนนการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน	52
7	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับการมีส่วนร่วมด้านการวางแผนของประชาชนบ้านโคกโก่ง	53
8	จำนวนและร้อยละของประชาชนบ้านโคกโก่ง จำแนกตามคะแนนการมีส่วนร่วมด้านการลงทุน	55
9	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับการมีส่วนร่วมด้านการลงทุนของประชาชนบ้านโคกโก่ง	55
10	จำนวนและร้อยละของประชาชนบ้านโคกโก่ง จำแนกตามคะแนนการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ	57

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจของประชาชนบ้านโคกโก่ง	58
12	จำนวนและร้อยละของประชาชนบ้านโคกโก่ง จำแนกตามคะแนนการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม	59
13	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรมของประชาชนบ้านโคกโก่ง	60
14	จำนวนและร้อยละของประชาชนบ้านโคกโก่ง จำแนกตามคะแนนการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล	61
15	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลของประชาชนบ้านโคกโก่ง	62
16	จำนวนและร้อยละของประชาชนบ้านโคกโก่ง จำแนกตามคะแนนการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวภาพรวม	63
17	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของประชาชนบ้านโคกโก่ง	66
18	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของประชาชนบ้านโคกโก่ง	68
19	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของประชาชนบ้านโคกโก่ง	71
20	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของประชาชนบ้านโคกโก่ง	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
21	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของประชาชนบ้านโคกโก่ง	76
22	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของประชาชนบ้านโคกโก่ง	79
23	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของประชาชนบ้านโคกโก่ง	81
24	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์กับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของประชาชนบ้านโคกโก่ง	84
25	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของประชาชนบ้านโคกโก่ง	86
ตารางผนวกที่		
1	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์	114
2	ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามความคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยว	116
3	ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ด้านการวางแผน	116
4	ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ด้านการลงทุน	117

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
5	ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แบบโฮมสเตย์ด้านการตัดสินใจ	118
6	ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แบบโฮมสเตย์ด้านการดำเนินกิจกรรม	118
7	ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แบบโฮมสเตย์ด้านการดำเนินกิจกรรม	119
8	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ทั้งฉบับ	120

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ซุ้มประตูชุมชนบ้านโคกโก่ง	22
2	พิธีบายศรีสู่ขวัญแด่ผู้มาเยือน ด้วยฝ่ายมงคลผูกแขน	23
3	สาธิตวิธีการได้มาเป็นผ้าเย็บมือ	24
4	น้ำตกตาดยาว บ้านโคกโก่ง	24
5	น้ำตกตาดสูง บ้านโคกโก่ง	25
6	วนอุทยานภูผาวัว	25
7	ผานางแอ่น	25
8	พิธีต้อนรับนักท่องเที่ยวผู้มาเยือน	27
9	บ้านพักแบบโฮมสเตย์ของชุมชนบ้านโคกโก่ง	27

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ซึ่งเน้นการกำหนดเป้าหมายในการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว โดยมีรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 7-8 ต่อปี และส่งเสริมให้ชาวไทยท่องเที่ยวภายในประเทศเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 ต่อปี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2544)

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่เกิดขึ้นโดยอาศัยสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรในท้องถิ่น เช่น สภาพภูมิประเทศ ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม และสถาปัตยกรรม เป็นต้น ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงเป็นกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นธรรมชาติและวัฒนธรรม ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญที่นำรายได้เข้าสู่ประเทศ และมีแนวโน้มว่าจะมีความสำคัญเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพราะนอกจากจะก่อให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้น และมีรายได้เข้าสู่ประเทศมากขึ้นแล้ว การท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดการปรับปรุงด้านโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปาและระบบสาธารณสุขอีกด้วย อีกทั้งการท่องเที่ยวยังช่วยให้ความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวด้วย (พจนานุกรม, 2540)

อย่างไรก็ตามแม้การท่องเที่ยวจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากทางเศรษฐกิจ เกิดการสร้างงาน การสร้างอาชีพ การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง รวมไปถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ แต่อีกด้านหนึ่งกลับก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบทั้งในมิติด้านธรรมชาติ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เช่นกัน ผู้ที่ได้รับผลกระทบอย่างมากทั้งทางตรงและทางอ้อม คือ ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวทำให้เกิดแนวความคิดจัดการท่องเที่ยวแนวใหม่ขึ้น มีชื่อเรียกที่แตกต่างกัน อาทิ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นต้น ซึ่งล้วนมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่คล้ายคลึงกัน คือ การบริหารจัดการท่องเที่ยวในระดับชุมชนที่มีการจัดการโดยให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม และคำนึงถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่เน้นการตอบสนองของความจำเป็นพื้นฐานมากกว่าการบริโภคทางวัตถุ ตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนความรู้ และวัฒนธรรมระหว่างนักท่องเที่ยวกับประชาชนในชุมชน

ชุมชนบ้านโคกโก่ง ตำบลกุดหว้า อำเภอภูผามาศ จังหวัดอุดรธานี เป็นหมู่บ้านวัฒนธรรม ชุมชนแบบดั้งเดิมที่เรียกว่า หมู่บ้านวัฒนธรรมผู้ไทยโคกโก่ง ซึ่งได้เปิดบริการต้อนรับนักท่องเที่ยว ที่ต้องการมาพักผ่อน เปิดเรือนผู้ไทยให้นักท่องเที่ยวได้พักในบ้านของชาวบ้าน เพื่อสัมผัสวัฒนธรรม ชาวผู้ไทย บ้านพักโฮมสเตย์เป็นบ้านพักประเภทหนึ่งให้นักท่องเที่ยวพักร่วมกับเจ้าของบ้าน และมี วัตถุประสงค์ที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของเจ้าของบ้านหรือเรียกว่า โฮมสเตย์ ซึ่งเจ้าของ บ้านเต็มใจที่จะถ่ายทอดวัฒนธรรม แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งจัดที่พักและอาหาร ให้นักท่องเที่ยวโดยได้รับค่าตอบแทนตามความเหมาะสม ปัจจุบันบ้านชุมชนโคกโก่งแยกเป็น 2 หมู่ คือ หมู่ที่ 5 กับ หมู่ที่ 7 ซึ่งหมู่ที่ 5 เรียกว่า บ้านโคกโก่ง และหมู่ที่ 7 เรียกว่า บ้านนาไค้

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ และความคาดหวังที่ได้รับจากการท่องเที่ยวของประชาชนชุมชนบ้านโคกโก่ง ตลอดจนศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ และความคาดหวังดังกล่าว กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของชุมชนบ้านโคกโก่ง เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของชุมชนบ้านโคกโก่งในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของประชาชนบ้านโคกโก่ง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว และความคาดหวังที่จะได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของประชาชนบ้านโคกโก่ง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว และความคาดหวังที่จะได้รับจากการท่องเที่ยว กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของประชาชนบ้านโคกโก่ง

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลการวิจัยในครั้งนี้ นำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในการวางแผนพัฒนา และปรับปรุงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของบ้านโคกโก่ง ตำบลกุดหว้า อำเภอภูผามาศ จังหวัดอุดรธานี ในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีท้องถิ่น ตลอดจนเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ในชุมชน เพื่อให้การให้บริการนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

เนื่องจากชุมชนบ้านโคกโก่งประกอบด้วยหมู่บ้าน 2 หมู่ ได้แก่ หมู่ที่ 5 บ้านโคกโก่ง และ หมู่ที่ 7 บ้านนาไคร้ ตามเขตการปกครองท้องที่ การวิจัยครั้งนี้จึงครอบคลุมประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านโคกโก่ง ตำบลกุดหว้า อำเภอภูผามาศ จังหวัดอุดรธานี ทั้ง 2 หมู่บ้าน จำนวน 210 ครัวเรือน (องค์การบริหารส่วนตำบลกุดหว้า, 2552)

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ ความคาดหวัง การมีส่วนร่วมของประชาชน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการบริหารจัดการการท่องเที่ยวบ้านโคกโก่ง ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แนวคิดและทฤษฎี

1. ความรู้

ผู้วิจัยศึกษาความหมายของความรู้ และการวัดระดับความรู้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ความหมายของความรู้

พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) ได้ให้ความหมายกว้างๆ ไว้ว่า “รู้” หมายถึง แจ่ม เข้าใจ ทราบ ไพบูลย์ (2526) ได้อธิบายความหมายของคำว่า “ความรู้” ไว้ว่า บรรดาข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดของเรื่องราว อันเป็นประสบการณ์ของบุคคลที่สะสมและถ่ายทอดสืบต่อกันไป ซึ่งสอดคล้องกับ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2542) ที่ให้ความหมายไว้ว่าความรู้เกิดจากประสบการณ์ต่างๆ ที่มนุษย์ต้องประสบทั้งทางธรรมชาติ และสังคมที่มนุษย์จะต้องพึ่งพา มนุษย์จึงต้องเข้าใจสิ่งแวดล้อมและสังคม รู้จักการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ ส่วนประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526) กล่าวว่า ความรู้เป็นพฤติกรรมขั้นต้นซึ่งผู้รับสารเพียงแต่จำได้ อาจจะได้โดยการนึกได้หรือการมองเห็น ได้ยินหรือจำได้ ความรู้ขั้นนี้ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง และวิธีการแก้ปัญหา ในขณะที่สุภาพ ฉัตรภรณ์ (2539: 33) กล่าวว่า ความรู้คือ ความสามารถในการจดจำ การทวนความจำ ความทรงจำ การจัดกลุ่ม ตัดสิน วิเคราะห์ รู้แบบแผนโครงสร้าง และทฤษฎีในสิ่งที่ได้ศึกษามา สำหรับ เกศินี จุฑาวิจิตร (2548: 98) ความรู้ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัว อาทิ ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และความรู้ทั่วไปในระดับกว้าง และยังได้อธิบายอีกว่า ความรู้นั้นถือได้ว่าเป็นความสามารถในการใช้ข้อเท็จจริง ความคิด การหยั่งรู้ หยั่งเห็น ตลอดจนความสามารถในการเชื่อมโยงเข้ากับเหตุการณ์ได้ นอกจากนี้ภพ เลหาไพบูลย์ (2534) ให้ความหมายว่า ความรู้เป็นพฤติกรรมที่บุคคลสามารถระลึกถึงสิ่งที่เคยอ่านหรือเคยเรียนมาอย่างตรงไปตรงมา และสามารถระบุหรือบ่งชี้ความรู้เมื่อปรากฏในรูปแบบใหม่หรือความรู้จากสัญลักษณ์หนึ่งไปสู่อีกสัญลักษณ์หนึ่ง และยังได้อธิบายว่า ความรู้ หมายถึง

ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์และโครงสร้างที่เกิดจากการศึกษาหรือค้นหาเกี่ยวกับสถานที่หรือบุคคลที่ได้จากการสังเกต ประสบการณ์ หรือรายงาน

1.2 ระดับของความรู้

เกศินี จุฑาทวีจิตร (2548: 99) ได้จำแนกระดับความรู้ออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้

1.2.1 การระลึกหรือจดจำได้ (recall) หมายถึง การเรียนรู้ในลักษณะที่จดจำเรื่องเฉพาะวิธีปฏิบัติ กระบวนการและแบบแผน การระลึกได้ถึงเรื่องราวต่างๆ ที่เคยมีประสบการณ์ มาความสำเร็จในระดับนี้ คือ ความสามารถในการดึงข้อมูลจากความจำออกมาได้

1.2.2 การเข้าใจและรู้จักรวบรวมสาระสำคัญได้ (comprehension) หมายถึง การที่บุคคลสามารถทำบางสิ่งบางอย่างได้มากกว่าการจดจำเนื้อหาที่ได้รับ ตลอดจนการแปลความ การตีความหมาย และขยายความได้

1.2.3 การนำไปใช้ (application) หมายถึง ความสามารถที่จะนำข้อเท็จจริงและความคิดที่เป็นนามธรรมไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และนำความรู้ไปแก้ปัญหาได้

1.2.4 การวิเคราะห์ (analysis) หมายถึง ความสามารถในการใช้ความคิดในรูปของการนำความคิดมาแยกเป็นส่วน เป็นประเภท แยกแยะสิ่งต่างๆ ออกเป็นส่วนย่อย เพื่อค้นหาความจริงต่างๆ ที่แฝงอยู่ในเนื้อเรื่องนั้นๆ เพื่อการจัดจำแนกและนำไปใช้ได้

1.2.5 การสังเคราะห์ (synthesis) หมายถึง ความสามารถในการนำข้อมูล แนวความคิดย่อยๆ มาประกอบกันเป็นส่วนรวม แล้วนำไปสู่การสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่แตกต่างไปจากเดิม

1.2.6 การประเมินผล (evaluation) หมายถึง ความสามารถในการใช้ข้อมูลเพื่อการตั้งเกณฑ์ เพื่อการวัดข้อมูลตามมาตรฐาน และเพื่อให้ได้ข้อพิจารณาตัดสินในระดับประสิทธิผล

สรุปได้ว่า ความรู้ เป็นความสามารถของบุคคลที่มีการจดจำ มีความเข้าใจ และรวบรวมประสบการณ์ในข้อเท็จจริงต่างๆ นำไปแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม และการประมวลรายละเอียดเนื้อหาสาระ สามารถจัดลำดับความคิดอย่างเป็นกระบวนการได้อย่างสมเหตุสมผล

โดยอาศัยจากประสบการณ์ที่สั่งสมมา นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการตัดสินใจ จำแนกออกเป็น การระลึกหรือจดจำได้ การเข้าใจ และรู้จักรวบรวมสาระสำคัญได้ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล

2. ความคาดหวัง

ความคาดหวัง ผู้วิจัยศึกษาความหมายของความคาดหวัง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง ตลอดจนประเภทของความคาดหวัง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ความหมายของความคาดหวัง

ความคาดหวังเป็นลักษณะทางจิตวิทยา ซึ่งมีได้จำเพาะเจาะจงที่การกระทำอย่าง เดียว แต่จะรวมไปถึงแรงจูงใจ ความเชื่อ ความรู้สึก ทศนคติ และค่านิยม จากการศึกษาค้นคว้า เอกสารพบว่า มีผู้ให้ความหมายของความคาดหวังไว้หลายราย ดังนี้

สุรางค์ จันทน์เอม (2529) อธิบายว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความเชื่อว่า สิ่งใดสิ่ง หนึ่งน่าจะเกิดขึ้น และสิ่งใดไม่น่าจะเกิดขึ้นตรงตามความเชื่อ หรือการคาดการณ์ล่วงหน้าหรือไม่ นั้นย่อมขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคน หากความคาดหวังนั้นประสบความสำเร็จถูกต้องก็ จะมีเจตคติที่ดีหรือมีความพึงพอใจต่อสิ่งนั้น และ หลุยส์ จำปาเทศ (2533) กล่าวว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความเป็นไปได้ถึงความพยายามที่ทำให้เกิดการกระทำที่บรรลุผล ความคาดหวังจะสูง หรือต่ำขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของความพยายามและการกระทำ ส่วน Clay (1988) ให้ความหมาย ว่า ความคาดหวัง หมายถึง เป็นความหวังแรงกล้าว่าบางสิ่งบางอย่างจะเกิดขึ้นหรือเป็นความ เชื่อมั่นบางอย่างว่าควรจะเกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้น เป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงอนาคตที่ดี หรือ เป็นความคาดหวังที่ดีงาม ไพฑูรย์ เจริญพันธ์วงศ์ (2530: 109) อธิบายว่าความคาดหวังเป็น ความรู้สึกของบุคคลต่อตนเองว่าควรประพฤติปฏิบัติอย่างไรในสถานการณ์ต่างๆ หรือต่องานที่ บุคคลรับผิดชอบอยู่ ความคาดหวังดังกล่าวรวมไปถึงการคิดถึงบุคคลอื่นด้วย สำหรับ สุณีย์ ธีรดากร (2525) ได้ให้ความหมายว่า ความคาดหวัง หมายถึง การทำนายเหตุการณ์ว่าจะมีอะไร เกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นที่บุคคลเคยมีประสบการณ์มาก่อน และอธิบายว่า ความคาดหวังมี 3 ลักษณะ ดังนี้

2.1.1 ความคาดหวังมีลักษณะที่เกิดภายในจิตใจบุคคลซึ่งเป็นความรู้สึกส่วนตัวของ บุคคล

2.1.2 ความคาดหวังที่ปรากฏออกมาให้ชัดเจน เป็นสิ่งที่ประเมินได้

2.1.3 ความคาดหวังที่มีการเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับกฎระเบียบ เพื่อให้บุคคลในสังคมหรือหน่วยงานประพฤติปฏิบัติ

Gross *et al.* (1996) ให้ทัศนะเกี่ยวกับความคาดหวังไว้ 2 ความหมาย คือ เป็นการทำนายเหตุการณ์ล่วงหน้าโดยแสดงความรู้สึกหรือความเชื่อมั่นในสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่ามีโอกาสเป็นจริงได้ในอนาคต และเป็นเกณฑ์มาตรฐานในการจัดการดำเนินการดำเนินงานที่บุคคลนั้นดำรงตำแหน่งโดยอยู่ในสถานการณ์ปกติหรือในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่คาดการณ์ล่วงหน้าต่อบุคคลอื่นหรือสิ่งอื่นใดกระทำในสิ่งที่ตนปรารถนาให้เป็นไป ซึ่งความคาดหวังของแต่ละบุคคลอาจจะแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง

Hurlock (1984) ได้สรุปปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังไว้ ดังนี้

2.2.1 วัฒนธรรม วัฒนธรรมที่แตกต่างกันมีมาตรฐานของความคาดหวังต่อสมาชิกต่างกัน มาตรฐานนั้นครอบคลุมถึงระดับความสำเร็จและทัศนคติต่อความสำเร็จ เมื่อเด็กย่างเข้าสู่วัยรุ่นจะรับรู้ความคาดหวังของสังคมที่มีต่อตนเอง และความรับผิดชอบของตนเองที่ต้องมีต่อสังคม การตั้งความคาดหวังของบุคคลในแต่ละสังคมจึงแตกต่างกันไป

2.2.2 ชนิดของครอบครัว บุคคลที่มาจากครอบครัวที่มั่นคง มีแนวโน้มที่จะมีความคาดหวังในอนาคตสูงกว่าบุคคลที่มาจากครอบครัวที่ไม่มั่นคง ครอบครัวที่มีการโยกย้ายบ่อยๆ เด็กคาดหวังไม่ได้ว่าอนาคตจะเป็นอย่างไร เด็กที่ไม่ต้องย้ายถิ่นสามารถวางแผนของตนเองได้อย่างชัดเจน คือ มีความคาดหวังที่ชัดเจนและแน่นอน

2.2.3 ระดับชั้นทางสังคม ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและฐานะทางเศรษฐกิจดี บิดามารดาจะให้ความหวังและให้โอกาสแก่บุตรคนแรกมากที่สุด โดยเฉพาะถ้าเป็นบุตรชาย ซึ่งตรงกันข้ามกับครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ลูกคนสุดท้ายจะได้รับการส่งเสริมจากบิดา มารดา และพี่ๆ มากที่สุด เพื่อให้สมาชิกคนหนึ่งในครอบครัวขยับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมให้สูงขึ้น

2.2.4 การอบรมเลี้ยงดู บุคคลที่รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอัตตาธิปไตยจะตั้งความคาดหวังไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะตั้งความคาดหวังสอดคล้องกับความเป็นจริง

2.2.5 ฐานะในกลุ่ม กลุ่มจะมีอิทธิพลต่อบุคคลมากขึ้นขึ้นอยู่กับฐานะของตนในกลุ่ม และความคาดหวังที่กลุ่มมีต่อตน ถ้าฐานะของตนในกลุ่มมั่นคงและไม่มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความประทับใจให้กับสมาชิกในกลุ่ม ระดับความคาดหวังก็จะใกล้เคียงความเป็นจริง สำหรับบุคคลที่ไม่มีบทบาทสำคัญในกลุ่มจะต้องการเลื่อนขั้นตนเองเข้าสู่การเป็นผู้นำกลุ่ม ทำให้การตั้งความหวังหลายๆ อย่างไม่อยู่บนรากฐานของความเป็นจริง สำหรับบุคคลที่ชอบแยกตนเอง ความคาดหวังของกลุ่มจะมีผลต่อเขาเพียงเล็กน้อย

2.2.6 การใช้กลไกการหลบหนี กลไกการหลบหนีมีผลต่อการตั้งความหวังมากที่สุด คือ การฝันกลางวัน เช่น ฝันอยากเป็นพระเอกหรือนางเอก ก็จะตั้งความคาดหวังไว้ว่าจะประสบความสำเร็จและหลีกเลี่ยงความล้มเหลว ซึ่งเป็นการตั้งความคาดหวังที่อาจไม่อยู่บนรากฐานของความเป็นจริง

2.2.7 การบอกเล่าความคาดหวัง ความคาดหวังที่เล่าออกมามักจะอยู่บนรากฐานของความเป็นจริงมากกว่าที่จะเก็บไว้และคิดหวังอยู่คนเดียว อย่างไรก็ตามความคาดหวังที่เด็กบอกกับเพื่อนสนิทจะเป็นความใฝ่ฝันที่ไม่ค่อยใกล้เคียงความจริงเท่ากับที่บอก บิดามารดา ครู หรือคนที่ไม่ค่อยคุ้นเคยกัน เมื่อวัยรุ่นบอกความคาดหวังของตนแก่บุคคลอื่นจะเป็นการทำทนายให้พิสูจน์ตนเอง โดยพยายามทำให้ได้ตามที่พูดไว้ เพราะรู้ว่าหลายคนสนใจสิ่งที่ตนพูดและไม่ต้องการเห็นสายตาที่มองด้วยความผิดหวัง

2.2.8 ความล้มเหลวและความสำเร็จในอดีต บุคคลที่ประสบความสำเร็จเสมอๆ มีแนวโน้มในการตั้งความคาดหวังว่าจะประสบความสำเร็จอีกในอนาคต ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่ผิดหวังซ้ำๆ กัน มักคิดว่าจะล้มเหลวอีก ความคิดเช่นนี้จึงมีผลต่อการตั้งความคาดหวังในอนาคตว่าจะตั้งได้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงหรือไม่

2.2.9 เพศ ทั้งบรรยากาศของบ้านและโรงเรียนจะส่งเสริมกระตุ้นให้เด็กมีความคาดหวัง โดยเฉพาะเด็กชายตั้งความคาดหวังมากกว่าเด็กหญิง บิดามารดาจะคาดหวังในตัวของบุตรชายมากกว่าบุตรสาว ผู้ชายมักถูกกระตุ้นให้มีความคาดหวังทางกีฬา การงาน และการประกอบ

อาชีพแต่เด็กผู้หญิงมีความคาดหวังเกี่ยวกับการได้รับการยอมรับจากกลุ่ม การแต่งงาน เด็กหญิงจึงมีแนวโน้มที่จะตั้งความคาดหวังในระยะสั้นมากกว่าเด็กชาย

2.2.10 เซาว์นัปัญหา เมื่อเด็กอยู่ในกลุ่มค่านิยมต่อความสำเร็จสูงจะตั้งความคาดหวังให้ตนประสบความสำเร็จเหมือนเพื่อนๆ ในกลุ่ม ซึ่งอาจไม่อยู่บนรากฐานของความเป็นจริง อย่างไรก็ตามเด็กที่ฉลาดจะตั้งความคาดหวังโดยอาศัยความสนใจและความสามารถของตนมากกว่าทำตามจุดมุ่งหมายที่กลุ่มตั้งไว้ ในทางกลับกันเด็กที่ฉลาดน้อยจะตั้งความคาดหวังตามค่านิยมของกลุ่ม

2.2.11 บุคลิกภาพ บุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อการตั้งความคาดหวัง โดยบุคคลที่มีความมั่นใจในตนเองจะตั้งความคาดหวังสอดคล้องกับความเป็นจริง ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่ไม่มีความมั่นใจในตนเองมักค้นหาจุดมุ่งหมายโดยไม่คำนึงถึงความสามารถของตนเอง และไม่เคยมองถึงแม้ว่าจะมาถึงจุดสูงสุดแล้วก็ตาม บุคคลที่มีความวิตกกังวลต่ำจะมีแนวโน้มที่จะตั้งความคาดหวังไว้สูง เนื่องจากจะคิดถึงความสำเร็จมากกว่าคนล้มเหลว ซึ่งอาจทำให้ตั้งความคาดหวังไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ส่วนบุคคลที่มีความวิตกกังวลสูงมักตอกย้ำอยู่กับความล้มเหลวในอดีตทำให้มองอนาคตในแง่ดีน้อยกว่าที่ควรเป็น

2.3 ประเภทของความคาดหวัง

Hurlock (1984) ได้แบ่งประเภทของความคาดหวังออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

2.3.1 ความคาดหวังในทางบวก (positive) กับทางลบ (negative) ความคาดหวังชนิดนี้มุ่งไปที่ความสำเร็จ ถ้าผลเป็นไปในทางบวกบุคคลจะพอใจคิดว่าตนเองประสบความสำเร็จ จึงคิดว่าน่าจะปรับปรุงสถานภาพในปัจจุบันให้ดีขึ้น แต่ถ้าความคาดหวังเป็นไปในทางลบ บุคคลจะมุ่งรักษาสถานภาพในปัจจุบันเท่านั้น บุคคลส่วนมากมีความคาดหวังในทางบวกเพราะทำให้ตนเกิดความพอใจมากกว่า และยังมีความรู้สึกที่ว่าตนเองสำคัญอันเนื่องมาจากความสำเร็จของตนเอง

2.3.2 ความคาดหวังในทันทีทันใด (immediate) กับความคาดหวังที่ห่างไกล (remote) ความคาดหวังในทันทีทันใดส่วนใหญ่เกิดจากความประสงค์ของบุคคลในชั่วขณะ เกิดจากการประสบความสำเร็จหลังจากการล้มเหลวในอดีตที่ผ่านมา และเกิดจากความกดดันในสังคมที่มีต่อบุคคล ในขณะที่บุคคลนั้นกำลังสร้างความคิดหวัง ส่วนความคาดหวังที่ห่างไกลนั้นมาจากองค์ประกอบเช่นเดียวกับความคาดหวังในทันทีทันใด รวมทั้งความสนใจ เจตคติ ความกดดันทางวัฒนธรรมและความสำเร็จ

2.3.3 ความคาดหวังที่เป็นจริง (realistic) กับไม่เป็นจริง (unrealistic) ความคาดหวังที่เป็นจริงจะพิจารณาจากสัมฤทธิ์ผลในจุดมุ่งหมายที่วางไว้สำหรับตนเอง แต่ในบางครั้งความคาดหวังอาจไม่เป็นจริง เพราะบุคคลมีปริมาณของความคาดหวังมากกว่าความสามารถที่เป็นจริงของตนเอง หรือบางครั้งอาจเกิดจากจินตนาการที่ไม่สามารถควบคุมได้จากสื่อสารมวลชน จากความเชื่อที่ยึดกันมาเป็นประเพณี และการปล่อยปละละเลยอันเนื่องมาจากความไม่มีประสบการณ์

นอกจากนี้ Bandura *et al.* (1977) ยังได้แบ่งประเภทของความคาดหวังที่มีผลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมหรือไม่ ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. ความคาดหวังเกี่ยวกับผลลัพธ์ (outcome expectation) เป็นการประมาณของบุคคลว่าพฤติกรรมใดนำไปสู่ผลลัพธ์ใด

2. ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน (efficacy expectation) เป็นการประมาณความสามารถของตนในการกระทำพฤติกรรมที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่คาดหวังไว้

บุคคลจะแสดงพฤติกรรมใดๆ ขึ้นกับความคาดหวังว่าเมื่อกระทำแล้วจะได้รับผลที่ต้องการหรือไม่หรือตนเองมีความสามารถพอที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่ เนื่องจากมนุษย์เรียนรู้ว่าการกระทำใดนำไปสู่ผลลัพธ์แบบใด แต่ความสามารถของมนุษย์แต่ละคนที่จะกระทำกิจกรรมต่างๆ มีขีดจำกัดไม่เท่ากัน

3. การมีส่วนร่วมของประชาชน

ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของการมีส่วนร่วม ลักษณะการมีส่วนร่วม ปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชน ตลอดจนรูปแบบในการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน ไว้ดังต่อไปนี้

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (2537) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งจะส่งผลให้เกิดสิ่งเร้าให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น อีกทั้งทำให้เกิดความรับผิดชอบของกลุ่มดังกล่าวด้วย และไพรัตน์ เดชะรินทร์

(2527) อธิบายการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า เป็นกระบวนการที่รัฐบาลส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชน ทั้งในรูปส่วนบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม มูลนิธิ และองค์การอาสาสมัครรูปต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่อง ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ส่วน อคิน รพีพัทธ์ (2527) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการ ควบคุมการใช้ กระจายทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตทางเศรษฐกิจ และสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกสังคมต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนา รับรู้ และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจ กำหนดวิธีของตนเองอย่างเป็นตัวของตัวเอง สำหรับ ประเวศ วะสี (2532) ได้อธิบายว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นความริเริ่มของท้องถิ่นในการทำให้เกิดการจัดองค์กร และเกิดการปรากฏขึ้นของผู้นำตามธรรมชาติ ผู้นำของชุมชน ผู้นำที่ทางราชการแต่งตั้งอาจไม่ใช่ผู้นำที่ชาวบ้านยอมรับนับถือ และ ทนงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ (2534: 76) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะของการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมติดตาม ประเมินผล เป็นกระบวนการที่กลุ่มเป้าหมายได้รับโอกาสและใช้โอกาสที่ได้รับแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดแก้ไขปัญหาความต้องการของตน โดยการช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกน้อยที่สุด

นอกจากนี้ เจริญ ภัสระ (2540) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ความพร้อมและโอกาสที่ทั้งฝ่ายรัฐบาล และฝ่ายประชาชนหรือชุมชนร่วมรับผิดชอบและกระทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน นอกจากนี้ยังได้อธิบายความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในทัศนะที่แตกต่างกัน 4 ความหมาย คือ

3.1.1 การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่กลุ่มประชาชนหรือขบวนการของประชาชนซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาเป็นผู้ที่อยู่นอกระบบราชการได้เพิ่มความสามารถในการควบคุมทรัพยากร และสถาบันต่างๆ ตามสภาวะสังคมที่เป็นอยู่

3.1.2 การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการ ควบคุม ใช้ การกระจายทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคมเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกสังคม และในการมีส่วนร่วมประชาชนได้พัฒนาการรับรู้ และภูมิปัญญาซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนเองอย่างเป็นตัวของตัวเอง

3.1.3. การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ และความชำนาญร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

3.1.4 การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการที่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับโอกาสและได้ใช้โอกาสที่ได้รับแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด สิ่งที่มี สิ่งที่ต้องการ ปัญหาที่กำลังเผชิญ และแสดงถึงวิธีแก้ปัญหาและลงมือปฏิบัติ โดยการช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกน้อยที่สุด

จากความหมายต่างๆ ของการมีส่วนร่วมสรุปได้ว่า การที่บุคคลและกลุ่มบุคคลเห็นพ้องต้องกันในเรื่องความต้องการ และการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการ ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อตนเอง และส่วนรวมจนเกิดการลงมือปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามที่ต้องการ โดยนำทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ เปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทั้งในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติและร่วมตัดสินใจ เพื่อนำไปแก้ไขปัญหให้ตรงกับความต้องการของบุคคลในชุมชน โดยได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกน้อยที่สุดและต้องติดตามผลการปฏิบัติงาน รวมถึงประเมินผลในท้ายที่สุด

3.2 ลักษณะการมีส่วนร่วม

Cohen and Uphoff (1980 อ้างใน วัชรวิ ไชยศิลป์, 2549: 6-7) กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ดังนี้

3.2.1 พื้นฐานของการเข้าร่วม เป็นลักษณะที่มาจากแรงจูงใจภายในจะเป็นแรงหนุนหรือช่วยให้ประชาชนมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วม สำหรับการมีส่วนร่วมที่มาจากปัจจัยภายนอกโดยอาศัยอำนาจบารมีหรือแรงบีบบังคับจากผู้มีอำนาจ ความเกรงใจ หรืออิทธิพล

3.2.2 รูปแบบของการมีส่วนร่วม การเข้าร่วมของประชาชนนั้นเป็นการเข้าร่วมโดยผ่านองค์กรการจัดตั้งของประชาชนเอง โดยเฉพาะกิจกรรมที่ดำเนินถึงผลประโยชน์ที่ได้รับของประชาชน สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมโดยผ่านกลุ่มตัวแทน เช่น กรรมการหมู่บ้าน การเข้าร่วมของประชาชนจะอยู่ในลักษณะผู้ให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือ

3.2.3 ขอบเขตของการมีส่วนร่วม เป็นช่วงเวลาในการมีส่วนร่วม การใช้เวลาเข้าร่วม ในกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ จะใช้เวลามากน้อยแตกต่างกัน ความถี่ ห่างของจำนวนครั้งที่เข้าร่วม ความสม่ำเสมอและฤดูกาลที่เหมาะสม และช่วงเวลาที่ใช้ในกิจกรรมในแต่ละครั้ง

3.2.4 ผลการเข้าร่วม ลักษณะการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนทำให้เกิดการรวมพลังที่จะสร้างอำนาจต่อรองให้ชุมชนมีศักยภาพเป็นตัวของตัวเอง สร้างปฏิสัมพันธ์อันดี และมีความสามัคคีในมวลสมาชิกของชุมชน

3.3 ปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชน

ปัจจัยที่มีผลในการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ประชาชนจะเข้าร่วมในโครงการหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังที่นักวิชาการได้อธิบายไว้ดังนี้

World Health Organization (1978 อ้างใน สุวานีศรี น้อยเพ็ง, 2541) ได้เสนอปัจจัยที่มีผลในการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 3 ประการ คือ

3.3.1 ปัจจัยของสิ่งจูงใจ จากสภาพความเป็นจริงของชาวบ้านที่จะเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งทั้งในแง่ของการร่วมแรง ร่วมทรัพยากรหรืออื่นๆ นั้น มีเหตุอยู่ 2 ประการ คือ

ก. การมองเห็นว่าตนเองจะได้รับประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไป ซึ่งถือเป็นเรื่องกระตุ้นให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

ข. การได้รับคำบอกหรือชักชวนจากเพื่อนบ้านให้เข้าร่วม โดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำซึ่งถือเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

3.3.2 ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามีส่วนร่วม แม้ว่าชาวชนบทเป็นจำนวนมากจะเห็นประโยชน์ของการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา แต่ก็ไม่อาจเข้าร่วมกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่เห็นช่องทางของการมีส่วนร่วม หรือเข้าร่วมแล้วก็ไม่ได้รับผลดังที่คาดคิดไว้ การเข้ามามีส่วนร่วมนั้นมิได้จัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น ลักษณะการทำงาน กฎระเบียบแบบแผน เป็นต้น ดังนั้นปัจจัยพื้นฐานทางด้านโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมจึงควรมีลักษณะดังนี้

ก. เปิดโอกาสให้ทุกคนและทุกกลุ่มในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนา รูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง การเข้าร่วมอาจอยู่ในรูปของการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยตัวแทนก็ได้

ข. ควรมีกำหนดเวลาที่แน่ชัดเพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้

3.3.3 ปัจจัยด้านอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม โดยปกติที่ผ่านมา ในกิจกรรมหนึ่งๆ แม้ว่าประชาชนจะเห็นด้วย และมีโอกาสเข้าร่วม แต่ไม่อาจกำหนดเป้าหมาย วิธีการหรือผลประโยชน์ของกิจกรรม เพราะสิ่งเหล่านี้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กระทำ

3.4 รูปแบบในการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากการสำรวจแนวความคิดเกี่ยวกับรูปแบบในการมีส่วนร่วมของประชาชนจะเห็นว่า นักวิชาการต่างๆ ได้ให้คำอธิบายไว้หลากหลายที่สำคัญมี 2 กลุ่มใหญ่ได้แก่

3.4.1 ไพร์ตัน เดชะรินทร์ (2527) รูปแบบของการมีส่วนร่วมที่เสนอโดยเป็นรูปแบบ การมีส่วนร่วมใน 8 ประเด็นดังนี้

ก. ร่วมทำการศึกษา ค้นคว้า ปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดจน ความต้องการ

ข. ร่วมคิดหาและสร้างรูปงานและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาหรือ รongรับความต้องการ

ค. ร่วมวางนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรมเพื่อจัดการแก้ไข และสนองความต้องการ

ง. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม

จ. ร่วมลดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงาน พัฒนาให้มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ

ฉ. ร่วมการลงทุนในกิจกรรมโครงการตามขีดความสามารถของตนเองและ หน่วยงาน

ข. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

ข. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผลและร่วมบำรุงรักษาโครงการ

3.4.2 รูปแบบในการมีส่วนร่วมของประชาชนในชนบท 3 รูปแบบ ซึ่งเสนอโดย Macha (1982 อ้างใน ธวัช สิทธิกิจโยธิน, 2543: 25) มีรายละเอียดน้อยกว่าของไพรัตน์ เดชะรินทร์ ดังนี้

ก. การมีส่วนร่วมแบบแข็งขัน คือ การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยการริเริ่มและติดตามในกระบวนการ กำหนดความต้องการ เข้าร่วมในกิจกรรมดำเนินงาน และสนใจผลของการเข้าร่วม

ข. การมีส่วนร่วมแบบไม่แข็งขัน คือ การเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนาโดยการไม่คำนึงความสำคัญของการกำหนดแผน นโยบาย และไม่สนใจผลของการกระทำในกิจกรรม

ค. การมีส่วนร่วมแบบเฉื่อยชา คือ การที่ประชาชนเข้าร่วมโดยการถูกชักจูง จำยอม หรือโดนบังคับ โดยสภาพแวดล้อม บุคคล หรือธรรมชาติ การมีส่วนร่วมแบบนี้จะแปรเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปด้วย

จากแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมดังกล่าวข้างต้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะการมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน การลงทุน การตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม และการประเมินผลของประชาชนในชุมชนบ้านโคกโก่ง

5. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในที่นี้ครอบคลุมความหมายของการท่องเที่ยว องค์ประกอบของการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้แตกต่างกัน ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์ (2530) อธิบายว่า การท่องเที่ยวในความหมายกว้างๆ ว่าเป็นการเดินทางเพื่อแสวงหาความพอใจหรือการเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งนอกบริเวณบ้านด้วยวัตถุประสงค์ต่างๆ นอกเหนือจาก

การทำงาน หรือการเดินทางไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมงไปยังท้องที่ที่ไม่ใช่ที่พักอาศัยของตน เพื่อความสนุกสนาน สุขภาพ ธุรกิจ เป็นต้น หรือ หมายถึง การเดินทางของบุคคลหรือครอบครัวที่ออกเดินทางโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการไปท่องเที่ยว ไม่รวมถึงการเดินทางเพื่อธุรกิจการค้า การศึกษา การรักษา พยาบาลหรือการกลับภูมิลำเนา และ เศรษฐกรค์ ยงวณิชย์ (2543) กล่าวว่า การท่องเที่ยว คือ การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจตามวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ได้ที่มีใช้การประกอบอาชีพหรือหารายได้ ส่วน วรธนา วงษ์วานิช (2539) กล่าวถึงการท่องเที่ยวว่า การที่บุคคลเดินทางไปยังท้องที่ต่างๆ และตลอดเวลาเหล่านั้นได้มีกิจกรรมต่างๆ เกิดขึ้น การไปเที่ยวชมสถานที่ที่สวยงาม หรือทัศนียภาพแปลกๆ หรือการเดินทางซื้อสิ่งของต่างๆ สำหรับ ยุพดี เสตบรรณ (2539) ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยว คือ การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวโดยสมัครใจ ที่ไม่ใช่ไปประกอบอาชีพหรือหารายได้ ไม่ใช่นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในต่างจังหวัด เดินทางไปโดยจุดประสงค์ของการเดินทางไม่เฉพาะเพื่อการพักผ่อนหรือสนุกสนานรื่นเริง แต่รวมถึงเพื่อการประชุม สัมมนา ศึกษาหาความรู้ เพื่อการกีฬา หรือเยี่ยมญาติ

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นชั่วคราวด้วยความสมัครใจ และเป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ ไม่เฉพาะเพื่อการพักผ่อนหรือสนุกสนานรื่นเริง แต่รวมถึงเพื่อการประชุม สัมมนา ศึกษาหาความรู้ เพื่อการกีฬา หรือเยี่ยมญาติด้วย

5.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเป็นระบบ โดยมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ได้แก่ ทรัพยากรท่องเที่ยว (tourism resource) บริการการท่องเที่ยว (tourism service) และตลาดการท่องเที่ยว (tourism market) (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544) ซึ่งในองค์ประกอบแต่ละด้านก็จะมีองค์ประกอบย่อยๆ ที่เกี่ยวข้องรวมอยู่ด้วยดังนี้

5.2.1 แหล่งท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบด้านอุปทาน (supply) ถือเป็นทรัพยากรหลักทางการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี ส่วนบริการการท่องเที่ยว ถือเป็นทรัพยากรรองรับการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นจุดหมายหลักในการเดินทางของนักท่องเที่ยว แต่บางครั้งก็พบว่าบริการบางประเภทสามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาใช้บริการจนเสมือนจุดประสงค์หลักประการหนึ่งของการเดินทางได้ บริการการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ การคมนาคมขนส่ง สถานที่พักแรม อาหารและเครื่องดื่ม บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์

5.2.2 ตลาดการท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบด้านอุปสงค์ (demand) หมายถึง นักท่องเที่ยว ซึ่งในกระบวนการจัดการจะรวมถึงการพัฒนาและส่งเสริมการขายด้วย สำหรับ นักท่องเที่ยวมี 3 ลักษณะ ดังนี้

ก. ผู้มาเยือน (visitors) คือ บุคคลที่เดินทางจากถิ่นพำนักถาวรของตนใน ระยะเวลาไม่เกิน 90 วัน เพื่อทำกิจกรรมต่างๆ แต่ต้องไม่ก่อให้เกิดค่าจ้าง ค่าตอบแทนจากสถานที่ ที่ตนไปเยี่ยมเยือน

ข. นักท่องเที่ยว (tourist) คือ บุคคลที่เดินทางจากถิ่นพำนักถาวรของตนไปยัง สถานที่หนึ่งโดยมีการค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน แต่ไม่เกิน 90 วันด้วยความสมัครใจและด้วย วัตถุประสงค์อันมิใช่เพื่อไปประกอบอาชีพหรือหารายได้

ค. นักทัศนาจร (excursionist or day tripper) คือ บุคคลที่เดินทางจากถิ่น พำนักถาวรของตนไปยังสถานที่หนึ่งเพื่อประกอบกิจกรรมต่างๆ โดยมีได้ค้างคืนและไม่มีรายได้ หรือค่าตอบแทนในการไปเยือนสถานที่นั้น

5.3 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวในแต่ละประเทศจะมีความแตกต่างกันไป ดังนั้นความสามารถในการ ดึงดูดนักท่องเที่ยวจึงแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังขึ้นกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม ด้วย ปัจจุบันมีการจัดการท่องเที่ยวในหลายรูปแบบ แบบที่กำลังได้รับความนิยมแบบหนึ่ง คือ การ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรือ cultural tourism หรือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ecotourism (ยูพีดี เสตบรรณ, 2539 อ้างใน ทิววัฒน์ รัตนเกตุ, 2542: 25) เนื่องจากเป็นการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้ นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมและอารยธรรมของมนุษย์ ตลอดจนแหล่ง ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่น โดยการจัดบ้านพักแบบโฮมสเตย์ที่เน้น วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของท้องถิ่นของชุมชนหรือสังคมของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ ไม่ว่า วัฒนธรรมนั้นจะมีมาตั้งแต่เดิมหรือรับเข้ามาใหม่ก็ตาม การนำเสนอวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น และเป็นการท่องเที่ยวที่อยู่ภายใต้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือ ท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบและสงวน รักษาไว้ซึ่งมรดกทางวัฒนธรรม สภาพแวดล้อม และเพิ่มพูนคุณประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม มาสู่ชุมชนท้องถิ่นและประเทศชาติ

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอีกความหมายหนึ่ง เป็นการท่องเที่ยวโดยเข้าไปสัมผัสกับ ธรรมชาติที่ต้องการ ได้ความรู้ทางนิเวศวิทยาจากผู้มีความรู้เรื่องนั้นอย่างแท้จริง เพื่อให้นักท่องเที่ยว ที่เข้าไปมีความรู้เพิ่มขึ้น รวมถึงการสัมผัสธรรมชาติ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรในท้องถิ่น และ

ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่ต้องรักษาไว้ นอกจากนี้ในต่างประเทศ ได้แก่ สมาคมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ให้ความหมายในลักษณะเดียวกันว่าการท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายไปสู่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติต่างๆ เพื่อความเข้าใจในวัฒนธรรมและธรรมชาติของสถานที่ โดยไม่รบกวนการเปลี่ยนแปลงสภาพทางชีววิทยาของพื้นที่และชาวบ้านโดยรวม คือ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540 อ้างใน ทิววัฒน์ รัตนเกตุ, 2542: 24)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีลักษณะเป็นการท่องเที่ยวในเชิงศึกษาวิถีการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนที่อยู่ร่วมกันเป็นชุมชนในพื้นที่นั้นๆ ซึ่งในแต่ละพื้นที่ก็จะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น การท่องเที่ยวที่สัมผัสวัฒนธรรมชนบท คือ การที่นักท่องเที่ยวนั้นจะได้สัมผัสวัฒนธรรมชนบทอย่างแท้จริง

5.4 การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ที่เน้นการพัฒนาชุมชน การที่รัฐบาลออกกฎหมายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เป็นแรงผลักดันให้องค์กรท้องถิ่นและหน่วยงานต่างๆ ให้ความสำคัญกับการสร้างรายได้ให้ชุมชนโดยใช้การท่องเที่ยว จึงทำให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวหลายรูปแบบในชุมชน การจัดกิจกรรมโฮมสเตย์เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากที่สุดจากองค์กรท้องถิ่น องค์กรเอกชน และหน่วยงานภาครัฐ

5.4.1 ความเป็นมา

จากการติดตามความเป็นมาพบว่า โฮมสเตย์ภายในประเทศไทยเกิดขึ้นมานานแล้ว โดยมีรูปแบบและกิจกรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถสรุปได้ตามยุคสมัย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545) ดังนี้

ยุค พ.ศ. 2503-2525

การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์กระจายอยู่ในกลุ่มนิสิต นักศึกษา กลุ่มออกค่ายอาสาพัฒนาชนบท ต้องการเรียนรู้วิถีชีวิต รับผิดชอบต่อปัญหาในชนบท เพื่อนำมาพัฒนาสังคมตามอุดมคติจะกระจายอยู่ในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ทัวร์ป่า โดยเฉพาะในแถบภาคเหนือของประเทศไทย นักท่องเที่ยวจะพักตามบ้านชาวไทยภูเขาโดยจุดพักนั้นจะขึ้นอยู่กับการเดินทางเดินป่า

ยุค พ.ศ. 2526-2536

กลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ทัวร์ป่าเริ่มมีมากขึ้น การพักค้างในรูปแบบโฮมสเตย์ได้รับการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมโดยกระจายไปยังหมู่บ้านชาวไทยภูเขาที่กว้างขวางมากขึ้น ในระยะนี้มีการท่องเที่ยวในรูปแบบทัวร์ป่าที่มีการจัดโฮมสเตย์เริ่มสร้างปัญหาสังคม อาทิ ปัญหายาเสพติด ปัญหาโสเภณี ปัญหาการปล้น ขโมย และปัญหาการฆ่าชิงทรัพย์

ยุค พ.ศ. 2537-ปัจจุบัน

ยุคนี้การท่องเที่ยวจะมีแนวโน้มเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระยะประมาณ พ.ศ. 2537-2539 ในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยเริ่มมีการท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์ โดยกลุ่มนำร่อง คือ กลุ่มที่เป็นนักกิจกรรมสังคมทั้งรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ เท่าที่สืบค้นพบว่า พื้นที่ที่ดำเนินการเรื่องโฮมสเตย์จะเป็นพื้นที่ที่องค์กรพัฒนาเอกชนไทยเข้าไปดำเนินการ เช่น เกาะยาว จังหวัดพังงา (กลุ่มประมงชายฝั่ง อวนลาก อวนรุน) หลังจากพื้นที่เกาะยาวจังหวัดพังงา ได้มีพื้นที่อื่นเพิ่มขึ้น อาทิ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช บ้านแม่ทา จังหวัดเชียงใหม่ (กลุ่มเกษตรทางเลือก) บ้านผู้ใหญ่วิบูลย์ เขยเฉลิม (เกษตรยั่งยืน)

พ.ศ. 2539 เป็นต้นมาได้มีการเคลื่อนไหวขึ้นในกลุ่มนักธุรกิจผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว โดยนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวผสมผสานระหว่าง adventure ecotourism และโฮมสเตย์

จากการที่รัฐบาลได้ประกาศให้ พ.ศ. 2541-2542 เป็นปีท่องเที่ยวไทย (Amazing Thailand) ทุกหน่วยงานของภาครัฐ จึงมีนโยบายสนับสนุนกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการจัดการท่องเที่ยวในแหล่งชุมชน และขยายกิจกรรมโฮมสเตย์เพิ่มขึ้น เช่น หมู่บ้านวัฒนธรรมผู้ไทยบ้านโคกโก่ง อำเภอภูฉิมรายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ หมู่บ้านทรงไทยปลายโพงพาง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม รวมทั้งพื้นที่หมู่บ้านชาวไทยภูเขาก็มักมีการสนับสนุนการจัดการกิจกรรมโฮมสเตย์ด้วยเช่นกัน

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นทั้งในกลุ่มชาวไทยและชาวต่างประเทศ โฮมสเตย์ หมายถึง บ้านพักที่อยู่ในชุมชนชนบทที่มีประชาชนเป็นเจ้าของบ้าน และประชาชนหรือสมาชิกในครัวเรือนอาศัยอยู่ประจำ โดยนักท่องเที่ยวสามารถ

เข้าพักร่วมกับเจ้าของบ้านได้ ซึ่งสมาชิกในบ้านมีความยินดีและเต็มใจที่จะรับนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งถ่ายทอดประเพณี วัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยวและพานักท่องเที่ยว เที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวและทำกิจกรรมต่างๆ เช่น เล่นน้ำตก ขี่จักรยาน นั่งเรือ เดินป่าศึกษาธรรมชาติ

สิ่งที่ควรพิจารณาในการพัฒนาโฮมสเตย์ เพื่อให้บริการนักท่องเที่ยว ได้แก่ วิธีการดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายแบบสังคมชนบท วัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ ความปลอดภัย ความสะอาด ห้องพักร่วมอาหาร และกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

5.4.2 การจัดการ

การจัดการกิจกรรมที่พิกัดสัมผัสวัฒนธรรมชนบท ควรมีการรวมกลุ่มจัดตั้งในรูปของกลุ่มหรือชมรมหรือสหกรณ์ ซึ่งสมาชิกในชุมชนจะต้องมีความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในด้านการจัดการ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545) ดังนี้

ก. บ้านพัก ความสะอาดเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับนักท่องเที่ยว ควรมีการทำ ความสะอาดที่พิกัดและบริเวณโดยรอบบ้านพักอยู่เสมอ อาทิ เปลี่ยนผ้าปูที่นอน อุปกรณ์สำหรับ การนอนส่วนตัวทุกครั้งเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้าพัก โดยเฉพาะห้องน้ำซึ่งใช้ด้วยกันทั้งครอบครัวและ นักท่องเที่ยว

ข. ความปลอดภัย เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่นักท่องเที่ยวใช้เป็น องค์ประกอบในการตัดสินใจเดินทางเข้าร่วมกิจกรรมที่พิกัดเชิงวัฒนธรรม ลักษณะสัมผัสชนบท ดังนั้น สมาชิกโฮมสเตย์ จึงควรจัดมาตรการรักษาความปลอดภัย เช่น จัดอบรมให้สมาชิกของ ชุมชนในการป้องกันอุบัติเหตุต่างๆ หรือการแก้ไขหากเกิดอุบัติเหตุ การขอความร่วมมือจาก เจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในพื้นที่ การจัดตั้งเวรยามของชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้เจ้าของบ้านต้องมีหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้มา เยือนเป็นหลัก

ค. ทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว มีการดูแลทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ถ้าเห็นนัก ท่องเที่ยวไม่เก็บทรัพย์สินไว้ในที่ที่ปลอดภัยควรเข้าไปเตือน และถ้านักท่องเที่ยวลืมทรัพย์สินไว้ใน บ้านพักหรือที่อื่นๆ ภายหลังการเดินทางกลับเจ้าของบ้านควรเก็บไว้ในที่ที่ปลอดภัยและพยายาม ติดต่อเจ้าของเพื่อมารับคืน

ง. ระเบียบและข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว วัฒนธรรม จารีต ประเพณี และความเชื่อของแต่ละชุมชนอาจแตกต่างกัน การกำหนดระเบียบและข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว อาทิ การแต่งกาย การนอน การกำหนดเวลาการเข้าออกบ้านพักจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อมิให้เกิดปัญหาที่ขัดต่อวัฒนธรรม จารีต ประเพณีและความเชื่อของชุมชนนั้นๆ นักท่องเที่ยวจะต้องยอมรับและปฏิบัติตาม ทั้งนี้ควรมีการชี้แจงในขั้นตอนการจองหรือลงทะเบียนการเข้าพัก กรณีที่นักท่องเที่ยวไม่สามารถปฏิบัติได้ก็สามารถที่จะปฏิเสธการเข้าพักได้เช่นเดียวกัน

จ. การต้อนรับ ชาวไทยเป็นผู้มีจิตใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ดังสำนวนสุภาษิตไทยที่ว่า "เป็นธรรมเนียมไทยแท้แต่โบราณ ไครมาถึงเรือนชานต้องต้อนรับ" การต้อนรับนักท่องเที่ยวดูจิตมิตรจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกอบอุ่น ควรมีการจัดพื้นที่ต้อนรับในลักษณะจุดศูนย์กลางของชุมชน เพื่อดำเนินการต้อนรับ ลงทะเบียนการเข้าพัก หรือการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว การต้อนรับ อาจให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยวัฒนธรรมประจำถิ่น เช่น ภาคอีสาน ภาคเหนือ ต้อนรับด้วยการบายศรีสู่ขวัญ หรืออาจจะเป็นช่อดอกไม้ พวงมาลัยเล็กๆ ที่สามารถหาได้จากท้องถิ่นมอบให้กับนักท่องเที่ยวก็จะเป็นการสร้างความปลอดภัยได้เมื่อเริ่มเข้าสู่ชุมชน

ฉ. การจองที่พัก การจองที่พักสามารถทำได้หลายวิธี อาทิ การจองทางไปรษณีย์ การจองทางโทรศัพท์ การจองผ่านเครือข่าย การจองที่พักควรได้รับการตอบสนองโดยทันที เพื่อเป็นการยืนยันการเข้าพักของนักท่องเที่ยว และถ้ามีเวลาผู้ประสานงานควรส่งรายละเอียดให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อศึกษาก่อนการเข้าพัก ทั้งนี้ควรแจ้งข้อมูลรายละเอียดให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานในประเทศที่รับผิดชอบพื้นที่ได้รับทราบเพื่อเป็นช่องทางการตลาดในการเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้นักท่องเที่ยวและผู้สนใจทั่วไปรับทราบได้

ช. การบริการอาหาร เนื่องจากนักท่องเที่ยวต้องพักกับเจ้าของบ้าน อาหารมื้อใดมื้อหนึ่งจึงมีความจำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยว การนำเสนอรายการอาหารท้องถิ่นจึงเป็นเสน่ห์ และจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจมากกว่าการนำเสนอรายการอาหารเช่นเดียวกับโรงแรมหรือรีสอร์ท ดังนั้นการวางแผนจัดเตรียมอาหารจึงมีความจำเป็นเพื่อป้องกันข้อผิดพลาดระหว่างปริมาณอาหารและจำนวนนักท่องเที่ยว

ชุมชนบ้านโคกโก่ง

1. ประวัติบ้านโคกโก่ง

หมู่บ้านบ้านโคกโก่งตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2458 ระยะเวลาขึ้นอยู่กับเขตปกครองของอำเภอ มุกดาหาร จังหวัดนครพนม ต่อมาใน พ.ศ. 2477 ได้แยกมาขึ้นกับตำบลจุมจัง อำเภอภูฉิมรายณ์ จังหวัดมหาราชคาม และใน พ.ศ. 2481 ทางราชการได้อนุมัติให้บ้านโคกโก่งขึ้นกับเขตปกครองของจังหวัดกาฬสินธุ์ ปัจจุบันบ้านชุมชนโคกโก่งแยกเป็น 2 หมู่ คือ หมู่ที่ 5 กับ หมู่ที่ 7 ซึ่งหมู่ที่ 5 เรียกว่า บ้านโคกโก่ง และหมู่ที่ 7 เรียกว่า บ้านนาไคร้ ตำบลลุดหัว อำเภอภูฉิมรายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 1,467 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ภูหลังเต่า
ทิศใต้	ติดต่อกับ	บ้านนาไคร้
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ภูถ้ำแมน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ภูมะตูม

ภาพที่ 1 ชุมประตูลู่ชุมชนบ้านโคกโก่ง

1.1 ลักษณะทางกายภาพ

ลักษณะภูมิประเทศของหมู่บ้านเป็นที่ราบสูงเชิงเขามีภูเขาล้อมรอบ 3 ด้าน คือ ทิศ ตะวันออก ทิศตะวันตก และทิศเหนือ มีป่าเบญจพรรณอยู่โดยรอบ พรรณไม้ที่พบแถบเชิงเขาและบนภูเขา ได้แก่ ต้นเต็ง และต้นรัง นอกจากนี้ในป่ายังมีดอกไม้ป่าและของป่า ซึ่งจะขึ้นตาม ฤดูกาล เช่น ดอกกระเจียว ดอกขยอม ดอกสะแบง ผักหวาน ผักติ้ว และหน่อไม้ สัตว์ป่าจะมีอยู่ ตามทิวเขา เช่น ไก่ป่า กระต่าย กระรอก กระแต นก และหนูป่า เป็นต้น

1.2 ลักษณะทางสังคม

หมู่บ้านโคกโก่งเป็นสังคมชนบท วิถีชีวิตความเป็นอยู่เรียบง่าย ชาวบ้านพึ่งพาอาศัยกันแบบญาติพี่น้อง ประชากรในหมู่บ้านรู้จักสนิทสนมกัน เมื่อมีงานบุญ งานกุศลต่างๆ ชาวบ้านต่างพร้อมใจกันมาร่วมงาน และช่วยงานกิจกรรมต่างๆ ในหมู่บ้าน ชาวบ้านให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นับถือกันด้วยระบบอาวุโส เคารพและเชื่อถือผู้นำชุมชน และให้ความร่วมมือกับทางราชการเป็นอย่างดี

1.3 ประเพณีท้องถิ่น

ประเพณีท้องถิ่นของชุมชนโคกโก่งเหมือนประเพณีของชาวไทยอีสาน กล่าวคือ การปฏิบัติตามฮีตสิบสอง คองสิบสี่ นอกจากนี้ยังมีงานประเพณีน้ำตกตาดสูง ซึ่งจะจัดขึ้นในวันเสาร์แรกของเดือนตุลาคมของทุกปี มีการทำบุญ เช่น พิธีเซ่นไหว้เจ้าปู่ การแสดงศิลปวัฒนธรรมผู้ไทย ประเพณีเลี้ยงหอมเหล็กข์ ซึ่งเป็นประเพณีที่ชาวบ้านร่วมกันจัดขึ้นเพื่อบูชาเจ้านายที่เคยปกครองเมืองไทย ช่วยปกป้องรักษาบ้านเมืองให้อยู่เย็นเป็นสุข โดยจะจัดพิธีเลี้ยงหอมเหล็กข์ ปีละครั้ง ในวันขึ้น 1 ค่ำ เดือน 6 ถึงสิ้นเดือน 7 ประเพณีลงช่วง (ลงช่วง หมายถึง ฤดูหนาวในช่วงกลางคืนชาวบ้านจะมานั่งรวมกันบริเวณลานบ้าน บ้างปั้นไผ่ บ้างปั้นฝ้าย ถ้าคืนไหนจะลงช่วงสาว ๆ จะพากันออกไปหาฝ้าย เรียกว่า ไปเอาหิ้ว หลังอาหารเย็นก็จะมานั่งรอบกองไฟ ทำงานไปคุยไป ช่วงนี้หนุ่ม ๆ ก็ถือโอกาสมาเกี้ยวพาราสี เล่นดนตรีโต้ตอบกันเป็นกลอนพื้นบ้าน ที่เรียกว่า ผญา) นอกจากนี้ยังมีพิธีจำหวนวัว จำหวนควาย สู้ขวัญข้าว พิธีแฮกนา (เดือน 6 หรือ เดือน 7)

ภาพที่ 2 พิธีบายศรีสู่ขวัญแต่ผู้มาเยือน ด้วยฝ้ายมงคลผูกแขน

ภาพที่ 3 สถิติวิธีการได้มาเป็นผ้าเย็บมือ

1.4 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ในหมู่บ้านมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่น่าสนใจ คือ ภูผาวัว ภูมะตูม ภูกอง ดานโหลง กรงนกทา เต่าฮาง ภูเขา ที่ชมวิว ผานางอ่อน ผานางคอย น้ำตกตาดสูง ตาดยาว ลานสไลเดอร์ธรรมชาติและสมุนไพร นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติแล้ว นักท่องเที่ยวยังสามารถเที่ยวชมหมู่บ้าน ลักษณะบ้านผู้ไทย วิถีชีวิต พิธีกรรม กิจกรรมทางการเกษตร และกิจกรรมต่างๆ เช่น การทอผ้า การเย็บผ้าด้วยมือ จักสาน จับปลา ทำนา การไถนา การดำนา การเกี่ยวข้าว เลี้ยงสัตว์ เก็บเห็ด หวาย ผักหวาน แหยไข่มดแดง จับแมลง กบ เขียด และการประกอบอาหารพื้นเมือง หรือของเล่นพื้นบ้าน เช่น ปี่ซังข้าว เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมตามฤดูกาล นอกจากนี้ยังสามารถหาซื้อของฝากได้ เช่น ผ้าฝ้ายพื้นเมือง ผ้าฝ้ายลายขิด ผ้าฝ้ายพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติหรือผ้าฝ้ายสำเร็จรูปเย็บมือ เป็นต้น (องค์การบริหารส่วนตำบลกุดหว้า, 2552)

ภาพที่ 4 น้ำตกตาดยาว บ้านโคกโก่ง

ภาพที่ 5 น้ำตกตาดสูง บ้านโคกโก่ง

ภาพที่ 6 วนอุทยานภูผาวัว

ภาพที่ 7 ผานางแอ่น

2. การบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนบ้านโคกโก่ง

จังหวัดกาฬสินธุ์ได้มีโครงการพัฒนาหมู่บ้านผู้ไทยเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ขึ้นในช่วงปีท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2541-2542 ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดออกสำรวจหมู่บ้านผู้ไทยที่แสดงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมด้านวัฒนธรรม ประเพณี ภาษา และการแต่งกาย โดยได้เลือกชุมชนบ้านโคกโก่ง หมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 7 ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นหมู่บ้านวัฒนธรรมผู้ไทยเพื่อการท่องเที่ยวแบบชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว มีการบริการบ้านพัก สัมผัสวัฒนธรรมชนบท และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตามกระแสการท่องเที่ยวแนวนิยมในปัจจุบัน (สุนีย์ เลี้ยวเพ็ญวงษ์, 2545)

การพัฒนาหมู่บ้านผู้ไทยเพื่อการท่องเที่ยวเริ่มดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ. 2541 มีการประสานงานกันในทุกระดับ ทั้งจังหวัด อำเภอ ตำบล และได้เสนอแผนงานเพื่อขอรับการสนับสนุนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยด้านงบประมาณและการประชาสัมพันธ์ โดยการนัดนักท่องเที่ยวผู้ประกอบการการท่องเที่ยว และสื่อมวลชนเข้าไปพักผ่อน หลังจากที่ได้มีการเตรียมชุมชนให้มีความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยว มีกระบวนการสร้างวิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ทำให้ชาวบ้านมีความเข้าใจในเรื่องการจัดการท่องเที่ยว และมีความสามัคคีกันเหนียวแน่นขึ้นในการร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในชุมชนของตนเอง เริ่มมีนักท่องเที่ยวเข้าไปพักผ่อนในหมู่บ้านตั้งแต่ต้น พ.ศ. 2542 เป็นต้นมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

2.1 การดำเนินงาน

2.1.1 การจัดองค์กร

การจัดองค์กรบ้านโคกโก่งจะมีผู้นำกลุ่มหรือผู้นำชุมชน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อาจารย์ใหญ่ นอกจากนี้ยังมีคณะกรรมการหมู่บ้านมีหน้าที่รับผิดชอบงานต่างๆ เช่น การลงทะเบียนบ้านพัก ด้านสถานที่ ด้านการต้อนรับ ดนตรี การแสดง ฝายพิธีกรรม และด้านการเงินเป็นต้น ทั้งนี้สมาชิกประกอบด้วยประชาชนทั้งหมดในหมู่บ้านเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวด้วยความสมัครใจ

2.1.2 กิจกรรมของชุมชนที่จัดบริการและการต้อนรับนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังบ้านโคกโก่งจะได้พักที่บ้านของชาวบ้านและมีอาหารท้องถิ่น 3 มื้อ มีพิธีบายศรีสู่ขวัญ การแสดงดนตรีและการแสดงพื้นเมือง และมีการนำชมแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชีวิตและธรรมชาติรอบๆ หมู่บ้าน 1 วัน ขึ้นตอนการต้อนรับนักท่องเที่ยวดังนี้

ก. ชาวบ้านที่มาต้อนรับจะแต่งชุดไทย ยืนเข้าแถวต้อนรับที่หน้าประตูวัด มอบดอกไม้สดหรือมาลัยที่เตรียมไว้ให้นักท่องเที่ยว ผู้ใหญ่บ้านกล่าวต้อนรับเล่าถึงประวัติ หมู่บ้าน การปฏิบัติตนขณะพักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านและแนะนำบุคลากรฝ่ายต่างๆ ทั้งชาวบ้าน อาจารย์ใหญ่ เจ้าหน้าที่อุทยานภูผาวิ้ว นัดหมายกำหนดการ เวลาที่จะทำกิจกรรม จัดทะเบียน บ้านพัก หลังจากนั้นเจ้าของบ้านพักก็จะนำนักท่องเที่ยวแยกย้ายกันไปตามบ้านพักที่จัดไว้ และไปทำกิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจ

ภาพที่ 8 พิธีต้อนรับนักท่องเที่ยวผู้มาเยือน

ภาพที่ 9 บ้านพักแบบโฮมสเตย์ของชุมชนบ้านโคกโก่ง

ข. ในช่วงเย็นส่วนมากจะนัดนักท่องเที่ยวและชาวบ้านแต่งกายชุดผู้ไทยไปรวมกันที่จัดงานร่วมพิธีบายศรีสู่ขวัญและผูกข้อมือรำบายศรี หลังจากนั้นมีการดูเหล่าแกะซึ่งเป็นเหล่าพื้นบ้านของชาวผู้ไทยและร่วมรับประทานอาหารเย็นพาแลง ซึ่งจะเป็นอาหารตามฤดูกาล เช่น แกงอ่อมหวาน หน่อไม้ ผักหวาน เห็ด ไข่มดแดง ลาบปลา ส้มตำ และอาหารอื่นๆ ตามฤดูกาล

ค. หลังจากตื่นนอนตอนเช้าจะใส่บาตรที่หน้าบ้านพักหรือใส่บาตรร่วมกันเป็นกลุ่มในสถานที่ที่เตรียมไว้ขึ้นอยู่กับความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม จากนั้นก็แล้วแต่นักท่องเที่ยวจะสนใจไปเที่ยวที่ใด เช่น เดินป่าศึกษาธรรมชาติ ชมภูเขา หินประหลาด น้ำตกตาดสูง ตาดยาว ลานสไลด์เดอร์ พันธุ์ไม้ป่าหายาก พืชสมุนไพร เป็นต้น เส้นทางเดินป่าชมธรรมชาติตามวนอุทยานแห่งชาติภูผาวัวโดยมีคัคเทศก์ท้องถิ่นนำเที่ยว ทั้งเด็ก ผู้ใหญ่จากครัวเรือนที่พัก ซึ่งส่วนนี้นักท่องเที่ยวจะชอบมาก เด็กๆ และผู้ใหญ่ที่นำเที่ยวก็มีความสุขและพอใจทั้ง 2 ฝ่าย

2.1.3 การบริหารจัดการเรื่องการเงิน

รายได้ทั้งหมดจากค่าพักแรมของนักท่องเที่ยว จะแบ่งให้ชาวบ้านทุกคนที่เข้าร่วมกิจกรรมกับฝ่ายต่างๆ กระจายให้แก่ละหลังคาเรือน และแบ่งเข้ากลุ่มเพื่อเป็นกองทุนพัฒนาหมู่บ้าน

2.1.4 ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ

การจัดการการท่องเที่ยวแบบสัมผัสวัฒนธรรมชนบทของบ้านโคกโก่งนั้น เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมรายได้แก่ชาวชนบทในที่มีเวลาว่างจากภาคเกษตรกรรมที่เป็นอาชีพหลักของชุมชน

จะเห็นได้ว่าบ้านโคกโก่งมีการจัดการท่องเที่ยวแบบประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การจัดการด้านต่างๆ เพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะการจัดที่พักในชุมชนหรือโฮมสเตย์ มีการวางแผนการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว และประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชากรบ้านโคกโก่งว่ามีมากน้อยเพียงใด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กฤษดา ยะการ (2543) ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนตำบลแม่ทราย อำเภอร่องกวาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความ

ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมาก ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน ประชาชนคาดหวังจะได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ต่างกัน ประชาชนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่างกัน และประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

จรงค์ อินทยนต์ (2545) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน 213 คน ในการจัดการการท่องเที่ยวของบ้านโป่งร้อน ตำบลใหม่พัฒนา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 41-50 ปี มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ประถมศึกษาและมีอาชีพรับจ้าง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวในด้านการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ การปฏิบัติการ การแบ่งปันผลประโยชน์เกิดจากการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวในด้านการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ การปฏิบัติการ การแบ่งปันผลประโยชน์เกิดจากการดำเนินงานและติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศ อายุ และระดับการศึกษามีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยว แต่อาชีพไม่มีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยว แนวทางที่เหมาะสมในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวของประชาชน คือ การกำหนดมาตรฐานและการชี้วัด การประเมินในระดับบุคคล ชุมชนและสภาพแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อความเป็นระบบหรือมาตรฐานในการบริหารจัดการ การแบ่งบทบาทหน้าที่ การจัดสรรผลตอบแทนที่เหมาะสมและโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเพื่ออนุรักษ์สภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้อยู่อย่างยั่งยืนชั่วลูกชั่วหลาน

ประกอบศิริ ภักดีพิณี (2545) ศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 156 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชุมชนอยู่ในระดับมาก มีความต้องการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว ด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย และด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการวางแผน การร่วมดำเนินกิจกรรม การร่วมลงทุน และการร่วมติดตามประเมินผลอยู่ในระดับมาก

วรพักตร์ เลอสิทธิศักดิ์ (2547) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมการท่องเที่ยว บริเวณเมืองโบราณเวียงกุมกาม อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชากรที่อาศัยในชุมชนบ้านช้างค้ำ หมู่ที่ 11 ตำบลท่าวังตาล อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 122 ครัวเรือน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมการท่องเที่ยวในระดับน้อยในทุกๆ ขั้นตอน โดยที่ชาวบ้านมีส่วนร่วมในระดับมากเพียงแต่ในขั้นตอนของการค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหาเท่านั้น เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมการท่องเที่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนพบว่า ประชาชนที่มีอายุ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการมีบทบาทในชุมชนต่างกันการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมการท่องเที่ยวแตกต่างกัน และประชาชนที่มีเพศ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ และระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมการท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน

นิวัฒน์ อมาตกุล (2549) ศึกษาปัจจัยทางสังคม ผลกระทบ และการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนชุมชนเกาะเกร็ด จำนวน 316 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางสังคมที่มีส่วนช่วยในการรักษาวัฒนธรรมของชุมชนเกาะเกร็ด คือ เครือข่ายองค์กรทางสังคม กิจกรรมสำคัญทางศาสนา ความสามัคคี และความร่วมมือกันในชุมชน ผลกระทบและความเปลี่ยนแปลงจากการที่ชุมชนเกาะเกร็ดถูกพัฒนาขึ้นให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม คือ ด้านเศรษฐกิจพบว่า การพัฒนาดังกล่าวเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ ยกกระดับคุณภาพชีวิตให้กับสมาชิกในชุมชน ด้านสังคมพบว่า มีการฟื้นฟูขนบธรรมเนียม ประเพณี และวิถีชีวิตของชาวมอญในอดีตให้กลับคืนมา คนในชุมชนเกาะเกร็ดเกิดความภูมิใจในเอกลักษณ์ของตนเอง ด้านวัฒนธรรมพบว่า เกาะเกร็ดมีการรับวัฒนธรรมจากแหล่งอื่นเหตุผลประการสำคัญ คือ ชาวเกาะเกร็ดอยู่ใกล้กรุงเทพมหานครจึงมีการคมนาคมติดต่อได้สะดวก ด้านสภาพแวดล้อมพบว่า สิ่งสาธารณูปโภค เช่น ถนน ประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ ได้รับการพัฒนา ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของพื้นที่และช่วยกันดูแลสภาพแวดล้อมให้ดีอยู่เสมอ สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมของชาวชุมชนเกาะเกร็ดพบว่า ยังมีการสืบทอด เช่น ภาษา การแต่งกาย การประกอบพิธีกรรมยังคงทำรูปแบบดั้งเดิม การผลิตเครื่องปั้นดินเผา วิธีการแบบดั้งเดิมได้มีการอนุรักษ์ไว้ให้คนทั่วไปได้เห็น อย่างไรก็ตามได้มีการประยุกต์วัฒนธรรม ประเพณีบางด้านให้เข้ากับรูปแบบใหม่ๆ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า หน่วยงานภาครัฐควรปรับบทบาทในการสร้างการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่

ด้วยการพัฒนาชุมชนอย่างเต็มที่ และมีการรณรงค์ให้คนในชุมชนรักษาขนบธรรมเนียมวิถีวัฒนธรรมของชุมชนเกาะเกิร์ตอย่างต่อเนื่อง

สุวิมล วงษ์พิทักษ์ (2549) ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งธุรกิจที่พักแบบโฮมสเตย์โดยชุมชนมีส่วนร่วมในชุมชนบ้านปางมะโอ ตำบลแม่ละ อำเภอยางตลาด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า หมู่บ้านปางมะโอมีศักยภาพในการจัดตั้งธุรกิจที่พักแบบโฮมสเตย์ โดยชุมชนมีส่วนร่วมเป็นผู้ประกอบการ เนื่องจากมีปัจจัยสนับสนุนทั้งจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของชุมชน ปัจจัยภายในประกอบด้วยความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนความพร้อมของชุมชน ข้อจำกัดของชุมชน วิถีชีวิตความเป็นอยู่และภูมิปัญญาท้องถิ่น บริบทและสภาพปัจจุบันของชุมชน การเข้าถึงชุมชน และระบบสาธารณูปโภค ส่วนปัจจัยภายนอกประกอบด้วยโอกาสของชุมชนในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวและการจัดตั้งธุรกิจที่พักแบบโฮมสเตย์ ดังนั้นแนวทางที่เหมาะสมในการจัดตั้งธุรกิจที่พักแบบโฮมสเตย์โดยชุมชนมีส่วนร่วมและเป็นผู้ประกอบการของชุมชนบ้านปางมะโอ จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ให้กับชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความรู้ในด้านการบริหารจัดการธุรกิจที่พักแบบโฮมสเตย์ การพัฒนาชุมชนควบคู่ไปกับการอนุรักษ์เอกลักษณ์ของชุมชน โดยบุคคลในชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบการบริหารจัดการธุรกิจที่พักแบบโฮมสเตย์ เพื่อให้เกิดความต้องการในการรับผลประโยชน์เข้าสู่ชุมชนอย่างแท้จริง และจะมีการจัดตั้งกลุ่มสมาชิกที่จะเข้ามาบริหารจัดการ ผลประโยชน์ของธุรกิจที่พักแบบโฮมสเตย์ โดยในระยะแรกให้คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้รับผิดชอบ เพื่อความสะดวกในการติดต่อสื่อสารระหว่างภายในชุมชนกับภายนอกชุมชน

ศุภจิต สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2550) ศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการบริการของโฮมสเตย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโฮมสเตย์ในมุมมองของนักท่องเที่ยวสูงสุดด้านผู้บริโภครวม 3 ด้าน คือ ความสวยงามและความหลากหลายของทิวทัศน์สภาพแวดล้อม ด้านต้นทุน คือ ความเหมาะสมของราคาที่พัก ด้านความสะดวกสบาย คือ สามารถเดินทางไปมาสะดวกและด้านการติดต่อสื่อสาร คือ การติดต่อขอข้อมูลเกี่ยวกับโฮมสเตย์และการท่องเที่ยวทางโทรศัพท์ นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคาดหวังและความพึงพอใจในการบริการโฮมสเตย์ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์บริการ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในระดับมาก ส่วนด้านบุคลากรนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดแต่มีความคาดหวังไว้ก่อนไปท่องเที่ยวเพียงระดับมาก

อารีย์ นัยพินิจ และ สุริชญา มณีนคร (2551) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวหมู่บ้านไพรโฮมสเตย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการนำเสนอความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ชุมชนมีส่วนร่วมในลงทุนและการรับผลประโยชน์ตอบแทน ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการวางแผนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ชุมชนมีการประชุม การวางแผนจัดสถานที่บริเวณหมู่บ้านเพื่อการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง มีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีการเข้าร่วมตัดสินใจในกิจกรรมรณรงค์รักษาความสะอาด ความสวยงาม และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก และการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวภายนอกชุมชนจากสื่อต่างๆ ส่วนทัศนคติของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ชานิกา ฉัตรสูงเนิน (2551) ศึกษาศักยภาพในการพัฒนาที่พักแบบโฮมสเตย์ในเขตเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพความพร้อมในการจัดตั้งที่พักโฮมสเตย์ในเขตเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน ด้านที่พัก และด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับดีมาก และศักยภาพความพร้อมด้านอาหารและโภชนาการ ด้านความปลอดภัย ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว ด้านมูลค่าเพิ่มอยู่ในระดับดี โดยที่ศักยภาพความพร้อมด้านการจัดการ และด้านส่งเสริมการตลาดอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุงมากที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความต้องการที่พักแบบโฮมสเตย์ ด้านความปลอดภัย ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว ด้านมูลค่าเพิ่ม ด้านส่งเสริมการตลาด และด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอาหารและโภชนาการ มีความต้องการในระดับปานกลาง ส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติมีความต้องการที่พักแบบโฮมสเตย์ ด้านความปลอดภัย ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว และด้านส่งเสริมการตลาดในระดับมาก ส่วนด้านอาหารและโภชนาการ ด้านมูลค่าเพิ่ม และด้านสภาพแวดล้อม มีความต้องการในระดับปานกลาง

จากการค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่จะศึกษาไว้ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน

1.2 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

1.3 ความคาดหวังที่จะได้รับจากการท่องเที่ยว

2. ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ ใน 5 ด้าน ได้แก่ การวางแผน การลงทุน การตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม และการประเมินผล

จากตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาดังกล่าว สามารถสร้างเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

ประชาชน หมายถึง ประชากรหัวหน้าครัวเรือนแต่ละครอบครัวในชุมชนบ้านโคกโก่ง

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ลักษณะพื้นฐานทั่วไปของประชาชนบ้านโคกโก่ง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน

อายุ หมายถึง จำนวนปีของอายุนับตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบันของประชาชนบ้านโคกโก่ง

ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาขั้นสูงสุดของประชาชนบ้านโคกโก่ง

สถานภาพสมรส หมายถึง สถานะการครองคู่ของประชากรบ้านโคกโก่ง แบ่งออกเป็น โสด สมรส และหม้ายหรือหย่า

อาชีพ หมายถึง การประกอบกิจกรรมที่สร้างรายได้หลักของประชาชนบ้านโคกโก่ง

รายได้ หมายถึง จำนวนเงินที่ได้รับจากการประกอบอาชีพทั้งหมดของประชาชนบ้านโคกโก่งต่อเดือน

ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน หมายถึง จำนวนปีที่ประชาชนบ้านโคกโก่งเข้ามาอยู่อาศัยในชุมชนบ้านโคกโก่ง

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ หมายถึง ชั้น 1 การจดจำ ชั้น 2 ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ และการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์บ้านโคกโก่ง

ความคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยว หมายถึง การคาดคะเนของประชาชนบ้านโคกโก่งถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนบ้านโคกโก่งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการได้รับการพัฒนา

การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ หมายถึง ระดับของการที่ประชาชนบ้านโคกโก่งเข้ามาเกี่ยวข้องในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการให้บริการการท่องเที่ยว

เชิงวัฒนธรรมบ้านโคกโก่งใน 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการลงทุน ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินกิจกรรม และด้านการประเมินผล

ด้านการวางแผน หมายถึง การริเริ่มให้มีการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ การวางแผนต้อนรับนักท่องเที่ยว การกำหนดเป้าหมายการท่องเที่ยวในชุมชน การกำหนดจุดท่องเที่ยว การวางแผนเตรียมอาหาร เข้าร่วมจัดรูปแบบการให้บริการ การร่วมจัดระเบียบชุมชน การหาแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยว การจัดทำแผนการท่องเที่ยว และการร่วมทำแผนงานป้องกันปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวของบ้านโคกโก่ง

ด้านการลงทุน หมายถึง การสนับสนุนเงิน แรง เวลา วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ในการจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในชุมชนบ้านโคกโก่ง

ด้านการตัดสินใจ หมายถึง การเข้าร่วมพิจารณาขั้นตอนในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว การคัดเลือกบ้านพัก เลือกรายการอาหาร เลือกวัฒนธรรมพื้นบ้านแสดงแก่นักท่องเที่ยว ร่วมเลือกดนตรีที่จะมาแสดง และการตัดสินใจเกี่ยวกับขั้นตอนต้อนรับนักท่องเที่ยว

ด้านการดำเนินกิจกรรม หมายถึง การร่วมจัดสถานที่ต้อนรับ ร่วมกิจกรรมการจักสาน เครื่องใช้ ร่วมสาธิตการทำผ้า ร่วมแสดงดนตรี ร่วมให้ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และร่วมแสดงวัฒนธรรมท้องถิ่น

ด้านการประเมินผล หมายถึง การติดตาม ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานในการจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ของชุมชนบ้านโคกโก่ง

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ และความคาดหวังที่จะได้รับจากการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ มีวิธีการวิจัยดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนชุมชนบ้านโคกโก่งครอบคลุมหมู่บ้าน 2 หมู่บ้าน จำนวน 210 ครัวเรือน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ที่ประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์
ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคาดหวังที่จะได้รับจากการท่องเที่ยว
ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ ซึ่งมี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน การลงทุน การตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม และการประเมินผล

การวัดตัวแปร

1. ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การวัดประเมินค่าเป็น 2 ระดับ คือ ตอบถูก และตอบผิด ให้คะแนนดังนี้

ตอบถูก ให้คะแนน 1 คะแนน

ตอบผิด ให้คะแนน 0 คะแนน

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ มีคำถาม 15 ข้อ มีช่วงคะแนน 0 -15 คะแนน ผู้วิจัยแบ่งช่วงคะแนนออกเป็น 3 ระดับ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2530) ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรายข้อสูงสุด} - \text{คะแนนรายข้อต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{15-0}{3} = 5.00$$

จากช่วงชั้นของคะแนน แบ่งระดับคะแนนและให้ความหมาย ดังนี้

0.00-5.00	คะแนน	หมายถึง	มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์อยู่ในระดับน้อย
5.01-10.00	คะแนน	หมายถึง	มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์อยู่ในระดับปานกลาง
10.01-15.00	คะแนน	หมายถึง	มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์อยู่ในระดับมาก

สำหรับค่าคะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์เป็นรายข้อ มีช่วงคะแนนเท่ากับ 0-1 คะแนน ผู้วิจัยได้แบ่งช่วงคะแนนเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรายข้อสูงสุด} - \text{คะแนนรายข้อต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{1-0}{3} = 0.33$$

จากเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของคะแนนรายข้อ แปลความหมายได้ดังนี้

0.00-0.33	คะแนน	หมายถึง	มีความรู้อยู่ในระดับน้อย
0.34-0.66	คะแนน	หมายถึง	มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง
0.67-1.00	คะแนน	หมายถึง	มีความรู้อยู่ในระดับมาก

2. ความคาดหวังของประชาชนที่จะได้รับการท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้กำหนดการวัดตัวแปร โดยกำหนดเกณฑ์ใช้การประเมินค่าเป็น 5 ระดับ และกำหนดเกณฑ์และความหมายดังนี้

ระดับความคาดหวัง	ข้อความเชิงบวก
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

ความคาดหวังของประชาชนที่จะได้รับการท่องเที่ยว มีคำถาม 12 ข้อ เป็นคำถามเชิงบวกทั้งหมด มีช่วงคะแนนตั้งแต่ 12-60 คะแนน ผู้วิจัยได้แบ่งช่วงคะแนนเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด} - \text{คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{60-12}{3} = 16.00$$

จากช่วงชั้นของคะแนน แบ่งระดับคะแนนและให้ความหมาย ดังนี้

12.00-28.00	คะแนน	หมายถึง	มีความคาดหวังอยู่ในระดับน้อย
28.01-44.00	คะแนน	หมายถึง	มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง
44.01-60.00	คะแนน	หมายถึง	มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก

สำหรับคะแนนความคาดหวังของประชาชนที่จะได้รับการท่องเที่ยวเป็นรายข้อ มีช่วงคะแนนเท่ากับ 1-5 คะแนน ผู้วิจัยได้แบ่งช่วงคะแนนเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรายข้อสูงสุด} - \text{คะแนนรายข้อต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{5-1}{3} = 1.33$$

จากเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของคะแนนรายชื่อ แปลความหมายได้ดังนี้

1.00-2.33	คะแนน	หมายถึง	มีความคาดหวังอยู่ในระดับน้อย
2.34-3.66	คะแนน	หมายถึง	มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง
3.67-5.00	คะแนน	หมายถึง	มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ ผู้วิจัยได้ศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการลงทุน ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินกิจกรรม และด้านการประเมินผล ซึ่งในแต่ละด้านผู้วิจัยได้กำหนดการวัดตัวแปรโดยกำหนดเกณฑ์ที่ใช้การประเมินค่าเป็น 5 ระดับเหมือนกัน และกำหนดเกณฑ์และความหมายดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วม	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

3.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านการวางแผน มีข้อคำถาม 10 ข้อ เป็นคำถามเชิงบวกทั้งหมด มีช่วงคะแนนเท่ากับ 10-50 คะแนน ผู้วิจัยได้แบ่งช่วงคะแนนเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด} - \text{คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{50-10}{3} = 13.33$$

จากช่วงชั้นของคะแนน แบ่งระดับคะแนนและให้ความหมาย ดังนี้

10.00-23.33	คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมด้านการวางแผนอยู่ในระดับน้อย
23.34-36.66	คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมด้านการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง
36.67-50.00	คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมด้านการวางแผนอยู่ในระดับมาก

3.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านการลงทุน มีข้อคำถาม 10 ข้อ เป็นคำถามเชิงบวก 8 ข้อ คือ ข้อ 1-5 และ ข้อ 7-9 ส่วนคำถามเชิงลบมี 2 ข้อ คือ ข้อ 6 และข้อ 10 มีช่วงคะแนนเท่ากับ 10-50 คะแนน ผู้วิจัยได้แบ่งช่วงคะแนนเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด} - \text{คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{50-10}{3} = 13.33$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนเป็นรายข้อดังนี้

10.00-23.33	คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมด้านการลงทุนอยู่ในระดับน้อย
23.34-36.66	คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมด้านการลงทุนอยู่ในระดับปานกลาง
36.67-50.00	คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมด้านการลงทุนอยู่ในระดับมาก

3.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านการตัดสินใจ มีข้อคำถาม 5 ข้อ เป็นคำถามเชิงบวกทั้งหมด มีช่วงคะแนนเท่ากับ 5-25 คะแนน ผู้วิจัยได้แบ่งช่วงคะแนนเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด} - \text{คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{25-5}{3} = 6.66$$

จากช่วงชั้นของคะแนน แบ่งระดับคะแนนและให้ความหมาย ดังนี้

5.00-11.66	คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับน้อย
11.67-18.32	คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง
18.33-25.00	คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก

3.4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านการดำเนินกิจกรรม มีข้อคำถาม 8 ข้อ เป็นคำถามเชิงบวกทั้งหมด มีช่วงคะแนนเท่ากับ 8-40 คะแนน ผู้วิจัยได้แบ่งช่วงคะแนนเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด} - \text{คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{40-8}{3} = 10.66$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนน ดังนี้

8.00-18.66	คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม อยู่ในระดับน้อย
18.67-29.32	คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง
29.33-40.00	คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม อยู่ในระดับมาก

3.5 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านการประเมินผล มีข้อคำถาม 8 ข้อ เป็นคำถามเชิงบวกทั้งหมด มีช่วงคะแนนเท่ากับ 8-40 คะแนน ผู้วิจัยได้แบ่งช่วงคะแนนเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด} - \text{คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{40-8}{3} = 10.66$$

จากช่วงชั้นของคะแนน แบ่งระดับคะแนนและให้ความหมาย ดังนี้

8.00-18.66	คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
18.67-29.33	คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
29.34-40.00	คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

สำหรับค่าคะแนนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของในแต่ละด้านเป็นรายข้อ มีช่วงคะแนนเท่ากับ 1-5 คะแนน ผู้วิจัยได้แบ่งช่วงคะแนนเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรายข้อสูงสุด} - \text{คะแนนรายข้อต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{5-1}{3} = 1.33$$

จากเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของคะแนนรายข้อ แปลความหมายได้ดังนี้

1.00-2.33	คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
2.34-3.66	คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
3.67-5.00	คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

การทดสอบเครื่องมือและการหาค่าความเชื่อมั่น

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบและหาค่าความเชื่อมั่นดังนี้

1. ทดสอบความเที่ยงตรง (validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมเพื่อดำเนินการในขั้นต่อไป

2. หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบกับประชากรในกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่จะทำการศึกษา คือ บ้านโป่งแพรวา ตำบลบ้านโป่ง อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 ครอบครัว แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม คือ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ KR-20 สำหรับการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในเรื่องความคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทั้ง 5 ด้าน ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

2.1 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ ค่าความเชื่อมั่น 0.8029

2.2 แบบสอบถามความคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยว ค่าความเชื่อมั่น 0.9146

2.3 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2.3.1 ด้านการวางแผน ค่าความเชื่อมั่น 0.9483

2.3.2 ด้านการลงทุน ค่าความเชื่อมั่น 0.7724

- 2.3.3 ด้านการร่วมตัดสินใจ ค่าความเชื่อมั่น 0.8600
- 2.3.4 ด้านการดำเนินกิจกรรม ค่าความเชื่อมั่น 0.7992
- 2.3.5 ด้านการร่วมรับประโยชน์ ค่าความเชื่อมั่น 0.9328
- 2.3.6 การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ทั้งฉบับ ค่าความ
เชื่อมั่น 0.9106

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยได้อธิบายให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็น
หัวหน้าครัวเรือนเข้าใจวัตถุประสงค์ของการวิจัยและแบบสอบถาม หลังจากนั้นให้หัวหน้า
ครัวเรือนตอบแบบสอบถามและผู้วิจัยรับแบบสอบถามกลับคืน หลังจากนั้นจึงมีการตรวจสอบ
ข้อมูลให้มีความสมบูรณ์ทุกฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมี ดังนี้

1. สถิติพรรณนาประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้อธิบาย
ลักษณะทั่วไปของการข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล
2. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลประชากรทั้งหมด ดังนั้นจึงใช้การทำตารางไขว้
(cross tabulation) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

บทที่ 4

การมีส่วนร่วมของประชาชน

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

ตอนที่ 3 ความคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยว

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 52.4) มีอายุเฉลี่ย 44.86 ปี โดยมีอายุต่ำสุด 18 ปี สูงสุด 80 ปี สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 57.1 รองลงไปสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช. (ร้อยละ 20.5) มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 81.9) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ร้อยละ 69.0) มีรายได้เฉลี่ย 3,161.43 บาท ต่อเดือน โดยมีรายได้ต่ำสุด 800 บาทต่อเดือน สูงสุด 20,000 บาทต่อเดือน มีระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนเฉลี่ย 39.51 ปี ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนต่ำสุด 4 ปี สูงสุด 80 ปี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของประชาชนบ้านโคกโก่ง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	110	52.4
ชาย	100	47.6
รวม	210	100.0

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 35 ปี	58	27.6
35-45 ปี	47	22.4
46-55 ปี	53	25.2
สูงกว่า 55 ปี	52	24.8
รวม	210	100.0
อายุต่ำสุด 18 ปี สูงสุด 80 ปี อายุเฉลี่ย 44.86 ปี S.D. = 16.45		
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	120	57.1
มัธยมศึกษาตอนต้น	28	13.4
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวท.	43	20.5
อนุปริญญาหรือ ปวส.	12	5.7
ปริญญาตรี	7	3.3
รวม	210	100.0
สถานภาพสมรส		
โสด	30	14.3
สมรส	172	81.9
หม้ายหรือหย่า	8	3.8
รวม	210	100.0
อาชีพ		
เกษตรกรรวม	145	69.0
รับจ้าง	29	13.8
ค้าขาย	26	12.4
รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ	6	2.9
ธุรกิจส่วนตัว	4	1.9
รวม	210	100.0
รายได้		
ต่ำกว่า 2,000 บาท	84	40.0
2,000-5,000 บาท	87	41.4
สูงกว่า 5,000 บาท	39	18.6
รวม	210	100.0
รายได้ต่ำสุด 800 บาท สูงสุด 20,000 บาท รายได้เฉลี่ย 3,161.43 บาท S.D. = 2,810.79		

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน		
ต่ำกว่า 30 ปี	71	33.8
30-40 ปี	40	19.1
41-50 ปี	38	18.1
สูงกว่า 50 ปี	61	29.0
รวม	210	100.0
ระยะเวลาต่ำสุด 4 ปี สูงสุด 80 ปี ระยะเวลาเฉลี่ย 39.51 ปี S.D. = 17.36		

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งมีคะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์อยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 12.70 คะแนน มีคะแนนต่ำสุด 3 คะแนน สูงสุด 15 คะแนน เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งส่วนใหญ่มีคะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์อยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 89.5) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของประชาชนบ้านโคกโก่ง จำแนกตามคะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

คะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
0.00-5.00 (ระดับน้อย)	4	1.9
5.01-10.00 (ระดับปานกลาง)	18	8.6
10.01-15.00 (ระดับมาก)	188	89.5
รวม	210	100.0

คะแนนต่ำสุด 3 คะแนน สูงสุด 15 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 12.70 คะแนน S.D. = 2.04

เมื่อพิจารณาความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์รายข้อในภาพรวมพบว่า ประชาชนมีความรู้อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 0.85) เมื่อศึกษาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์อยู่ในระดับมาก 12 ประเด็น คำถามที่มี

ค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 8 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ (ค่าเฉลี่ย 0.97) รองลงไป คือ ข้อ 9 การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ควรเน้นเรื่องความสะดวกสบายของบ้านพัก (ค่าเฉลี่ย 0.96) และข้อ 10 บ้านพักและห้องพักรวมต้องมีจำนวนเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 0.95) ส่วนประเด็นที่ประชาชนมีความรู้ในระดับปานกลางมี 3 ประเด็น คือ ข้อ 15 การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์จำเป็นต้องมีห้องพักติดเครื่องปรับอากาศให้นักท่องเที่ยวประทับใจมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 0.62) ข้อ 13 การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ควรชักชวนนายทุนต่างถิ่นมาลงทุน (ค่าเฉลี่ย 0.59) และ ข้อ 14 การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ต้องให้รัฐบาลมีส่วนร่วมมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 0.45) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของประชาชนบ้านโคกโก่ง

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์	คำตอบ		\bar{X}	S.D.	ระดับความรู้
	ตอบถูก	ตอบผิด			
1. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ คือ การท่องเที่ยวที่เน้นวัฒนธรรมชนบท	189 (90.0)	21 (10.0)	0.90	0.30	มาก
2. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ คือ การท่องเที่ยวที่เน้นขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น	187 (89.0)	23 (11.0)	0.89	0.31	มาก
3. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ คือ การท่องเที่ยวที่เข้าไปสัมผัสกับธรรมชาติและเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน	191 (91.0)	19 (9.0)	0.91	0.29	มาก
4. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ เป็นการท่องเที่ยวในเชิงศึกษาวิถีการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนที่อยู่ร่วมกันเป็นชุมชนในพื้นที่นั้นๆ	194 (92.4)	16 (7.6)	0.92	0.27	มาก
5. ประชาชนในชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์	196 (93.3)	14 (6.7)	0.93	0.25	มาก
6. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ เป็นการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม	188 (89.5)	22 (10.5)	0.90	0.31	มาก
7. การจัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยว ควรมีการรวมกลุ่มจัดตั้งในรูปของสหกรณ์	188 (89.5)	22 (10.5)	0.90	0.31	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แบบโฮมสเตย์	จำนวน		\bar{X}	S.D.	ระดับ ความรู้
	ตอบถูก	ตอบผิด			
8. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์จะต้อง คำนึงถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ	203 (96.7)	7 (3.3)	0.97	0.18	มาก
9. การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ ควรเน้นเรื่องความสะดวกสบายของบ้านพัก	202 (96.2)	8 (3.8)	0.96	0.19	มาก
10. บ้านพักและห้องพักรวมต้องมีจำนวนเพียงพอสำหรับ นักท่องเที่ยว	199 (94.8)	11 (5.2)	0.95	0.22	มาก
11. การท่องเที่ยวทำให้ประชาชนมีความรู้ในการ ประกอบอาชีพ	189 (90.0)	21 (10.0)	0.90	0.30	มาก
12. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์สร้างความเข้มแข็ง ให้แก่ชุมชน	192 (91.4)	18 (8.6)	0.91	0.28	มาก
13. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ควรชักชวนนายทุน ต่างถิ่นมาลงทุน	124 (59.0)	86 (41.0)	0.59	0.49	ปานกลาง
14. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ต้องให้รัฐบาลมีส่วนร่วม มากที่สุด	94 (44.8)	116 (55.2)	0.45	0.50	ปานกลาง
15. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์จำเป็นต้องมีห้องพัก ติดเครื่องปรับอากาศให้นักท่องเที่ยวประทับใจมากที่สุด	130 (61.9)	80 (38.1)	0.62	0.49	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม			0.85	0.14	มาก

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ข้อวิจารณ์ จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่าประชาชนบ้านโคกโก่งส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประกอบศิริ รักดีพิณิจ (2545) ที่ได้ศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา และพบว่ากลุ่มตัวอย่างในชุมชนมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระดับมาก

ประชาชนบ้านโคกโก่งมีความรู้ในระดับมาก 12 ประเด็น และในระดับปานกลาง 3 ประเด็น โดยเฉพาะข้อ 8 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของ

นักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ประชาชนส่วนใหญ่ตอบถูก (ร้อยละ 96.7) และตอบผิดเพียงร้อยละ 3.3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชาชนเห็นว่าเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเป็นสิ่งจำเป็นและจะต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ เพราะความปลอดภัยเป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจเดินทางเข้ามาเที่ยวของนักท่องเที่ยว ชุมชนที่ไม่มีความปลอดภัยจะไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ ข้อ 9 การจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ควรเน้นเรื่องความสะดวกสบายของบ้านพัก (ค่าเฉลี่ย 0.96) เนื่องจากโฮมสเตย์ คือ รูปแบบการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจะพักร่วมกับเจ้าบ้านที่สมาชิกในบ้านมีความยินดีและเต็มใจในการรับนักท่องเที่ยว ประชาชนที่เปิดบ้านเป็นที่พักแบบโฮมสเตย์จึงทราบว่าควรเน้นเรื่องความสะดวกสบายของบ้านพัก ส่วนประเด็นที่ประชาชนมีความรู้ในระดับปานกลาง คือ ข้อ 14 การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ต้องให้รัฐบาลมีส่วนร่วมมากที่สุด ประชากรตอบถูกน้อยกว่าตอบผิด คือ ตอบถูกร้อยละ 44.8 และตอบผิดร้อยละ 55.2 แสดงให้เห็นว่าประชาชนยังเข้าใจว่ารัฐบาลจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุดในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ แต่แท้ที่จริงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์นั้นต้องบริหารจัดการโดยชุมชนซึ่งต้องมีความเข้าใจในการท่องเที่ยวดังกล่าวและเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมในการจัดการท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545)

ตอนที่ 3 ความคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยว

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งมีคะแนนความคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 42.31 คะแนน มีคะแนนต่ำสุด 26 คะแนน สูงสุด 59 คะแนน เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งส่วนใหญ่ มีความคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยวในระดับปานกลางเช่นกัน (ร้อยละ 68.0) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของประชาชนบ้านโคกโก่ง จำแนกตามคะแนนความคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยว

คะแนนความคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
12.00-28.00 (ระดับน้อย)	2	1.0
28.01-44.00 (ระดับปานกลาง)	143	68.0
44.01-60.00 (ระดับมาก)	65	31.0
รวม	210	100.0

คะแนนต่ำสุด 26 คะแนน สูงสุด 59 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 42.31 คะแนน S.D. = 5.78

เมื่อพิจารณาความคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยวเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งมีความคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยวในภาพรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.52) เมื่อศึกษารายข้อพบว่า ประชาชนมีความคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อคำถาม (ค่าเฉลี่ย 3.20-3.65) ยกเว้นข้อ 5 การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ทำให้มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมผู้ไทยของตนเอง และข้อ 12 การท่องเที่ยวทำให้ประชาชนมีการฟื้นฟูวัฒนธรรม ประเพณีเก่าแก่ ซึ่งประชาชนบ้านโคกโก่งมีความคาดหวังในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.03 และ 3.86 ตามลำดับ) ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับความคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยวของประชาชนบ้านโคกโก่ง

ข้อความ	ความคาดหวังที่จะได้รับ					\bar{X}	S.D.	ระดับความคาดหวัง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ทำให้ประชาชนในชุมชนสามารถจำหน่ายสินค้าที่ระลึกได้	13 (6.2)	65 (31.0)	125 (59.5)	7 (3.3)	0 (0.0)	3.40	0.66	ปานกลาง
2. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น	7 (3.3)	83 (39.5)	111 (52.9)	9 (4.3)	0 (0.0)	3.42	0.63	ปานกลาง
3. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ทำให้ประชาชนได้พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ ในพื้นที่	6 (2.9)	49 (23.3)	138 (65.7)	16 (7.6)	1 (0.5)	3.20	0.63	ปานกลาง
4. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ทำให้ชุมชนเกิดความรักและความสามัคคี	27 (12.9)	81 (38.6)	99 (47.1)	3 (1.4)	0 (0.0)	3.63	0.72	ปานกลาง
5. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ทำให้มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมผู้ไทยของตนเอง	76 (36.2)	72 (34.3)	54 (25.7)	8 (3.8)	0 (0.0)	4.03	0.88	มาก
6. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ มีส่วนทำให้ชุมชนได้รับการพัฒนาจากภาครัฐ	10 (4.8)	46 (21.9)	133 (63.3)	20 (9.5)	1 (0.5)	3.21	0.69	ปานกลาง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อความ	ความคาดหวังที่จะได้รับ					\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คาดหวัง
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
7. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ช่วยให้ ชุมชนร่วมกันทำงานเป็นหมู่คณะ	20 (9.5)	92 (43.8)	95 (45.3)	3 (1.4)	0 (0.0)	3.61	0.68	ปานกลาง
8. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ กระตุ้น ให้ประชาชนมีความคิดริเริ่มในการ พัฒนาอาชีพ	8 (3.8)	58 (27.6)	133 (63.4)	11 (5.2)	0 (0.0)	3.30	0.63	ปานกลาง
9. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ทำให้ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	16 (7.6)	96 (45.7)	88 (41.9)	10 (4.8)	0 (0.0)	3.56	0.70	ปานกลาง
10. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ทำให้ มีเงินทุนหมุนเวียนในชุมชน	10 (4.8)	83 (39.5)	105 (50.0)	12 (5.7)	0 (0.0)	3.43	0.68	ปานกลาง
11. การท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีสภาพ ที่น่าอยู่	26 (12.4)	95 (45.2)	79 (37.6)	10 (4.8)	0 (0.0)	3.65	0.76	ปานกลาง
12. การท่องเที่ยวทำให้ประชาชนมีการ ฟื้นฟูวัฒนธรรม ประเพณีเก่าแก่	43 (20.5)	100 (47.6)	61 (29.0)	6 (2.9)	0 (0.0)	3.86	0.77	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						3.52	0.48	ปานกลาง

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ข้อวิจารณ์ จากตารางที่ 5 จะเห็นได้ว่าในภาพรวมประชาชนบ้านโคกโก่งส่วนใหญ่มีความคาดหวังที่จะได้รับผลตอบแทนจากการท่องเที่ยวในระดับปานกลางเท่านั้น ในเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ ในพื้นที่ การได้รับการพัฒนาจากภาครัฐ การกระตุ้นให้ประชาชนมีความคิดริเริ่มในการพัฒนาอาชีพ ตลอดจนการท่องเที่ยวที่ทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนในชุมชน เนื่องจากพื้นที่ชุมชนบ้านโคกโก่งส่วนใหญ่อยู่ในเขตวนอุทยานภูผาวัว ทำให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่เป็นไปได้ยากเพราะขัดกับข้อกฎหมาย นอกจากนี้การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนในการจัดการจึงไม่หวังที่จะได้รับการพัฒนาจากภาครัฐมากนัก ทั้งยังขาดวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในการริเริ่มส่งเสริมพัฒนาอาชีพใหม่ๆ ทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนในชุมชนน้อย อย่างไรก็ตามประชาชนบ้านโคกโก่งก็มีความคาดหวังว่าการ

ท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ทำให้มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมผู้ไทยของตนเอง และมีการฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีที่เก่าแก่ สำหรับงานวิจัยของ ศุภจิต สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2550) ที่ศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการบริการของโฮมสเตย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการบริการโฮมสเตย์ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในระดับมาก ส่วนด้านบุคลากรนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด แต่มีความคาดหวังไว้ก่อนไปท่องเที่ยวเพียงระดับมาก

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

4.1 การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งมีคะแนนการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ด้านการวางแผนในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 28.73 คะแนน มีคะแนนต่ำสุด 10 คะแนน สูงสุด 49 คะแนน เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ด้านการวางแผนในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน (ร้อยละ 65.2) ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของประชาชนบ้านโคกโก่ง จำแนกตามคะแนนการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน

คะแนนการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
10.00-23.33 (ระดับน้อย)	50	23.8
23.34-36.66 (ระดับปานกลาง)	137	65.2
36.67-50.00 (ระดับมาก)	23	11.0
รวม	210	100.0

คะแนนต่ำสุด 10 คะแนน สูงสุด 49 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 28.73 คะแนน S.D. = 6.97

เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ด้านการวางแผนเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมด้านการวางแผนในภาพรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.87) และพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมด้านการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.69-3.06) ทุกข้อคำถาม ข้อคำถามที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 ท่านริเริ่มให้มีการท่องเที่ยว

แบบโฮมสเตย์ (ค่าเฉลี่ย 3.06) รองลงไป คือ ข้อ 2 ท่านร่วมวางแผนต้อนรับนักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.04) คำถามที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 9 ท่านร่วมจัดทำรายละเอียดแผนการจัดการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.69) ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับการมีส่วนร่วมด้านการวางแผนของประชาชน บ้านโคกโก่ง

ข้อความ	การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน					\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
	(n=210)							
1. ท่านริเริ่มให้มีการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์	8 (3.8)	62 (29.5)	85 (40.5)	45 (21.4)	10 (4.8)	3.06	0.92	ปานกลาง
2. ท่านร่วมวางแผนต้อนรับนักท่องเที่ยว	6 (2.9)	59 (28.1)	88 (41.9)	51 (24.2)	6 (2.9)	3.04	0.87	ปานกลาง
3. ท่านร่วมกำหนดเป้าหมายการท่องเที่ยวในชุมชน	4 (1.9)	27 (12.9)	106 (50.5)	61 (29.0)	12 (5.7)	2.76	0.82	ปานกลาง
4. ท่านร่วมกำหนดจุดท่องเที่ยวในชุมชน	6 (2.9)	29 (13.8)	99 (47.1)	63 (30.0)	13 (6.2)	2.77	0.87	ปานกลาง
5. ท่านวางแผนจัดเตรียมอาหารแก่นักท่องเที่ยว	11 (5.2)	42 (20.0)	75 (35.8)	66 (31.4)	16 (7.6)	2.84	1.00	ปานกลาง
6. ท่านร่วมจัดรูปแบบการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	8 (3.8)	33 (15.7)	104 (49.5)	57 (27.2)	8 (3.8)	2.89	0.85	ปานกลาง
7. ท่านร่วมจัดระเบียบของชุมชนสำหรับการท่องเที่ยว	5 (2.4)	38 (18.1)	96 (45.7)	61 (29.0)	10 (4.8)	2.84	0.86	ปานกลาง
8. ท่านร่วมหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน	7 (3.3)	42 (20.0)	92 (43.8)	58 (27.7)	11 (5.2)	2.89	0.90	ปานกลาง

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อความ	การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน					\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
9. ทำนร่วมจัดทำรายละเอียดแผนการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน	4 (1.9)	27 (12.9)	91 (43.3)	75 (35.7)	13 (6.2)	2.69	0.84	ปานกลาง
10. ทำร่วมทำแผนการป้องกันปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว	8 (3.8)	44 (21.0)	102 (48.5)	44 (21.0)	12 (5.7)	2.96	0.90	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						2.87	0.70	ปานกลาง

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ข้อวิจารณ์ จากตารางที่ 7 จะเห็นได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ด้านการวางแผนในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะการจัดทำรายละเอียดแผนการจัดการท่องเที่ยว และการกำหนดเป้าหมายหรือกำหนดจุดท่องเที่ยวในชุมชนเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน เนื่องจากประชาชนได้เลือกคณะกรรมการหมู่บ้านให้ทำหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ประชาชนจึงเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการในประเด็นเหล่านี้บ้าง โดยเฉพาะเรื่องการจัดทำรายละเอียดแผนการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 2.69 การกำหนดเป้าหมายการท่องเที่ยวในชุมชน และการร่วมกำหนดจุดท่องเที่ยวในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.76 และ 2.77 ตามลำดับ ซึ่งแปลว่าประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ จงรักษ์อินทยนต์ (2545) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวของบ้านโป่งร้อน ตำบลใหม่พัฒนา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ที่พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวด้านการวางแผนอยู่ในระดับน้อย

4.2 การมีส่วนร่วมด้านการลงทุน

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งมีคะแนนการมีส่วนร่วมด้านการลงทุนในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 30.23 คะแนน มีคะแนนต่ำสุด 14 คะแนน สูงสุด 44 คะแนน เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งส่วนใหญ่มีส่วนร่วมด้านการลงทุนอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน (ร้อยละ 84.3) ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของประชาชนบ้านโคกโก่ง จำแนกตามคะแนนการมีส่วนร่วม
ด้านการลงทุน

คะแนนการมีส่วนร่วมด้านการลงทุน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
10.00-23.33 (ระดับน้อย)	14	6.7
23.34-36.66 (ระดับปานกลาง)	177	84.3
36.67-50.00 (ระดับมาก)	19	9.0
รวม	210	100.0

คะแนนต่ำสุด 14 คะแนน สูงสุด 44 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 30.23 คะแนน S.D. = 4.92

เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ด้านการลงทุน เป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมด้านการลงทุนในภาพรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.02) เมื่อศึกษาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมด้านการลงทุนอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.61-3.61) เกือบทุกข้อคำถาม คำถามที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 6 ท่านไม่มีส่วนช่วยเหลือใดๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.61) รองลงไป คือ ข้อ 2 ท่านสละเวลาเพื่อจัดเตรียมต้อนรับนักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.51) ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 5 ท่านจำหน่ายอาหารให้นักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 1.99) ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับการมีส่วนร่วมด้านการลงทุนของประชาชน
บ้านโคกโก่ง

ข้อความ	การมีส่วนร่วมด้านการลงทุน					\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. ท่านสนับสนุนเงินลงทุนในการจัดการท่องเที่ยว	3 (1.4)	30 (14.3)	125 (59.5)	44 (21.0)	8 (3.8)	2.89	0.74	ปานกลาง
2. ท่านสละเวลาเพื่อจัดเตรียมต้อนรับนักท่องเที่ยว	33 (15.7)	72 (34.3)	78 (37.1)	23 (11.0)	4 (1.9)	3.51	0.95	ปานกลาง
3. ท่านช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม	8 (3.8)	29 (13.8)	119 (56.7)	49 (23.3)	5 (2.4)	2.93	0.79	ปานกลาง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ข้อความ	การมีส่วนร่วมด้านการลงทุน					\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
4. ท่านใช้บ้านพักของท่านสำหรับให้นักท่องเที่ยวได้พัก	23 (11.0)	70 (33.3)	59 (28.1)	37 (17.6)	21 (10.0)	3.18	1.15	ปานกลาง
5. ท่านจำหน่ายอาหารให้นักท่องเที่ยว	2 (1.0)	13 (6.2)	36 (17.1)	89 (42.4)	70 (33.3)	1.99	0.92	น้อย
6. ท่านไม่มีส่วนช่วยเหลือใดๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว*	6 (2.9)	14 (6.6)	65 (31.0)	95 (45.2)	30 (13.3)	3.61	0.91	ปานกลาง
7. ท่านดูแลรักษาความสะอาดแหล่งท่องเที่ยว	21 (10.0)	73 (34.8)	85 (40.4)	26 (12.4)	5 (2.4)	3.38	0.91	ปานกลาง
8. ท่านผลิตจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยว	11 (5.2)	19 (9.1)	88 (41.9)	62 (29.5)	30 (14.3)	2.61	1.01	ปานกลาง
9. ท่านช่วยนำเที่ยว	10 (4.8)	35 (16.5)	60 (28.6)	81 (38.6)	24 (11.4)	2.65	1.04	ปานกลาง
10. ท่านไม่ร่วมลงทุนใดๆ ในการจัดท่องเที่ยวของชุมชน*	18 (8.6)	83 (39.5)	94 (44.8)	12 (5.7)	3 (1.4)	3.48	0.79	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						3.02	0.49	ปานกลาง

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

* ข้อความเชิงลบ

ข้อวิจารณ์ จากตารางที่ 9 จะเห็นได้ว่าประชาชนบ้านโคกโก่งมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ด้านการลงทุนในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.02) ซึ่งอาจเนื่องมาจากมีประชาชนบางส่วนเท่านั้นที่มีการลงทุนเพื่อผลิตและจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากประชาชนบ้านโคกโก่งมีฐานะยากจน มีรายได้เฉลี่ยเพียง 3,161.43 บาทต่อเดือนจึงไม่สามารถลงทุนได้มากนัก นอกจากนี้ยังมีส่วนร่วมในการจำหน่ายอาหารให้นักท่องเที่ยว น้อย ซึ่งอาจเนื่องจากไม่คุ้นเคยกับการประกอบอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวผู้มาจากต่างถิ่น กอปรกับการมีรายได้น้อยจึงไม่สามารถลงทุนได้ ส่วนประเด็นการไม่มีส่วนช่วยเหลือใดๆ เกี่ยวกับ

การท่องเที่ยวที่พบว่าเป็นข้อที่ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลางที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 3.61) แสดงว่าประชาชนอาจให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการท่องเที่ยวด้วยการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่แล้วในครัวเรือน ซึ่งอาจไม่ต้องใช้เงินลงทุน สำหรับประเด็นการไม่ร่วมลงทุนใดๆ ในการจัดท่องเที่ยวของชุมชนนั้น ประชาชนมีส่วนร่วมลงทุนเป็นบางส่วน อาทิการผลิตและจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยวต้องใช้เงินทุนดำเนินการค่อนข้างสูงจึงมีการลงทุนน้อย ส่วนการนำนักท่องเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวที่พบเห็นได้ว่าเป็นประชาชนส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา หากผู้ที่มาเที่ยวเป็นชาวต่างชาติอาจไม่สามารถนำเที่ยวได้เนื่องจากข้อจำกัดด้านการสื่อสารระหว่างผู้นำเที่ยวกับนักท่องเที่ยว จึงทำให้มีส่วนร่วมในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ ประกอบศิริ ภักดีพินิจ (2545) ที่ได้ศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการร่วมลงทุนอยู่ในระดับมาก

4.3 การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งมีคะแนนการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 13.76 คะแนน มีคะแนนต่ำสุด 5 คะแนน สูงสุด 25 คะแนน เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งส่วนใหญ่มีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในระดับปานกลางเช่นกัน (ร้อยละ 61.4) ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของประชาชนบ้านโคกโก่ง จำแนกตามคะแนนการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ

คะแนนการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5.00-11.66 (ระดับน้อย)	60	28.6
11.67-18.32 (ระดับปานกลาง)	129	61.4
18.33-25.00 (ระดับมาก)	21	10.0
รวม	118	100.0

คะแนนต่ำสุด 5 คะแนน สูงสุด 25 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 13.76 คะแนน S.D. = 3.90

เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ด้านการตัดสินใจเป็นรายข้อ พบว่าประชาชนบ้านโคกโก่งมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในภาพรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.75) เมื่อศึกษาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ

ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.54-2.96) ทุกข้อคำถาม โดยเฉพาะข้อ 5 ท่านมีส่วนตัดสินใจเกี่ยวกับขั้นตอนการต้อนรับนักท่องเที่ยว นั้น เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (2.96) รองลงไป คือ ข้อ 3 ท่านร่วมเลือกวัฒนธรรมพื้นบ้านเพื่อแสดงแก่นักท่องเที่ยว (2.83) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 2 ท่านร่วมเลือกรายการอาหารที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยว (2.54) ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจของประชาชนบ้านโคกโก่ง

ข้อความ	การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ					\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. ท่านร่วมคัดเลือกบ้านพักสำหรับนักท่องเที่ยว	3 (1.4)	54 (25.7)	55 (26.2)	66 (31.5)	32 (15.2)	2.67	1.06	ปานกลาง
2. ท่านร่วมเลือกรายการอาหารที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยว	5 (2.4)	24 (11.4)	76 (36.2)	80 (38.1)	25 (11.9)	2.54	0.93	ปานกลาง
3. ท่านเลือกวัฒนธรรมพื้นบ้านเพื่อแสดงแก่นักท่องเที่ยว	12 (5.7)	42 (20.0)	76 (36.2)	58 (27.6)	22 (10.5)	2.83	1.05	ปานกลาง
4. ท่านร่วมเลือกดนตรีที่จะมาแสดงให้นักท่องเที่ยวได้ชม	6 (2.9)	32 (15.2)	96 (45.7)	58 (27.6)	18 (8.6)	2.76	0.91	ปานกลาง
5. ท่านมีส่วนตัดสินใจเกี่ยวกับขั้นตอนการต้อนรับนักท่องเที่ยว	6 (2.9)	47 (22.4)	99 (47.1)	48 (22.8)	10 (4.8)	2.96	0.87	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						2.75	0.78	ปานกลาง

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ข้อวิจารณ์ จากตารางที่ 11 จะเห็นได้ว่าประชาชนบ้านโคกโก่งส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ทั้งนี้เพราะการตัดสินใจอาจเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านที่ประชาชนเลือกเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารจัดการ อาทิ การคัดเลือกบ้านพักสำหรับนักท่องเที่ยว ส่วนในประเด็นร่วมเลือกรายการอาหารที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยว พบว่า มีประชาชนส่วนน้อยเกี่ยวข้องกับการดำเนินการในเรื่องของอาหาร ซึ่งอาจเนื่องมาจากขาดทักษะหรือไม่มีความรู้เรื่องอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว ส่วนการเลือกดนตรีที่จะแสดงให้

นักท่องเที่ยวได้ชมนั้น คณะกรรมการหมู่บ้านให้นักเรียนในโรงเรียนของหมู่บ้านเป็นผู้แสดง โดยให้ผู้ที่มีความรู้ทางดนตรีเป็นผู้ฝึกสอนเยาวชน รายได้จากการแสดงส่วนหนึ่งจะมอบให้โรงเรียน สำหรับประเด็นการเลือกวัฒนธรรมพื้นบ้านเพื่อแสดงให้นักท่องเที่ยว ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลางนั้น อาจเป็นเพราะผู้ที่เข้าใจวัฒนธรรมพื้นบ้านดีพอ มีจำนวนไม่มากนักและมักเป็นผู้สูงอายุ จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จงรักษ์ อินทยนต์ (2545) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวของบ้านโป่งร้อน ตำบลใหม่พัฒนา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับน้อย

4.4 การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งมีคะแนนการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรมในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 23.28 คะแนน มีคะแนนต่ำสุด 9 คะแนน สูงสุด 39 คะแนน เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรมในระดับปานกลางเช่นกัน (ร้อยละ 71.9) ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของประชาชนบ้านโคกโก่ง จำแนกตามคะแนนการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม

คะแนนการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
8.00-18.66 (ระดับน้อย)	36	17.1
18.67-29.32 (ระดับปานกลาง)	151	71.9
29.33-40.00 (ระดับมาก)	23	11.0
รวม	210	100.0

คะแนนต่ำสุด 9 คะแนน สูงสุด 39 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 23.28 คะแนน S.D. = 4.97

เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ด้านการดำเนินกิจกรรมรายเป็นข้อพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรมในภาพรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.91) เมื่อศึกษาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.48-3.59) ทุกข้อคำถาม โดยเฉพาะข้อ 2 ท่านเข้าร่วมพิธีบายศรีสู่ขวัญแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นข้อที่ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.59 รองลงไป คือ ข้อ 1 ท่านร่วมจัดสถานที่ในพิธีต้อนรับนักท่องเที่ยว ซึ่ง

มีคะแนนเฉลี่ย 3.33 ส่วนข้อ 4 ท่านร่วมสาธิตวิธีการทอผ้า เป็นข้อที่ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลางที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ 2.48 ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรมของประชาชน บ้านโคกโก่ง

ข้อความ	การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม					\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. ท่านร่วมจัดสถานที่ในพิธีต้อนรับนักท่องเที่ยว	16 (7.6)	81 (38.6)	73 (34.8)	37 (17.6)	3 (1.4)	3.33	0.90	ปานกลาง
2. ท่านเข้าร่วมพิธีบายศรีสู่ขวัญแก่นักท่องเที่ยว	22 (10.5)	112 (53.3)	46 (21.9)	28 (13.3)	2 (1.0)	3.59	0.88	ปานกลาง
3. ท่านร่วมกิจกรรมการจักสานเครื่องใช้	4 (1.9)	40 (19.0)	48 (22.9)	81 (38.6)	37 (17.6)	2.49	1.05	ปานกลาง
4. ท่านร่วมสาธิตวิธีการทอผ้า	2 (1.0)	45 (21.4)	52 (24.7)	64 (30.5)	47 (22.4)	2.48	1.09	ปานกลาง
5. ท่านร่วมนำนักท่องเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว	12 (5.7)	21 (10.0)	77 (35.7)	79 (37.6)	23 (11.0)	2.62	1.00	ปานกลาง
6. ท่านร่วมแสดงดนตรีให้นักท่องเที่ยวได้ชม	5 (2.4)	34 (16.2)	69 (32.8)	75 (35.7)	27 (12.9)	2.60	0.98	ปานกลาง
7. ท่านร่วมให้ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยว	15 (7.1)	58 (27.6)	84 (40.0)	45 (21.4)	8 (3.8)	3.13	0.96	ปานกลาง
8. ท่านร่วมแสดงวัฒนธรรมของท้องถิ่น	17 (8.1)	45 (21.4)	89 (42.2)	47 (22.4)	12 (5.7)	3.04	1.00	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						2.91	0.62	ปานกลาง

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ข้อวิจารณ์ จากตารางที่ 13 จะเห็นได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินกิจกรรมในระดับปานกลาง และในบางประเด็นประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย เนื่องจากกิจกรรมไฮมสเตย์ส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น อาทิ การเข้าร่วม

สถิติวิธีทอผ้า การจักสานเครื่องใช้ ซึ่งมีประชาชนส่วนน้อยที่มีความชำนาญในเรื่องดังกล่าว อนุชนรุ่นหลังอาจไม่ได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญา ทำให้การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างน้อย ส่วนการนำนักท่องเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวและการร่วมแสดงดนตรีให้นักท่องเที่ยวได้ชมก็เช่นกัน อาจมีประชาชนบางส่วนหรือบางกลุ่มเท่านั้นที่นำนักท่องเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวได้ หรือแสดงดนตรีให้นักท่องเที่ยวชมได้ ทำให้มีส่วนร่วมในประเด็นเหล่านี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะการนำชมแหล่งท่องเที่ยวซึ่งจะมีอุปสรรคด้านการสื่อสารหากเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ ดังนั้นการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรมจึงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ ประกอบศิริ ภักดีพินิจ (2545) ที่ได้ศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน บ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการร่วมดำเนินกิจกรรมอยู่ในระดับมาก

4.5 การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งมีคะแนนการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในระดับน้อย โดยมีคะแนนเฉลี่ย 18.12 คะแนน มีคะแนนต่ำสุด 8 คะแนน สูงสุด 36 คะแนน เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในระดับน้อยและในระดับปานกลางในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 49.5 และร้อยละ 47.6 ตามลำดับ) ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของประชาชนบ้านโคกโก่ง จำแนกตามคะแนนการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล

คะแนนการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
8.00-18.66 (ระดับน้อย)	104	49.5
18.67-29.32 (ระดับปานกลาง)	100	47.6
29.33-40.00 (ระดับมาก)	6	2.9
รวม	210	100.0

คะแนนต่ำสุด 8 คะแนน สูงสุด 36 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 18.12 คะแนน S.D. = 5.59

เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ด้านการประเมินผลเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในภาพรวมในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.26) เมื่อศึกษาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในระดับ

น้อย 5 ข้อ และมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง 3 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 5 ท่านร่วมตรวจสอบความสะอาดของบ้านพัก (2.40) รองลงไป คือ ข้อ 2 ท่านร่วมหาแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย 2.36) ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 7 ท่านร่วมประเมินผลเป็นประจำ (ค่าเฉลี่ย 2.12) ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลของประชาชน บ้านโคกโก่ง

ข้อความ	การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล					\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
	มาก	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อย			
	ที่สุด				ที่สุด			
1. ท่านร่วมตรวจสอบการทำงานของกรรมการ	3 (1.4)	20 (9.6)	70 (33.3)	71 (33.8)	46 (21.9)	2.35	0.97	ปานกลาง
2. ท่านร่วมหาแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงาน	5 (2.4)	22 (10.5)	65 (30.9)	70 (33.3)	48 (22.9)	2.36	1.02	ปานกลาง
3. ท่านร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้	6 (2.9)	16 (7.6)	52 (24.7)	85 (40.5)	51 (24.3)	2.24	1.00	น้อย
4. ท่านร่วมประเมินรายได้ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว	2 (1.0)	21 (10.0)	42 (20.0)	91 (43.3)	54 (25.7)	2.17	0.96	น้อย
5. ท่านร่วมตรวจสอบความสะอาดของบ้านพัก	4 (1.9)	27 (12.9)	64 (30.5)	70 (33.3)	45 (21.4)	2.40	1.02	ปานกลาง
6. ท่านร่วมตรวจสอบคุณภาพอาหาร	8 (3.8)	14 (6.7)	64 (30.5)	75 (35.7)	49 (23.3)	2.32	1.02	น้อย
7. ท่านร่วมประเมินผลเป็นประจำ	4 (1.9)	15 (7.1)	41 (19.6)	93 (44.3)	57 (27.1)	2.12	0.95	น้อย
8. ท่านทราบและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว	3 (1.4)	8 (3.8)	71 (33.8)	64 (30.5)	64 (30.5)	2.15	0.95	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม						2.26	0.74	น้อย

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ข้อวิจารณ์ จากตารางที่ 15 จะเห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ด้านการประเมินผลในระดับน้อย อาจเป็นเพราะการดำเนินงานส่วนใหญ่เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการที่ประชาชนในหมู่บ้านได้คัดเลือกมา จึงอาจเข้าใจว่าการประเมินผลเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการด้วย กอปรกับประชาชนอาจให้ความสำคัญด้านประเมินผลน้อยหรือยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผล และอาจไม่มีความชำนาญในหลักวิชาของการประเมิน เนื่องจากประชาชนในชุมชนบ้านโคกโก่งส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา จึงทำให้มีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลน้อย ส่วนประเด็นการเข้าร่วมตรวจสอบความสะอาดของบ้านพักนั้น พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เนื่องจากการตรวจสอบความสะอาดไม่ต้องใช้หลักวิชาและสามารถสังเกตได้จึงทำให้การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ ประกอบศิริ ภักดีพิณิจ (2545) ที่ได้ศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมติดตามประเมินผลอยู่ในระดับมาก

4.6 การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในภาพรวม

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งมีคะแนนการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในภาพรวมในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 114.12 คะแนน มีคะแนนต่ำสุด 53 คะแนน และสูงสุด 182 คะแนน เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในภาพรวมในระดับปานกลางถึงร้อยละ 73.8 ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของประชาชนบ้านโคกโก่ง จำแนกตามคะแนนการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวภาพรวม

คะแนนการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวภาพรวม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
41.00-95.66 (ระดับน้อย)	43	20.5
95.67-150.32 (ระดับปานกลาง)	155	73.8
150.33-205.00 (ระดับมาก)	12	5.7
รวม	210	100.0

คะแนนต่ำสุด 53 คะแนน สูงสุด 182 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 114.12 คะแนน S.D. = 22.39
ค่าเฉลี่ยรวม = 2.76 S.D. = 0.53

ข้อวิจารณ์ จากตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของชุมชนบ้านโคกโก่งในภาพรวมในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องจากประชาชนยังไม่ใคร่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมมากนัก หรืออาจยังขาดสิ่งจูงใจให้มีส่วนร่วมมากกว่าที่เป็นอยู่ ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ อารีย์ นัยพินิจ และ สุริชญา มณีนคร (2551) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวหมู่บ้านบุไทรโฮมสเตย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่าชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อศึกษารายด้านมีข้อวิจารณ์ดังนี้

1. ด้านการวางแผน ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะการจัดทำรายละเอียดแผนการจัดการท่องเที่ยว และการกำหนดเป้าหมายหรือกำหนดจุดท่องเที่ยวในชุมชนเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน เนื่องจากประชาชนได้เลือกคณะกรรมการหมู่บ้านให้ทำหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ประชาชนจึงเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการในประเด็นเหล่านี้น้อย โดยเฉพาะเรื่องการจัดทำรายละเอียดแผนการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 2.69 การกำหนดเป้าหมายการท่องเที่ยวในชุมชน และการร่วมกำหนดจุดท่องเที่ยวในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.76 และ 2.77 ตามลำดับ ซึ่งแปลว่าประชากรมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ซึ่งต่างกับงานวิจัยของ จงรักษ์ อินทนต์ (2545) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวของบ้านโป่งร้อน ตำบลใหม่พัฒนา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวด้านการวางแผนอยู่ในระดับน้อย

2. ด้านการลงทุน อาจเนื่องมาจากมีประชาชนบางส่วนเท่านั้นที่มีการลงทุนเพื่อผลิตและจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากประชากรบ้านโคกโก่งมีฐานะยากจนจึงไม่สามารถลงทุนได้มากนัก นอกจากนี้ยังมีส่วนร่วมในการจำหน่ายอาหารให้นักท่องเที่ยวด้วย ซึ่งอาจเนื่องจากไม่คุ้นเคยกับการประกอบอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวผู้มาจากต่างถิ่น กอปรกับการมีรายได้น้อยจึงไม่สามารถลงทุนได้ ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ ประกอบศิริ ภักดีพินิจ (2545) ที่ได้ศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมืองจังหวัดพะเยา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการร่วมลงทุนอยู่ในระดับมาก

3. ด้านการตัดสินใจ บางเรื่องนั้นอาจเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านที่ประชาชนเลือกเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารจัดการ อาทิ การคัดเลือกบ้านพักสำหรับนักท่องเที่ยว อาหาร หรือการแสดง เป็นต้น กระบวนการตัดสินใจอาจไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นมากนัก ประชากรจึงมีส่วนร่วมในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จงรักษ์ อินทนต์ (2545) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการ

ท่องเที่ยวของบ้านโป่งร้อน ตำบลใหม่พัฒนา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับน้อย

4. ด้านการดำเนินกิจกรรม ในบางประเด็นมีส่วนร่วมในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย เนื่องจากกิจกรรมไฮมสเตรย์ส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น อาทิ การเข้าร่วมสาธิตวิธีทอผ้า การจักสานเครื่องใช้ ซึ่งมีประชาชนส่วนน้อยที่มีความชำนาญในเรื่องดังกล่าว อนุชนรุ่นหลังอาจไม่ได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญา ทำให้การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างน้อย ส่วนการนำนักท่องเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวและการร่วมแสดงดนตรีให้นักท่องเที่ยวได้ชมก็เช่นกัน อาจมีประชาชนบางส่วนหรือบางกลุ่มเท่านั้นที่นำนักท่องเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวได้ หรือแสดงดนตรีให้นักท่องเที่ยวชมได้ ทำให้มีส่วนร่วมในประเด็นเหล่านี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะการนำชมแหล่งท่องเที่ยวซึ่งจะมีอุปสรรคด้านการสื่อสารหากเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ ดังนั้นการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรมจึงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ ประกอบศิริ ภักดีพิณี (2545) ที่ได้ศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการร่วมดำเนินกิจกรรมอยู่ในระดับมาก

5. ด้านการประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับน้อย อาจเป็นเพราะการดำเนินงานส่วนใหญ่เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการที่ประชาชนในหมู่บ้านได้คัดเลือกมา จึงเข้าใจว่าการประเมินผลเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการด้วย กอปรกับประชาชนอาจให้ความสำคัญด้านประเมินผลน้อยหรือยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผล และอาจไม่มีความชำนาญในหลักวิชาการการประเมิน เนื่องจากประชาชนในชุมชนบ้านโคกโก่งส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาจึงทำให้มีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลน้อย ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ ประกอบศิริ ภักดีพิณี (2545) ที่ได้ศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

ในตอนี่ 5 นี้เป็นการรายงานผลการทำตารางไขว้เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน) ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบไฮมสเตรย์ และความคาดหวังจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบไฮมสเตรย์กับตัวแปรตาม (การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบไฮมสเตรย์) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

5.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งเพศหญิงและเพศชายส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในภาพรวมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 77.3 และร้อยละ 70.0 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผน การลงทุน การตัดสินใจ และการดำเนินกิจกรรมประชากรทั้งเพศหญิงและเพศชายส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง ส่วนด้านการประเมินผลพบว่า เพศชายและเพศหญิงส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมในระดับน้อย (ร้อยละ 50.0 และ 49.1 ตามลำดับ) ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของประชาชนบ้านโคกโก่ง

(n=210)

การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว		เพศ		
		หญิง (คน)	ชาย (คน)	รวม (คน)
ด้านการวางแผน	ระดับน้อย	26 (23.6)	24 (24.0)	50 (23.8)
	ระดับปานกลาง	74 (64.3)	63 (63.0)	137 (65.2)
	ระดับมาก	10 (9.1)	13 (13.0)	23 (11.0)
	รวม	110 (100.0)	100 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการลงทุน	ระดับน้อย	8 (7.3)	6 (6.0)	14 (6.7)
	ระดับปานกลาง	94 (85.4)	83 (83.0)	177 (84.3)
	ระดับมาก	8 (7.3)	11 (11.0)	19 (9.0)
	รวม	110 (100.0)	100 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการตัดสินใจ	ระดับน้อย	37 (33.6)	23 (23.0)	60 (28.6)
	ระดับปานกลาง	62 (56.4)	67 (67.0)	129 (61.4)
	ระดับมาก	11 (10.0)	10 (10.0)	21 (10.0)
	รวม	110 (100.0)	100 (100.0)	210 (100.0)

ตารางที่ 17 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว	เพศ			
	หญิง (คน)	ชาย (คน)	รวม (คน)	
ด้านการดำเนินกิจกรรม	ระดับน้อย	19 (17.3)	17 (17.0)	36 (17.1)
	ระดับปานกลาง	80 (72.7)	71 (71.0)	151 (71.9)
	ระดับมาก	11 (10.0)	12 (12.0)	23 (11.0)
	รวม	110 (100.0)	100 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการประเมินผล	ระดับน้อย	54 (49.1)	50 (50.0)	104 (49.5)
	ระดับปานกลาง	54 (49.1)	46 (46.0)	100 (47.6)
	ระดับมาก	2 (1.8)	4 (4.0)	6 (2.9)
	รวม	110 (100.0)	100 (100.0)	210 (100.0)
การมีส่วนร่วมในภาพรวม	ระดับน้อย	21 (19.1)	22 (22.0)	43 (20.5)
	ระดับปานกลาง	85 (77.3)	70 (70.0)	155 (73.8)
	ระดับมาก	4 (3.6)	8 (8.0)	12 (5.7)
	รวม	110 (100.0)	100 (100.0)	210 (100.0)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ข้อวิจารณ์ จากตารางที่ 17 พบว่าประชาชนทั้งเพศชายและหญิงมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในภาพรวมในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากสังคมในปัจจุบันทั้งหญิงและชายมีสิทธิเท่าเทียมกันทำให้การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ คล้ายคลึงกัน เมื่อศึกษารายด้านมีข้อวิจารณ์ดังนี้

1. ด้านการวางแผน ประชาชนทั้งเพศชายและหญิงส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับปานกลางในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน แต่เพศชายมีส่วนร่วมในระดับมากในสัดส่วนที่มากกว่าเพศหญิง เนื่องจากในชนบทนั้นเพศหญิงยังให้เกียรติเพศชายเป็นผู้นำในครอบครัว จึงมีผลให้ผู้ชายมีส่วนร่วมในการวางแผนค่อนข้างมาก
2. ด้านการลงทุน ประชาชนทั้งเพศชายและหญิงส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ทั้งนี้การลงทุนในบางเรื่องอาจจำเป็นต้องใช้เงินลงทุน ประชากรส่วนใหญ่มีฐานะยากจน จึงมีส่วนร่วมที่ใกล้เคียงกัน

3. ด้านการตัดสินใจ ประชาชนทั้งเพศชายและหญิงส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง แต่จะเห็นได้ว่าเพศชาย (ร้อยละ 67.0) มีส่วนร่วมระดับปานกลางในสัดส่วนสูงกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 56.4) ซึ่งอาจเนื่องมาจากในวัฒนธรรมไทยเพศหญิงจะยินยอมให้เพศชายเป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการตัดสินใจโดยเฉพาะในสังคมชนบท คล้ายคลึงกับการวางแผน

4. ด้านการดำเนินกิจกรรม ประชาชนทั้งเพศชายและหญิงส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับปานกลางในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน เนื่องจากกิจกรรมที่จัดต้อนรับนักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมได้ทั้งชายและหญิง

5. ด้านการประเมินผล ประชาชนทั้งเพศชายและหญิงส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับน้อย อาจเนื่องมาจากส่วนใหญ่ประชากรสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา จึงเข้าใจการประเมินผลไม่มากนัก ทำให้มีส่วนร่วมในด้านนี้น้อย

5.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

ผลการวิจัย พบว่าประชาชนบ้านโคกโก่งที่มีอายุ 46 ถึง 55 ปี ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในภาพรวมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 86.8) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน การลงทุน การตัดสินใจ และการดำเนินกิจกรรม พบว่าประชาชนทุกกลุ่มอายุ ส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง สำหรับด้านการประเมินผลพบว่าประชากรที่มีอายุ 35 ถึง 45 ปี มีส่วนร่วมในระดับปานกลางสูงสุด (ร้อยละ 59.6) ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของประชาชนบ้านโคกโก่ง

(n=210)

การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว	อายุ (ปี)				รวม	
	ต่ำกว่า 35	35-45	46-55	สูงกว่า 55		
ระดับน้อย	21 (36.2)	9 (19.1)	8 (15.1)	12 (23.1)	50 (23.8)	
ด้านกรวางแผน	ระดับปานกลาง	35 (60.3)	32 (68.1)	38 (71.7)	32 (61.5)	137 (65.2)
	ระดับมาก	2 (3.5)	6 (12.8)	7 (13.2)	8 (15.4)	23 (11.0)
รวม	58 (100.0)	47 (100.0)	53 (100.0)	52 (100.0)	210 (100.0)	

ตารางที่ 18 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว	อายุ (ปี)				รวม	
	ต่ำกว่า 35	35-45	46-55	สูงกว่า 55		
ด้านการลงทุน	ระดับน้อย	7 (12.1)	5 (10.6)	0 (0.0)	2 (3.8)	14 (6.7)
	ระดับปานกลาง	47 (81.0)	38 (80.9)	48 (90.6)	44 (84.6)	177 (84.3)
	ระดับมาก	4 (6.9)	4 (8.6)	5 (9.4)	6 (11.6)	19 (9.0)
	รวม	58 (100.0)	47 (100.0)	53 (100.0)	52 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการตัดสินใจ	ระดับน้อย	21 (36.2)	13 (27.7)	9 (17.0)	17 (32.7)	60 (28.6)
	ระดับปานกลาง	31 (53.4)	31 (65.9)	39 (73.6)	28 (53.8)	129 (61.4)
	ระดับมาก	6 (10.4)	3 (6.4)	5 (9.4)	7 (13.5)	21 (10.0)
	รวม	58 (100.0)	47 (100.0)	53 (100.0)	52 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการดำเนินกิจกรรม	ระดับน้อย	17 (29.3)	6 (12.8)	7 (13.2)	6 (11.5)	36 (17.1)
	ระดับปานกลาง	36 (62.1)	35 (74.5)	42 (79.2)	38 (73.1)	151 (71.9)
	ระดับมาก	5 (8.6)	6 (12.7)	4 (7.6)	8 (15.4)	23 (11.0)
	รวม	58 (100.0)	47 (100.0)	53 (100.0)	52 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการประเมินผล	ระดับน้อย	34 (58.6)	19 (40.4)	22 (41.5)	29 (55.8)	104 (49.5)
	ระดับปานกลาง	20 (34.6)	28 (59.6)	31 (58.5)	21 (40.4)	100 (47.6)
	ระดับมาก	4 (7.8)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (3.8)	6 (2.9)
	รวม	58 (100.0)	47 (100.0)	53 (100.0)	52 (100.0)	210 (100.0)
การมีส่วนร่วมในภาพรวม	ระดับน้อย	18 (31.0)	9 (19.1)	4 (7.5)	12 (23.1)	43 (20.5)
	ระดับปานกลาง	38 (65.5)	36 (76.6)	46 (86.8)	35 (67.3)	155 (73.8)
	ระดับมาก	2 (3.5)	2 (4.3)	3 (5.7)	5 (9.6)	12 (12.7)
	รวม	58 (100.0)	47 (100.0)	53 (100.0)	52 (100.0)	210 (100.0)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ข้อวิจารณ์ จากตารางที่ 19 จะเห็นได้ว่าประชาชนที่มีอายุ 46 ถึง 55 ปี ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในภาพรวมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 86.8) อาจเนื่องมาจากประชาชนที่มีอายุมากมีประสบการณ์ในการทำงาน มองโลกกว้าง ช่วยเหลือผู้อื่น ผู้ที่มีอายุมากเป็นที่รู้จักของชาวบ้าน จึงเข้าไปร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนเพื่อให้ความช่วยเหลือต่อชุมชนระดับหนึ่ง เมื่อศึกษารายด้านมีข้อวิจารณ์ดังนี้

1. ด้านการวางแผน ประชาชนที่มีอายุ 46 ถึง 55 ปี เป็นกลุ่มที่มีส่วนร่วมในระดับปานกลางมากที่สุด (ร้อยละ 71.7) เนื่องจากประชาชนกลุ่มอายุนี้อาจเป็นผู้ริเริ่มให้มีการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ และอาจมีโอกาสเข้าร่วมวางแผนด้านต่างๆ ดังแสดงในตารางที่ 7

2. ด้านการลงทุน ประชาชนกลุ่มอายุ 46 ถึง 55 ปีมีส่วนร่วมในระดับปานกลางถึงร้อยละ 90.6 ซึ่งมีสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มอื่น เพราะอาจเป็นกลุ่มที่เปิดบ้านพักของตนให้นักท่องเที่ยว ได้พัก ทั้งยังสละเวลาในการจัดเตรียมต้อนรับ ตลอดจนดูแลรักษาความสะอาดแหล่งท่องเที่ยวด้วย

3. ด้านการตัดสินใจ ประชาชนทุกกลุ่มอายุมีส่วนร่วมในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ แต่กลุ่มอายุ 46 ถึง 55 ปีมีสัดส่วนในการมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น (ร้อยละ 73.6) ทั้งนี้เนื่องจากการเป็นผู้มีอาวุโส ซึ่งผู้มียุคน้อยกว่าเคารพในความคิดเห็นและการตัดสินใจ

4. ด้านการดำเนินกิจกรรม ประชาชนที่มีอายุ 46 ถึง 55 ปี มีส่วนร่วมในระดับปานกลางในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 79.2) อาจเนื่องจากกิจกรรมแบบโฮมสเตย์ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยเฉพาะเกี่ยวกับการประกอบพิธีต่างๆ อาทิ พิธีบายศรีสู่ขวัญ ซึ่งผู้มียุคน้อยยังไม่สามารถประกอบพิธีได้

5. ด้านการประเมินผล ประชาชนที่มีอายุ 35 ถึง 45 ปี มีส่วนร่วมในการประเมินผลในระดับปานกลางในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 59.6) ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มอายุนี้เป็นผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการประเมินผลมากกว่ากลุ่มอายุอื่น

5.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในภาพรวมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 75.8) เมื่อพิจารณารายด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน และด้านการลงทุน พบว่าประชาชนที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มีส่วนร่วมในระดับปานกลางสูงที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่นๆ (ร้อยละ 66.7 และ 86.7 ตามลำดับ) ส่วนด้านการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม และการประเมินผลนั้น ประชาชนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือตอนปลายหรือ ปวช. มีส่วนร่วมในระดับปานกลางสูงที่สุด (ร้อยละ 67.6 76.1 และ 50.7 ตามลำดับ) มีส่วนร่วมในระดับน้อย (ร้อยละ 50.8) ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของประชาชนบ้านโคกโก่ง

(n=210)

การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว		ระดับการศึกษา			รวม
		ประถมศึกษา	ม.ต้น/ม. ปลาย/ปวช.	อนุปริญญา/ปวส./ ปริญญาตรี	
ด้านการวางแผน	ระดับน้อย	26 (21.7)	19 (26.8)	5 (26.3)	50 (23.8)
	ระดับปานกลาง	80 (66.7)	47 (66.2)	10 (52.6)	137 (65.2)
	ระดับมาก	14 (11.6)	5 (7.0)	4 (21.1)	23 (11.0)
	รวม	120 (100.0)	71 (100.0)	19 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการลงทุน	ระดับน้อย	6 (5.0)	7 (9.8)	1 (5.3)	14 (6.7)
	ระดับปานกลาง	104 (86.7)	59 (83.1)	14 (73.7)	177 (84.3)
	ระดับมาก	10 (8.3)	5 (7.1)	4 (21.0)	19 (9.0)
	รวม	120 (100.0)	71 (100.0)	19 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการตัดสินใจ	ระดับน้อย	36 (30.0)	17 (23.9)	7 (36.8)	60 (28.6)
	ระดับปานกลาง	73 (60.8)	48 (67.6)	8 (42.1)	129 (61.4)
	ระดับมาก	11 (9.2)	6 (8.5)	4 (21.1)	21 (10.0)
	รวม	120 (100.0)	71 (100.0)	19 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการดำเนิน กิจกรรม	ระดับน้อย	19 (15.8)	12 (16.9)	5 (26.3)	36 (17.1)
	ระดับปานกลาง	86 (71.7)	54 (76.1)	11 (57.9)	151 (71.9)
	ระดับมาก	15 (12.5)	5 (7.0)	3 (15.8)	23 (11.0)
	รวม	120 (100.0)	71 (100.0)	19 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการประเมินผล	ระดับน้อย	61 (50.8)	34 (47.9)	9 (47.4)	104 (49.5)
	ระดับปานกลาง	58 (48.3)	36 (50.7)	6 (31.6)	100 (47.6)
	ระดับมาก	1 (0.9)	1 (1.4)	4 (21.0)	6 (2.9)
	รวม	120 (100.0)	71 (100.0)	19 (100.0)	210 (100.0)
การมีส่วนร่วม ในภาพรวม	ระดับน้อย	22 (18.3)	16 (22.5)	5 (26.3)	43 (20.5)
	ระดับปานกลาง	91 (75.8)	53 (74.6)	11 (57.9)	155 (73.8)
	ระดับมาก	7 (5.9)	2 (2.9)	3 (15.8)	12 (12.7)
	รวม	120 (100.0)	71 (100.0)	19 (100.0)	210 (100.0)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ข้อวิจารณ์ จากตารางที่ 19 จะเห็นได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ที่สำเร็จการศึกษา ระดับประถมศึกษา มีส่วนร่วมในภาพรวมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 75.8) เนื่องจากประชาชนชุมชน บ้านโคกโก่งได้รับการศึกษาน้อยเหมือนสังคมชนบทโดยทั่วไป ผู้ที่อาศัยในชุมชนส่วนใหญ่สำเร็จ การศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 57.1) ทำให้กลุ่มนี้เข้ามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในระดับ ปานกลางที่สัดส่วนสูงกว่ากลุ่มระดับการศึกษาอื่น เมื่อศึกษารายด้านมีข้อวิจารณ์ดังนี้

1. ด้านการวางแผน ประชาชนที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับ ปวช. มีส่วนร่วมระดับปานกลางในสัดส่วนใกล้เคียงกัน ซึ่งอาจเนื่องมา จากพื้นฐานทางการศึกษาที่คล้ายคลึงกัน ทำให้สามารถวางแผน กำหนดเป้าหมายในการทำงาน และหาแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนได้พอๆ กัน จึงเข้ามาช่วยดำเนินการและทำให้มีส่วน ร่วมในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ในขณะที่ประชาชนที่สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือ ปวส. หรือ ปริญญาตรี มีส่วนร่วมในระดับมาก (ร้อยละ 21.1) เนื่องจากประชาชนกลุ่มนี้มีความรู้ สามารถ วางแผน กำหนดเป้าหมาย ตลอดจนการจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในชุมชน ทำให้มี ส่วนร่วมในระดับมาก

2. ด้านการลงทุน ประชาชนชาวโคกโก่งส่วนใหญ่ที่สำเร็จการศึกษาระดับ ประถมศึกษามีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 86.7) อาจเป็นเพราะประชาชนบ้านโคกโก่งส่วนใหญ่ สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มีส่วนร่วมในเรื่องใช้บ้านพักของตนเองทำเป็นที่พัก การสละ เวลาต้อนรับนักท่องเที่ยว หรือช่วยเหลือวัสดุอุปกรณ์ที่ตนมีอยู่แล้ว ถือเป็นการลงทุนอย่างหนึ่งเพื่อ ก่อให้เกิดรายได้เพิ่ม ในขณะที่ประชาชนที่สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือ ปวส. หรือปริญญา ตรี มีส่วนร่วมในระดับมาก (ร้อยละ 21.0) เช่นเดียวกับกับด้านการวางแผน อาจเป็นเพราะประชาชน กลุ่มนี้มีส่วนร่วมในการนำนักท่องเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวได้ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

3. ด้านการตัดสินใจ ประชาชนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึง ระดับ ปวช. มีส่วนร่วมในสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มระดับการศึกษาอื่น (ร้อยละ 67.6) ในขณะที่ประชาชนที่ สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือ ปวส. หรือปริญญาตรี มีส่วนร่วมในระดับมาก (ร้อยละ 21.1) อาจเป็นเพราะการตัดสินใจบางเรื่องเชิงนโยบายต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ ซึ่งประชาชนทั้ง 2 กลุ่มระดับ ศึกษาจึงเข้ามามีส่วนร่วมมาก

4. ด้านการดำเนินกิจกรรม ประชากรที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นถึงระดับ ปวช. และระดับประถมศึกษา มีส่วนร่วมในสัดส่วนใกล้เคียงกัน เนื่องจากกิจกรรม

พิธีบายศรีสู่ขวัญ การสาธิตทอผ้า เครื่องจักสาน เป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน ประชาชนที่สำเร็จการศึกษา ระดับประถมศึกษาอาจมีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวจึงมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มระดับการศึกษาอื่น ส่วนการจัดการต้อนรับ หรือการนำเที่ยว หากเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความจำเป็นเรื่อง ภาษา การติดต่อสื่อสาร ประชาชนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับ ปวช. จึงเข้ามามีส่วนร่วมมาก

5. ด้านการประเมินผลซึ่งพบว่า ประชาชนที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น (ร้อยละ 50.8) ในขณะที่ประชาชนที่สำเร็จ การศึกษาระดับอนุปริญาหรือ ปวส.หรือปริญญาตรี มีส่วนร่วมในระดับมาก (ร้อยละ 21.0) อาจ เนื่องจากการประเมินผลจำเป็นต้องใช้หลักวิชา ผู้ประเมินจึงควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจและ สามารถในการประเมินทำให้ได้ผลการประเมินที่ถูกต้อง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา จึงเข้ามามีส่วนร่วมน้อย

5.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่สมรสแล้วส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวใน ภาพรวมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 77.9) เมื่อศึกษาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน การ ลงทุน การตัดสินใจ และการดำเนินกิจกรรม พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ที่สมรสแล้ว มีส่วนร่วมใน การท่องเที่ยวในระดับปานกลางเช่นกัน ส่วนด้านการประเมินผลพบว่า ประชาชนที่เป็นโสดมีส่วน ร่วมในระดับน้อยสูงที่สุด (ร้อยละ 66.7) ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับการมีส่วนร่วมในการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของประชาชนบ้านโคกไก่อ่ง

(n=210)

การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว	สถานภาพสมรส				
	โสด	สมรส	หม้ายหรือหย่า	รวม	
ระดับน้อย	14 (46.7)	36 (20.9)	0 (0.0)	50 (23.8)	
ด้านการวางแผน	ระดับปานกลาง	14 (46.7)	119 (69.2)	4 (50.0)	137 (65.2)
	ระดับมาก	2 (6.6)	17 (9.9)	4 (50.0)	23 (11.0)
รวม	30 (100.0)	172 (100.0)	8 (100.0)	210 (100.0)	

ตารางที่ 20 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว	สถานภาพสมรส				
	โสด	สมรส	หม้ายหรือหย่า	รวม	
ด้านการลงทุน	ระดับน้อย	5 (16.7)	9 (5.2)	0 (0.0)	14 (6.7)
	ระดับปานกลาง	22 (73.3)	150 (87.2)	5 (62.5)	177 (84.3)
	ระดับมาก	3 (10.0)	13 (7.6)	3 (37.5)	19 (9.0)
	รวม	30 (100.0)	172 (100.0)	8 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการตัดสินใจ	ระดับน้อย	13 (43.3)	46 (26.7)	1 (12.5)	60 (28.6)
	ระดับปานกลาง	13 (43.3)	112 (65.1)	4 (50.0)	129 (61.4)
	ระดับมาก	4 (13.4)	14 (8.2)	3 (37.5)	21 (10.0)
	รวม	30 (100.0)	172 (100.0)	8 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการดำเนินกิจกรรม	ระดับน้อย	13 (43.3)	23 (13.4)	0 (0.0)	36 (17.1)
	ระดับปานกลาง	14 (46.7)	132 (76.7)	5 (62.5)	151 (71.9)
	ระดับมาก	3 (10.0)	17 (9.9)	3 (37.5)	23 (11.0)
	รวม	30 (100.0)	172 (100.0)	8 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการประเมินผล	ระดับน้อย	20 (66.7)	81 (47.1)	3 (37.5)	104 (49.5)
	ระดับปานกลาง	6 (20.0)	89 (51.7)	5 (62.5)	100 (47.6)
	ระดับมาก	4 (13.3)	2 (1.2)	0 (0.0)	6 (2.9)
	รวม	30 (100.0)	172 (100.0)	8 (100.0)	210 (100.0)
การมีส่วนร่วมในภาพรวม	ระดับน้อย	12 (40.0)	31 (18.0)	0 (0.0)	43 (20.5)
	ระดับปานกลาง	16 (53.3)	134 (77.9)	5 (62.5)	155 (73.8)
	ระดับมาก	2 (6.7)	7 (4.1)	3 (37.5)	12 (12.7)
	รวม	30 (100.0)	172 (100.0)	8 (100.0)	210 (100.0)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ข้อวิจารณ์ จากตารางที่ 20 จะเห็นได้ว่าประชาชนที่สมรสแล้ว มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในภาพรวมระดับปานกลาง (ร้อยละ 77.9) ในขณะที่ประชาชนที่เป็นหม้ายหรือหย่ามีส่วนร่วมในระดับมาก (ร้อยละ 37.5) อาจเนื่องมาจากผู้ที่สมรสแล้วต้องมีภาระเลี้ยงดูครอบครัวไม่มีเวลาที่จะเข้าร่วม ส่วนผู้ที่เป็นหม้ายหรือหย่ามีเวลามากกว่ากลุ่มอื่น จึงเข้ามามีส่วนร่วมมาก เมื่อศึกษาเป็นรายด้านมีข้อวิจารณ์ดังนี้

1. ด้านการวางแผน ประชาชนที่เป็นหม้ายหรือหย่ามีส่วนร่วมในระดับมาก (ร้อยละ 50.0) เนื่องจากผู้ที่เป็นหม้ายหรือหย่าอาจมีเวลาในการริเริ่มการจัดการท่องเที่ยว การต้อนรับ การเตรียมอาหาร การจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในชุมชนทำให้มีส่วนร่วมมาก
2. ด้านการลงทุน ประชาชนที่สมรสแล้วมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 87.2) เนื่องจากต้องการหารายได้เสริมจากอาชีพหลักของตน ในขณะที่ประชาชนที่เป็นหม้ายหรือหย่ามีส่วนร่วมในระดับมาก (ร้อยละ 37.5) เป็นเพราะผู้ที่เป็นหม้ายหรือหย่ามีเวลาที่จะมาร่วมต้อนรับนักท่องเที่ยวเนื่องจากไม่มีภาระในครอบครัว ใช้บ้านพักของตนเป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวซึ่งสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเองทำให้มีส่วนร่วมมาก
3. ด้านการตัดสินใจ ประชาชนที่เป็นหม้ายหรือหย่ามีส่วนร่วมในระดับมาก (ร้อยละ 37.5) เป็นเพราะผู้ที่เป็นหม้ายหรือหย่าอาจร่วมเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน มีโอกาสที่จะเข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจ เช่น คัดเลือกบ้านพัก รายการอาหาร เป็นต้น จึงทำให้เข้าร่วมมาก
4. ด้านการดำเนินกิจกรรม ประชาชนที่สมรสแล้วส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 76.7) ผู้ที่สมรสแล้วอาจมีประสบการณ์เกี่ยวกับพิธีบายศรีสู่ขวัญ สาธิตการทอดผ้าหรือเครื่องจักสาน ในขณะที่ผู้ที่เป็นหม้ายหรือหย่ามีส่วนร่วมในระดับมาก (ร้อยละ 37.5) เนื่องจากมีเวลาที่จะร่วมจัดสถานที่ในพิธีต้อนรับ นำนักท่องเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวทำให้มีส่วนร่วมมาก
5. ด้านการประเมินผล ประชาชนที่เป็นโสดมีส่วนร่วมในระดับน้อย (ร้อยละ 66.7) อาจเป็นเพราะว่าประชาชนที่เป็นโสดขาดความสนใจและไม่เห็นความสำคัญในการประเมินผลจึงเข้าร่วมในระดับน้อย แต่อย่างไรก็ตามประชาชนที่เป็นโสดบางส่วนมีส่วนร่วมในระดับมากในด้านนี้ (ร้อยละ 13.3) ซึ่งอาจเป็นผู้ที่มีการศึกษา

5.1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งส่วนใหญ่ที่มีอาชีพรับราชการหรือเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในภาพรวมในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 16.7) เมื่อพิจารณารายด้านได้แก่ ด้านการวางแผน การลงทุน การดำเนินกิจกรรม และด้านการ

ประเมินผลพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการหรือเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุดเช่นกัน ส่วนด้านการตัดสินใจพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัวมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 23.3) ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของประชากรบ้านโคกโก่ง

(n=210)

การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว		อาชีพ				รวม
		(1)	(2)	(3)	(4)	
ด้านการวางแผน	ระดับน้อย	1 (16.7)	4 (13.3)	12 (41.4)	33 (22.8)	50 (23.8)
	ระดับปานกลาง	3 (50.0)	23 (76.7)	15 (51.7)	96 (66.2)	137 (65.2)
	ระดับมาก	2 (33.3)	3 (10.0)	2 (6.9)	16 (11.0)	23 (11.0)
	รวม	6 (100.0)	30 (100.0)	29 (100.0)	145 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการลงทุน	ระดับน้อย	0 (0.0)	1 (3.3)	4 (13.8)	9 (6.2)	14 (6.7)
	ระดับปานกลาง	4 (66.7)	27 (90.0)	23 (79.3)	123 (84.8)	177 (84.3)
	ระดับมาก	2 (33.3)	2 (6.7)	2 (6.9)	13 (9.0)	19 (9.0)
	รวม	6 (100.0)	30 (100.0)	29 (100.0)	145 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการตัดสินใจ	ระดับน้อย	1 (16.7)	3 (10.0)	11 (37.9)	45 (31.0)	60 (28.6)
	ระดับปานกลาง	4 (66.6)	20 (66.7)	16 (55.2)	89 (61.4)	129 (61.4)
	ระดับมาก	1 (16.7)	7 (23.3)	2 (6.9)	11 (7.6)	21 (10.0)
	รวม	6 (100.0)	30 (100.0)	29 (100.0)	145 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการดำเนินกิจกรรม	ระดับน้อย	1 (16.7)	3 (10.0)	9 (31.0)	23 (15.9)	36 (17.1)
	ระดับปานกลาง	4 (66.6)	25 (83.3)	18 (62.1)	104 (71.7)	151 (71.9)
	ระดับมาก	1 (16.7)	2 (6.7)	2 (6.9)	18 (12.4)	23 (11.0)
	รวม	6 (100.0)	30 (100.0)	29 (100.0)	145 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการประเมินผล	ระดับน้อย	1 (16.7)	10 (33.3)	14 (48.3)	79 (54.5)	104 (49.5)
	ระดับปานกลาง	4 (66.6)	17 (56.7)	14 (48.3)	65 (44.8)	100 (47.6)
	ระดับมาก	1 (16.7)	3 (10.0)	1 (3.4)	1 (0.7)	6 (2.9)
	รวม	6 (100.0)	30 (100.0)	29 (100.0)	145 (100.0)	210 (100.0)

ตารางที่ 21 (ต่อ)

(n=210)

การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว	อาชีพ					
	(1)	(2)	(3)	(4)	รวม	
การมีส่วนร่วมใน ภาพรวม	ระดับน้อย	1 (16.7)	2 (6.7)	9 (31.0)	31 (21.4)	43 (20.5)
	ระดับปานกลาง	4 (66.6)	26 (87.6)	19 (65.5)	106 (73.1)	155 (73.8)
	ระดับมาก	1 (16.7)	2 (6.7)	1 (3.5)	8 (5.5)	12 (12.7)
	รวม	6 (100.0)	30 (100.0)	29 (100.0)	145 (100.0)	210 (100.0)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

- (1) = รับราชการหรือเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ (3) = รับจ้าง
(2) = ค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว (4) = เกษตรกรรม

ข้อวิจารณ์ จากตารางที่ 21 จะเห็นได้ว่าประชาชนที่มีอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัวส่วนใหญ่มักมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในภาพรวมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 87.6) ซึ่งอาชีพค้าขายหรือมีธุรกิจส่วนตัว อาจมีประสบการณ์ในเรื่องการคาดการณ์ในการทำธุรกิจ คำนึงถึงผลได้ผลเสียของธุรกิจ จึงมีส่วนร่วมในภาพรวมมากกว่าอาชีพอื่น เมื่อศึกษารายด้านมีข้อวิจารณ์ดังนี้

1. ด้านการวางแผน ประชากรส่วนใหญ่ที่มีอาชีพค้าขายหรือมีธุรกิจส่วนตัวมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในระดับปานกลางมีสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น เนื่องจากอาชีพดังกล่าวต้องมีการวางแผน เช่น ขายอาหารก็จะวางแผนจัดเตรียมอาหาร จัดรูปแบบการให้บริการ หรือกำหนดเป้าหมายในการดำเนินการ ในขณะที่ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการหรือเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจมีส่วนร่วมในระดับมาก (ร้อยละ 33.3) เพราะว่าเป็นผู้ที่มีความรู้และมีประสบการณ์ในการวางแผนงาน จัดทำรายละเอียดแผนการของการท่องเที่ยวให้ชุมชน ทำให้มีส่วนร่วมมาก

2. ด้านการลงทุน ประชากรส่วนใหญ่ที่มีอาชีพค้าขายหรือมีธุรกิจส่วนตัว มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง (ร้อยละ 90.0) แสดงให้เห็นว่าประชาชนอาจมีอาชีพเกี่ยวกับการดำเนินการในเรื่องการค้าขาย หรือทำธุรกิจอยู่ก่อนแล้ว หรือมีเงินทุนสนับสนุน เมื่อมีการจัดการในเรื่องท่องเที่ยวจึงเข้าร่วมในด้านนี้มากกว่ากลุ่มอาชีพอื่น เช่น เจ้าหน้าที่อาหาร เจ้าหน้าที่ของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยว ในขณะที่ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการหรือเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจมีส่วนร่วมในระดับมาก (ร้อยละ 33.3) เนื่องจากอาชีพนี้เป็นอาชีพที่มีรายได้ประจำอาจมีเงินที่จะลงทุนในกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของชุมชน

3. ด้านการตัดสินใจ ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการหรือเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจและค้าขายหรือมีธุรกิจส่วนตัว มีส่วนร่วมในสัดส่วนใกล้เคียงกัน เนื่องจากทั้ง 2 อาชีพประชาชนมีการศึกษาในระดับหนึ่ง อาจได้รับมอบหมายจากชาวบ้านให้เข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจในกรณีต่างๆ เช่น เลือkB้านพัก รายการอาหาร ขึ้นตอนในการต้อนรับนักท่องเที่ยว

4. ด้านการดำเนินกิจกรรม ประชาชนส่วนใหญ่ที่มีอาชีพค้าขายหรือมีธุรกิจส่วนตัวมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง (ร้อยละ 83.3) มีสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ดังเช่นด้านการวางแผน และการลงทุน กล่าวคือ เมื่อประชาชนกลุ่มนี้มีส่วนร่วมในการวางแผน และลงทุนแล้ว ก็จะเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้การลงทุนประสบความสำเร็จ ส่วนอาชีพรับราชการหรือเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจมีส่วนร่วมในระดับมาก (ร้อยละ 16.7) เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความรู้ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว สำหรับประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีส่วนร่วมในระดับมาก (ร้อยละ 12.4) เป็นเพราะว่าเป็นผู้มีประสบการณ์ในกิจกรรมที่จัดขึ้น กอปรกับเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมอาจทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจึงมีบางส่วนเข้าร่วมในระดับมาก

5. ด้านการประเมินผลประชาชนส่วนใหญ่ที่มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจมีส่วนร่วมในระดับปานกลางมากที่สุดและในระดับมาก (ร้อยละ 16.7) อาจเป็นเพราะผู้ที่มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีความรู้ ความชำนาญตามหลักวิชาเกี่ยวกับการประเมิน ในขณะที่ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรรมมีส่วนร่วมด้านนี้ในระดับน้อย (ร้อยละ 54.5) เป็นเพราะประชาชนอาชีพเกษตรกรรมอาจมีการศึกษาน้อยจึงขาดความรู้ทำให้เข้าร่วมน้อย

5.1.6 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งที่มีรายได้ 2,000 ถึง 5,000 บาท ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในภาพรวมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 80.5) เมื่อพิจารณารายด้านได้แก่ ด้านการวางแผน การลงทุน และการตัดสินใจพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ทุกกลุ่มรายได้มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ส่วนด้านการดำเนินกิจกรรมพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 2,000 บาท มีส่วนร่วมในระดับปานกลางมากที่สุด (ร้อยละ 75.0) สำหรับด้านการประเมินผลพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 2,000 บาท มีส่วนร่วมในระดับน้อยซึ่งเป็นสัดส่วนสูงที่สุด (ร้อยละ 54.7) ดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของประชาชนบ้านโคกโก่ง

(n=210)

การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว		รายได้ (บาท)			รวม
		ต่ำกว่า 2,000	2,000 ถึง 5,000	สูงกว่า 5,000	
ด้านการวางแผน	ระดับน้อย	23 (27.4)	16 (18.4)	11 (28.2)	50 (23.8)
	ระดับปานกลาง	52 (61.9)	63 (72.4)	22 (56.4)	137 (65.2)
	ระดับมาก	9 (10.7)	8 (9.2)	6 (15.4)	23 (11.0)
	รวม	84 (100.0)	87 (100.0)	39 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการลงทุน	ระดับน้อย	5 (6.0)	4 (4.6)	5 (12.8)	14 (6.7)
	ระดับปานกลาง	70 (83.3)	77 (88.5)	30 (76.9)	177 (84.3)
	ระดับมาก	9 (10.7)	6 (6.9)	4 (10.3)	19 (9.0)
	รวม	84 (100.0)	87 (100.0)	39 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการตัดสินใจ	ระดับน้อย	25 (29.8)	22 (25.3)	13 (33.3)	60 (28.6)
	ระดับปานกลาง	52 (61.9)	57 (65.5)	20 (51.3)	129 (61.4)
	ระดับมาก	7 (8.3)	8 (9.2)	6 (15.4)	21 (10.0)
	รวม	84 (100.0)	87 (100.0)	39 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการดำเนินกิจกรรม	ระดับน้อย	10 (11.9)	15 (17.2)	11 (28.2)	36 (17.1)
	ระดับปานกลาง	63 (75.0)	64 (73.6)	24 (61.5)	151 (71.9)
	ระดับมาก	11 (13.1)	8 (9.2)	4 (10.3)	23 (11.0)
	รวม	84 (100.0)	87 (100.0)	39 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการประเมินผล	ระดับน้อย	46 (54.7)	41 (47.1)	17 (43.6)	104 (49.5)
	ระดับปานกลาง	38 (45.3)	44 (50.6)	18 (46.2)	100 (47.6)
	ระดับมาก	0 (0.0)	2 (2.3)	4 (10.2)	6 (2.9)
	รวม	84 (100.0)	87 (100.0)	39 (100.0)	210 (100.0)
การมีส่วนร่วมในภาพรวม	ระดับน้อย	19 (22.6)	14 (16.1)	10 (25.6)	43 (20.5)
	ระดับปานกลาง	60 (71.4)	70 (80.5)	25 (64.1)	155 (73.8)
	ระดับมาก	5 (6.0)	3 (3.4)	4 (10.3)	12 (12.7)
	รวม	84 (100.0)	87 (100.0)	39 (100.0)	210 (100.0)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ข้อวิจารณ์ จากตารางที่ 22 ประชาชนที่มีรายได้ 2,000 ถึง 5,000 บาทต่อเดือน มีส่วนร่วมในภาพรวมในระดับปานกลางในสัดส่วนจำนวนที่มากกว่ากลุ่มรายได้อื่น เนื่องจากประชาชนในชุมชนบ้านโคกโก่งมีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ยไม่มาก (3,161.43 บาทต่อเดือน) การได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งเป็นการหารายได้เสริมจากอาชีพหลักของตน โดยเฉพาะประชาชนบ้านโคกโก่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เมื่อศึกษารายด้านมีข้อวิจารณ์ดังนี้

1. ด้านการวางแผน ประชาชนที่มีรายได้ 2,000 ถึง 5,000 บาทต่อเดือนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 72.4) ในขณะที่ประชาชนที่มีรายได้สูงกว่า 5,000 บาทต่อเดือนมีส่วนร่วมในระดับมาก (ร้อยละ 15.4) เนื่องจากผู้ที่มีรายได้สูงอาจมีอาชีพรับราชการหรือเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจซึ่งกลุ่มนี้อาจริเริ่มให้มีการท่องเที่ยวในชุมชน วางแผนการให้บริการ กำหนดเป้าหมายการจัดการท่องเที่ยวให้กับชุมชน

2. ด้านการลงทุน ประชาชนที่มีรายได้ 2,000 ถึง 5,000 บาท และต่ำกว่า 2,000 บาทต่อเดือน มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 88.5 และ 83.3 ตามลำดับ) ประชาชนกลุ่มนี้มีรายได้ไม่มากจึงเข้าร่วมลงทุน เช่น ปรึบบ้านพักของตนเองเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว สละเวลาจัดเตรียมต้อนรับ ช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์ที่มีตนเองอยู่ เพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น จึงมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอื่นๆ

3. ด้านการตัดสินใจ ประชาชนที่มีรายได้ 2,000 ถึง 5,000 บาทต่อเดือนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 65.5) ส่วนประชาชนที่มีรายได้สูงกว่า 5,000 บาทต่อเดือนมีส่วนร่วมในระดับมาก (ร้อยละ 15.4) การตัดสินใจบางเรื่องเป็นเชิงนโยบายผู้ที่มีรายได้มากอาจเป็นผู้มีงานประจำ มีอาชีพมั่นคง มีความรู้จึงเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

4. ด้านการดำเนินกิจกรรม ประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 2,000 บาทต่อเดือนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง และในระดับมาก (ร้อยละ 75.0 และ 13.1 ตามลำดับ) เนื่องจากประชาชนกลุ่มนี้มีรายได้ไม่มาก การศึกษาไม่สูง อาจประกอบอาชีพเกษตรกรรม จึงใช้ความรู้ที่เป็นประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรม เช่น ทำพิธิบายศรีสู่ขวัญ สาธิตวิธีการทอผ้า เพื่อเพิ่มรายได้ช่องทาง

5. ด้านการประเมินผล ประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 2,000 บาทต่อเดือนมีส่วนร่วมในระดับน้อย (ร้อยละ 54.7) อาจเนื่องจากประชากรที่มีรายได้ต่ำ การศึกษาไม่สูงมากนัก จึง

ไม่มีความรู้ในหลักวิชา ในด้านนี้ผู้ที่มียาได้สูงกว่า 5,000 บาทต่อเดือน มีส่วนร่วมในระดับมาก (ร้อยละ 10.2) เนื่องจากตั้งที่กล่าวไว้ข้างต้นผู้ที่มียาได้สูงอาจมีลักษณะงานเป็นงานประจำ เช่น ข้าราชการหรือเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจซึ่งเป็นผู้มีความรู้ จึงเข้าใจในหลักวิชาการประเมิน

5.1.7 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งที่อาศัยในชุมชน 30-40 ปี ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในภาพรวมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 85.0) เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 5 ด้านพบว่าประชาชนที่อาศัยในชุมชน 30-40 ปี ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของประชาชนบ้านโคกโก่ง

(n=210)

การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว	ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน (ปี)					
	ต่ำกว่า 30	30-40	40-50	สูงกว่า 50	รวม	
ด้านการวางแผน	ระดับน้อย	23 (32.4)	5 (12.5)	6 (15.8)	16 (26.2)	50 (23.8)
	ระดับปานกลาง	43 (60.6)	30 (75.0)	26 (68.4)	38 (62.3)	137 (65.2)
	ระดับมาก	5 (7.0)	5 (12.5)	6 (15.8)	7 (11.5)	23 (11.0)
	รวม	71 (100.0)	40 (100.0)	38 (100.0)	61 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการลงทุน	ระดับน้อย	9 (12.7)	2 (5.0)	2 (5.3)	1 (1.6)	14 (6.7)
	ระดับปานกลาง	55 (77.5)	35 (87.5)	30 (78.9)	54 (88.5)	177 (84.3)
	ระดับมาก	7 (9.8)	3 (7.5)	6 (15.8)	6 (9.9)	19 (9.0)
	รวม	71 (100.0)	40 (100.0)	38 (100.0)	61 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการตัดสินใจ	ระดับน้อย	27 (38.0)	6 (15.0)	5 (13.2)	22 (36.0)	60 (28.6)
	ระดับปานกลาง	38 (53.5)	30 (75.0)	28 (73.6)	33 (54.1)	129 (61.4)
	ระดับมาก	6 (8.5)	4 (10.0)	5 (13.2)	6 (9.9)	21 (10.0)
	รวม	71 (100.0)	40 (100.0)	38 (100.0)	61 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการดำเนินกิจกรรม	ระดับน้อย	20 (28.2)	3 (7.5)	4 (10.5)	9 (14.8)	36 (17.1)
	ระดับปานกลาง	43 (61.6)	33 (82.5)	28 (73.7)	47 (77.0)	151 (71.9)
	ระดับมาก	8 (11.2)	4 (10.5)	6 (15.8)	5 (8.2)	23 (11.0)
	รวม	71 (100.0)	40 (100.0)	38 (100.0)	61 (100.0)	210 (100.0)

ตารางที่ 23 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว	ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน (ปี)					
	ต่ำกว่า 30	30-40	40-50	สูงกว่า 50	รวม	
ด้านการประเมินผล	ระดับน้อย	40 (56.3)	13 (32.5)	17 (44.7)	34 (55.7)	104 (49.5)
	ระดับปานกลาง	27 (38.0)	25 (62.5)	18 (47.4)	24 (39.4)	100 (47.6)
	ระดับมาก	4 (5.7)	2 (5.0)	3 (7.9)	3 (4.9)	6 (2.9)
	รวม	71 (100.0)	40 (100.0)	38 (100.0)	61 (100.0)	210 (100.0)
การมีส่วนร่วมในภาพรวม	ระดับน้อย	23 (32.4)	4 (10.0)	4 (10.5)	12 (19.7)	43 (20.5)
	ระดับปานกลาง	44 (62.0)	34 (85.0)	31 (81.6)	46 (75.4)	155 (73.8)
	ระดับมาก	4 (5.6)	2 (5.0)	3 (7.9)	3 (4.9)	12 (12.7)
	รวม	71 (100.0)	40 (100.0)	38 (100.0)	61 (100.0)	210 (100.0)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ข้อวิจารณ์ จากตารางที่ 23 จะเห็นได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยในชุมชน 30 ถึง 40 ปี มีส่วนร่วมในภาพรวมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 85.0) ส่วนประชาชนที่อาศัยในชุมชน 40 ถึง 50 ปี มีส่วนร่วมในระดับมากในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มอื่น (ร้อยละ 7.9) เนื่องจากอาศัยในชุมชนมานานมีความผูกพันกับชุมชนที่ตนเองอยู่ จึงมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่มีขึ้น เมื่อศึกษารายด้านมีข้อวิจารณ์ดังนี้

1. ด้านการวางแผน ส่วนใหญ่ประชาชนที่อาศัยในชุมชน 30 ถึง 40 ปี มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 75.0) ที่โดดเด่น คือ ประชาชนที่อาศัยในชุมชน 40 ถึง 50 ปี มีส่วนร่วมในระดับมากในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มอื่น (ร้อยละ 15.8) ประชาชนกลุ่มนี้อาจได้การคัดเลือกจากชาวบ้านให้เป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน จึงเป็นผู้ริเริ่มการจัดการท่องเที่ยวของบ้าน โคนโก่งทำหน้าที่วางแผน กำหนดเป้าหมาย กำหนดจุดท่องเที่ยว จึงเข้ามามีส่วนร่วมมาก

2. ด้านการลงทุน ประชาชนที่อาศัยในชุมชน 40 ถึง 50 ปี มีส่วนร่วมในระดับมากในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มอื่น (ร้อยละ 15.8) เนื่องจากประชาชนกลุ่มนี้อาจมีรายได้ไม่มากเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดเตรียมสถานที่ สละเวลาเพื่อเตรียมต้อนรับ ช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์ของตนเองที่มีอยู่ เข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นมีความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน สามารถนำเสนอหรือให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวได้เข้าใจถูกต้อง จึงมีส่วนร่วมมาก

3. ด้านการตัดสินใจ ส่วนใหญ่ประชาชนที่อาศัยในชุมชน 30 ถึง 40 ปี มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 75.0) เช่นกัน ซึ่งจะคล้ายคลึงกับการวางแผนและการลงทุน มีส่วนในการคัดเลือกบ้านพัก วัฒนธรรม การแสดง และขั้นตอนการต้อนรับนักท่องเที่ยว ส่วนประชาชนที่อาศัยในชุมชน 40 ถึง 50 ปี มีส่วนร่วมในระดับมาก (ร้อยละ 13.2) กลุ่มนี้อาจเป็นผู้ที่ชาวบ้านเคารพนับถือซึ่งถือว่าเป็นผู้อาวุโสในชุมชนทำให้มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอาจช่วยไกล่เกลี่ยในกรณีเกิดความขัดแย้งทางความคิด

4. ด้านการดำเนินกิจกรรม จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ประชาชนที่อาศัยในชุมชน 30 ถึง 40 ปี มีส่วนร่วมในระดับปานกลางในสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มอื่น ประชาชนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในระดับปานกลางมากกว่ากลุ่มอื่น เพราะฉะนั้นการร่วมทำกิจกรรมในแต่ละกิจกรรม เช่น การต้อนรับ ร่วมพิธีบายศรี ให้ความรู้ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นจึงเข้าร่วมมากกว่า และที่โดดเด่น คือ ประชาชนที่อาศัยในชุมชน 40 ถึง 50 ปี มีส่วนร่วมด้านนี้ในระดับมาก (ร้อยละ 15.8) เนื่องจากกิจกรรมบางอย่างที่อาศัยในชุมชนมานานอาจมีความรู้หรือประสบการณ์ เช่น พิธีบายศรีสู่ขวัญ การสาธิตวิธีการทอผ้า การแสดงวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น

5. ด้านการประเมินผล ประชาชนที่อาศัยในชุมชนต่ำกว่า 30 ปี และสูงกว่า 50 ปี มีส่วนร่วมในระดับน้อย (ร้อยละ 56.3 และ 55.7 ตามลำดับ) เนื่องจากประชาชนที่อาศัยในชุมชนต่ำกว่า 30 ปี อาจขาดความสนใจ ส่วนประชาชนที่อาศัยสูงกว่า 50 ปี ไม่มีความรู้ ความชำนาญในการประเมิน จึงมีส่วนร่วมน้อย

5.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์กับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีความรู้ในระดับมาก ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในภาพรวมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 73.9) เมื่อพิจารณารายด้าน คือ ด้านการวางแผน การลงทุน และการตัดสินใจ พบว่าประชาชนที่มีความรู้ในระดับน้อย มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ส่วนด้านการดำเนินกิจกรรมพบว่า ประชาชนที่มีความรู้ในระดับมาก มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 72.9) สำหรับด้านการประเมินผลพบว่า ประชาชนที่มีความรู้ในระดับน้อย มีส่วนร่วมในระดับน้อย (ร้อยละ 75.0) ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบ
 โฮมสเตย์กับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของ
 ประชาชนบ้านโคกโก่ง

(n=210)

การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว		ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม			
		น้อย	ปานกลาง	มาก	รวม
ด้านการวางแผน	ระดับน้อย	1 (25.0)	5 (27.8)	44 (23.4)	50 (23.8)
	ระดับปานกลาง	3 (75.0)	10 (55.5)	124 (66.0)	137 (65.2)
	ระดับมาก	0 (0.0)	3 (16.7)	20 (10.6)	23 (11.0)
	รวม	4 (100.0)	18 (100.0)	188 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการลงทุน	ระดับน้อย	0 (0.0)	4 (22.2)	10 (5.3)	14 (6.7)
	ระดับปานกลาง	4 (100.0)	11 (61.1)	162 (86.2)	177 (84.3)
	ระดับมาก	0 (0.0)	3 (16.7)	16 (8.5)	19 (9.0)
	รวม	4 (100.0)	18 (100.0)	188 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการตัดสินใจ	ระดับน้อย	1 (25.0)	5 (27.8)	54 (28.7)	60 (28.6)
	ระดับปานกลาง	3 (75.0)	9 (50.0)	117 (62.2)	129 (61.4)
	ระดับมาก	0 (0.0)	4 (22.2)	17 (9.1)	21 (10.0)
	รวม	4 (100.0)	18 (100.0)	188 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการดำเนินกิจกรรม	ระดับน้อย	1 (25.0)	4 (22.2)	31 (16.5)	36 (17.1)
	ระดับปานกลาง	2 (50.0)	12 (66.7)	137 (72.9)	151 (71.9)
	ระดับมาก	1 (25.0)	2 (11.1)	20 (10.6)	23 (11.0)
	รวม	4 (100.0)	18 (100.0)	188 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการประเมินผล	ระดับน้อย	3 (75.0)	9 (50.0)	92 (48.9)	104 (49.5)
	ระดับปานกลาง	1 (25.0)	7 (38.9)	92 (48.9)	100 (47.6)
	ระดับมาก	0 (0.0)	2 (11.1)	4 (2.2)	6 (2.9)
	รวม	4 (100.0)	18 (100.0)	188 (100.0)	210 (100.0)
การมีส่วนร่วมในภาพรวม	ระดับน้อย	1 (25.0)	3 (16.7)	39 (20.7)	43 (20.5)
	ระดับปานกลาง	3 (75.0)	13 (72.2)	139 (73.9)	155 (73.8)
	ระดับมาก	0 (0.0)	2 (11.1)	10 (5.4)	12 (12.7)
	รวม	4 (100.0)	18 (100.0)	188 (100.0)	210 (100.0)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ข้อวิจารณ์ จากตารางที่ 24 จะเห็นได้ว่าประชาชนที่ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ในระดับมาก มีส่วนร่วมในภาพรวมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 73.9) อาจเป็นเพราะประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว มีส่วนร่วมเพื่อให้ความรู้ในการจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์แก่ชุมชน เมื่อศึกษารายด้านมีข้อวิจารณ์ดังนี้

1. ด้านการวางแผน ประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในระดับมาก มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 66.0) และในระดับมาก (ร้อยละ 10.6) เนื่องจากเมื่อมีความรู้ในการท่องเที่ยวก็จะมีกรริเริ่มให้มีการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในชุมชน ร่วมวางแผน สำรวจแหล่งท่องเที่ยว จัดทำรายละเอียด และการหาแนวทางพัฒนา ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวมากจึงเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือวางแผนการดำเนินงานให้มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในชุมชน

2. ด้านการลงทุน ประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง และในระดับมากมีส่วนร่วมเข้าร่วมในระดับมาก (ร้อยละ 16.7 และ 8.5 ตามลำดับ) เนื่องจากเมื่อมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวก็จะร่วมลงทุนในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวในชุมชน เช่น ปรับปรุงบ้านพักโดยเน้นในเรื่องความสะดวกสบายของบ้านพัก จัดห้องให้เพียงพอ มีการรวมกลุ่มจัดเป็นรูปแบบสหกรณ์ หรือนำนักท่องเที่ยวเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ทำให้ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในด้านนี้

3. ด้านการตัดสินใจ ประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง และในระดับมากมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในระดับมาก (ร้อยละ 22.2 และ 9.1 ตามลำดับ) เพราะว่าในการตัดสินใจนั้นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องใดก็อาจมีความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี ผู้ที่มีความรู้ในการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์จึงเข้ามามีส่วนตัดสินใจเลือกบ้านพัก อาหาร วัฒนธรรมดนตรี และขั้นตอนการต้อนรับนักท่องเที่ยวให้เป็นไปอย่างถูกต้อง

4. ด้านการดำเนินกิจกรรม ประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในระดับมาก เข้าร่วมในระดับปานกลางและในระดับมาก (ร้อยละ 72.9 และ 10.6 ตามลำดับ) เนื่องจากเมื่อประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ก็จะทำให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน เช่น การต้อนรับ การสาธิตวิธีการทอผ้า การจักสานเครื่องใช้ ตลอดจนให้ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง

5. ด้านการประเมินผล ประชาชนชนที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในระดับน้อย มีส่วนร่วมในด้านนี้ น้อย (ร้อยละ 75) เป็นเพราะประชาชนอาจเข้าใจว่าการจัดการท่องเที่ยวแบบ โฮมสเตย์รัฐจะต้องมีส่วนร่วมมากที่สุด เพราะฉะนั้นการประเมินผลจึงเป็นหน้าที่ของรัฐบาล ประกอบกับประชาชนที่มีความรู้ในการท่องเที่ยว น้อยอาจไม่เข้าใจการประเมิน ขาดความเข้าใจจึง ทำให้เข้ามามีส่วนร่วมในระดับน้อย

5.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังที่จะได้รับจากการท่องเที่ยวกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ที่มีความคาดหวังในระดับปานกลาง มีส่วนร่วมในภาพรวมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 76.2) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านการวางแผน พบว่าประชาชนที่มีความคาดหวังในระดับน้อย มีส่วนร่วมในระดับน้อย (ร้อยละ 100.0) ด้านการลงทุน ประชาชนที่มีความคาดหวังในระดับน้อย มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 100.0) ด้านการตัดสินใจพบว่า ประชาชนที่มีความคาดหวังในระดับมาก มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 61.6) ด้านการดำเนินกิจกรรมพบว่า ประชาชนที่มีความคาดหวังในระดับปานกลาง มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 76.9) สำหรับด้านการประเมินผลพบว่า ประชาชนที่มีความคาดหวังในระดับน้อย มีส่วนร่วมในระดับน้อย (ร้อยละ 100.0) ดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังที่จะได้รับจากการท่องเที่ยวกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของประชาชนบ้านโคกโก่ง (n=210)

การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว	ความคาดหวังที่จะได้รับจากการท่องเที่ยว				
	น้อย	ปานกลาง	มาก	รวม	
ด้านการวางแผน	ระดับน้อย	2 (100.0)	37 (25.9)	11 (16.9)	50 (23.8)
	ระดับปานกลาง	0 (0.0)	102 (71.3)	35 (53.8)	137 (65.2)
	ระดับมาก	0 (0.0)	4 (2.8)	19 (29.3)	23 (11.0)
	รวม	2 (100.0)	143 (100.0)	65 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการลงทุน	ระดับน้อย	0 (0.0)	8 (5.6)	6 (9.2)	14 (6.7)
	ระดับปานกลาง	2 (100.0)	131 (91.6)	44 (67.7)	177 (84.3)
	ระดับมาก	0 (0.0)	4 (2.8)	15 (23.1)	19 (9.0)
	รวม	2 (100.0)	143 (100.0)	65 (100.0)	210 (100.0)

ตารางที่ 25 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว		ความคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยว			
		น้อย	ปานกลาง	มาก	รวม
ด้านการตัดสินใจ	ระดับน้อย	1 (50.0)	45 (31.5)	14 (21.5)	60 (28.6)
	ระดับปานกลาง	1 (50.0)	88 (61.5)	40 (61.6)	129 (61.4)
	ระดับมาก	0 (0.0)	10 (7.0)	11 (16.9)	21 (10.0)
	รวม	2 (100.0)	143 (100.0)	65 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการดำเนินกิจกรรม	ระดับน้อย	1 (50.0)	27 (18.9)	8 (12.3)	36 (17.1)
	ระดับปานกลาง	1 (50.0)	110 (76.9)	40 (61.5)	151 (71.9)
	ระดับมาก	0 (0.0)	6 (4.2)	17 (26.2)	23 (11.0)
	รวม	2 (100.0)	143 (100.0)	65 (100.0)	210 (100.0)
ด้านการประเมินผล	ระดับน้อย	2 (100.0)	80 (55.9)	22 (33.8)	104 (49.5)
	ระดับปานกลาง	0 (0.0)	62 (43.4)	38 (58.5)	100 (47.6)
	ระดับมาก	0 (0.0)	1 (0.7)	5 (7.7)	6 (2.9)
	รวม	2 (100.0)	143 (100.0)	65 (100.0)	210 (100.0)
การมีส่วนร่วมในภาพรวม	ระดับน้อย	1 (50.0)	33 (23.1)	9 (13.8)	43 (20.5)
	ระดับปานกลาง	1 (50.0)	109 (76.2)	45 (69.2)	155 (73.8)
	ระดับมาก	0 (0.0)	1 (0.7)	11 (17.0)	12 (12.7)
	รวม	2 (100.0)	143 (100.0)	65 (100.0)	210 (100.0)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ข้อวิจารณ์ จากตารางที่ 25 จะเห็นได้ว่าประชาชนที่มีความคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในภาพรวมระดับปานกลาง ร้อยละ 76.2 และที่โดดเด่น คือ ประชาชนที่มีความคาดหวังในระดับมาก มีส่วนร่วมระดับมาก ร้อยละ 17.0 อาจเนื่องจากประชาชนมีความคาดหวังไม่มากจึงเข้ามามีส่วนร่วมในระดับหนึ่ง เมื่อศึกษาข้อมูลแต่ละด้านมีข้อวิจารณ์ดังนี้

1. ด้านการวางแผน ประชาชนที่คาดหวังในระดับมาก มีส่วนร่วมในระดับมาก ร้อยละ 29.3 เนื่องจากประชาชนมีความคาดหวังว่าจะได้รับประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวจึงมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยริเริ่มจัดให้มีการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ สักรวจแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ร่วมจัดทำรายละเอียด กำหนดเป้าหมาย เข้ามาจัดระเบียบของชุมชน เพื่อให้ชุมชนบ้านโคกโก่งมีการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

2. ด้านการลงทุน ประชาชนที่มีความคาดหวังในระดับมากมีส่วนร่วมในระดับมาก ร้อยละ 23.1 เนื่องจากประชาชนคาดหวังประโยชน์ที่จะได้รับว่าหากการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในชุมชน ทำให้ประชาชนสามารถจำหน่ายของที่ระลึกให้แก่นักท่องเที่ยวได้ หากมีเงินทุนอาจจำหน่ายอาหาร มีรายได้เพิ่มขึ้น มีเงินทุนหมุนเวียนในชุมชน สนับสนุนเงินลงทุนในการจัดการท่องเที่ยวจึงทำให้เข้ามามีส่วนร่วมในด้านการลงทุนเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวในหมู่บ้าน

3. ด้านการตัดสินใจ ประชาชนที่มีความคาดหวังในระดับปานกลางและในระดับมากมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในระดับปานกลางในสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 61.5 และ 61.6 ตามลำดับ เนื่องจากมีความคาดหวังในระดับหนึ่งจึงเข้าร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการคัดเลือกในสิ่งที่เห็นว่าได้รับประโยชน์ เช่น การเลือกบ้านพัก เลือกว่ากิจกรรมพื้นบ้าน

4. ด้านการดำเนินกิจกรรม ประชาชนที่มีความคาดหวังในระดับมากมีส่วนร่วมในระดับมาก ร้อยละ 26.2 เนื่องจากประชาชนมีความคาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำให้มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมผู้ไทยของตนเอง อาจทำให้ประชาชนในชุมชนเกิดความรักและสามัคคี หรือชุมชนได้รับการพัฒนาจากภาครัฐ การพัฒนาอาชีพ ทำให้ชุมชนน่าอยู่ จึงเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น

5. ด้านการประเมินผล ประชาชนที่มีความคาดหวังในระดับน้อยมีส่วนร่วมในระดับน้อย ร้อยละ 100.0 เป็นเพราะประชาชนกลุ่มนี้อาจไม่มีความคาดหวังที่จะได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวของชุมชน และไม่เห็นความสำคัญของการติดตามประเมินผลจึงเข้ามามีส่วนร่วมน้อย

สรุปการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุต่ำกว่า 35 ปี สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา สมรสแล้ว ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้ 2,000 ถึง 5,000 บาทต่อเดือน และอาศัยในชุมชนต่ำกว่า 30 ปี ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในภาพรวมในระดับปานกลาง ส่วนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวพบว่า ประชาชนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากแต่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในภาพรวมในระดับปานกลาง สำหรับความคาดหวังที่จะได้รับผลตอบแทนจากการท่องเที่ยวพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความคาดหวังที่จากการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในภาพรวมในระดับปานกลาง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ ปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว และความคาดหวังที่จะได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว และความคาดหวังที่จะได้รับจากการท่องเที่ยวกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของประชาชนบ้านโคกโก่ง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนบ้านโคกโก่ง จำนวน 210 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทำตารางไขว้

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งส่วนใหญ่เป็นหญิง (ร้อยละ 52.4) มีอายุเฉลี่ย 44.86 ปี สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 57.1) รองลงมาคือจบมัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช. (ร้อยละ 20.5) ส่วนใหญ่สมรสแล้ว (ร้อยละ 81.9) ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ร้อยละ 69.0) มีรายได้เฉลี่ย 3,161.43 บาทต่อเดือน และมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนเฉลี่ย 39.51 ปี

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 0.85) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประกอบศิริภักดีพินิจ (2545) ที่ได้ศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา และพบว่ากลุ่มตัวอย่างในชุมชนมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการ

ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ (ค่าเฉลี่ย 0.97) รองลงมาคือ การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ควรเน้นเรื่องความสะดวกสบายของบ้านพัก (ค่าเฉลี่ย 0.96) ส่วนประเด็นที่ประชาชนมีความรู้ในระดับปานกลาง คือ การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์จำเป็นต้องมีห้องพักติดเครื่องปรับอากาศเพื่อให้นักท่องเที่ยวประทับใจมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 0.62) การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ควรชักชวนนายทุนต่างถิ่นมาลงทุน (ค่าเฉลี่ย 0.59) และการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ต้องให้รัฐบาลมีส่วนร่วมมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 0.45)

ตอนที่ 3 ความคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยว

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งมีความคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.52) เมื่อศึกษารายข้อพบว่า ประชาชนมีความคาดหวังที่จะได้รับผลตอบแทนจากการท่องเที่ยวในระดับปานกลางเกือบทุกข้อคำถาม (ค่าเฉลี่ย 3.20-3.65) ยกเว้นข้อคำถามที่ว่า การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ทำให้มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมผู้ไทยของตนเอง และการท่องเที่ยวทำให้ประชาชนมีการฟื้นฟูวัฒนธรรม ประเพณีเก่าแก่ ประชาชนบ้านโคกโก่งมีความคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.03 และ 3.86 ตามลำดับ

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

4.1 การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมด้านการวางแผนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.87) ซึ่งต่างกับงานวิจัยของ จงรักษ์ อินทยนต์ (2545) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวของบ้านโป่งร้อน ตำบลใหม่พัฒนา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวด้านการวางแผนอยู่ในระดับน้อย กรณีบ้านโคกโก่งเมื่อศึกษาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมด้านการวางแผนอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (3.06) และการร่วมจัดทำรายละเอียดแผนการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนมีค่าเฉลี่ยน้อยสุด (2.69)

4.2 การมีส่วนร่วมด้านการลงทุน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมด้านการลงทุนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.02) ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ ประกอบศิริ ภักดีพิณีจ (2545) ที่ได้ศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการร่วมลงทุนอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังพบว่าประชาชนบ้านโคกโก่งมีส่วนร่วมด้านการลงทุนอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.61-3.61) เกือบทุกข้อคำถาม โดยเฉพาะประชาชนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือเกี่ยวกับการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.61) ได้สละเวลาเพื่อจัดเตรียมต้อนรับนักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.51) ส่วนการร่วมจำหน่ายอาหารให้นักท่องเที่ยวพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในประเด็นนี้อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.99)

4.3 การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งมีคะแนนการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ย 2.75) ซึ่งต่างกับงานวิจัยของ จงรักษ์ อินทยนต์ (2545) ที่ได้ศึกษาศักยภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวของบ้านโป่งร้อน ตำบลใหม่พัฒนา อำเภอกะคา จังหวัดลำปาง พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับน้อย เมื่อศึกษาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับ ปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.54-2.96) ทุกข้อคำถาม โดยเฉพาะ ข้อ 5 ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับขั้นตอนการต้อนรับนักท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 2.96) รองลงไป คือ ข้อ 3 ท่านร่วมเลือกวัฒนธรรมพื้นบ้านเพื่อแสดงแก่นักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.83) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 2 ท่านร่วมเลือกรายการอาหารที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.54)

4.4 การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.91) ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ ประกอบศิริ ภักดีพิณีจ (2545) ที่ได้ศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการร่วมดำเนินกิจกรรมในระดับมาก เมื่อศึกษาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.48-3.59) ทุกข้อคำถาม โดยเฉพาะการเข้าร่วมพิธีบายศรีสู่ขวัญแก่นักท่องเที่ยว

ประชาชนที่มีส่วนร่วมในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (3.59) รองลงมา คือ ร่วมจัดสถานที่ในพิธีต้อนรับนักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.33) ส่วนการร่วมสาธิตวิธีการทอดผ้า นั้นประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (2.48)

4.5 การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.26) ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ ประกอบศิริ ภักดีพินิจ (2545) ที่ได้ศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมติดตามประเมินผลอยู่ในระดับมาก เมื่อศึกษาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลอยู่ในระดับน้อยในเรื่อง การร่วมประเมินผลเป็นประจำ (ค่าเฉลี่ย 2.12) การทราบและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.15) การร่วมประเมินรายได้ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.17) ร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ (ค่าเฉลี่ย 2.24) ร่วมตรวจสอบคุณภาพอาหาร (ค่าเฉลี่ย 2.32) ส่วนประเด็นที่ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ ร่วมตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการ (ค่าเฉลี่ย 2.35) ร่วมหาแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย 2.36) และร่วมตรวจสอบความสะอาดของบ้านพัก (ค่าเฉลี่ย 2.40)

4.6 การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในภาพรวม

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งมีคะแนนการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 114.12 คะแนน คะแนนต่ำสุด 53 คะแนน และคะแนนสูงสุด 182 คะแนน เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 73.8 อยู่ในระดับมากร้อยละ 20.5 และอยู่ในระดับน้อยเพียงร้อยละ 5.7 ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ อารีย์ นัยพินิจ และ สุริชญา มณีนคร (2551) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวหมู่บ้านบุไทรโฮมสเตย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา และพบว่าชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยรวมในระดับมาก

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

5.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

5.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งเพศหญิงและเพศชายส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในภาพรวมในระดับปานกลางร้อยละ 77.3 และร้อยละ 70.0 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผน การลงทุน การตัดสินใจ และการดำเนินกิจกรรม ประชาชนทั้งเพศหญิงและเพศชายส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง ส่วนด้านการประเมินผลพบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมในระดับน้อย (ร้อยละ 50.0 และ 49.1 ตามลำดับ)

5.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งที่มีอายุ 46 ถึง 55 ปี ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในภาพรวมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 86.8) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน การลงทุน การตัดสินใจ และการดำเนินกิจกรรมพบว่า ประชาชนทุกกลุ่มอายุส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง สำหรับด้านการประเมินผลพบว่า ประชาชนที่มีอายุ 35 ถึง 45 ปี มีส่วนร่วมในระดับปานกลางสูงที่สุด (ร้อยละ 59.6)

5.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในภาพรวมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 75.8) เมื่อพิจารณารายด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน และด้านการลงทุนพบว่า ประชาชนที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มีส่วนร่วมในระดับปานกลางสูงที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอายุอื่น (ร้อยละ 66.7 และ 86.7 ตามลำดับ) ส่วนด้านการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม และการประเมินผลนั้นประชาชนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช. มีส่วนร่วมในระดับปานกลางสูงที่สุด (ร้อยละ 67.6 76.1 และ 50.7 ตามลำดับ)

5.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่สมรสแล้ว มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในภาพรวมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 77.9) เมื่อศึกษาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน การลงทุน การตัดสินใจ และการดำเนินกิจกรรมพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ที่สมรสแล้ว มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในระดับปานกลางเช่นกัน ส่วนด้านการประเมินผลพบว่า ประชาชนที่เป็นโสดส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับน้อย (ร้อยละ 66.7)

5.1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งที่มีอาชีพค้าขายหรือทำธุรกิจส่วนตัวมีส่วนร่วมในภาพรวมในการท่องเที่ยวในระดับปานกลางสูงที่สุด (ร้อยละ 87.6) เมื่อพิจารณารายด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน การลงทุน การตัดสินใจ และการดำเนินกิจกรรมพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพค้าขายหรือทำธุรกิจส่วนตัว ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ส่วนด้านการประเมินผลพบว่า ประชากรที่มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีส่วนร่วมในระดับปานกลางสูงที่สุด (ร้อยละ 66.6)

5.1.6 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งที่มีรายได้ 2,000 ถึง 5,000 บาท ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในภาพรวมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 80.5) เมื่อพิจารณารายด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน การลงทุน และการตัดสินใจพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ทุกกลุ่มรายได้ มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ส่วนด้านการดำเนินกิจกรรมพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 2,000 บาท มีส่วนร่วมในระดับปานกลางมากที่สุด (ร้อยละ 75.0) สำหรับด้านการประเมินผลพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 2,000 บาทมีส่วนร่วมในระดับน้อย ซึ่งเป็นสัดส่วนสูงที่สุด (ร้อยละ 54.7)

5.1.7 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนบ้านโคกโก่งส่วนใหญ่ที่อาศัยในชุมชน 30 ถึง 40 ปี มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในภาพรวมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 85.0) และเมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่าประชาชนที่อาศัยในชุมชน 30 ถึง 40 ปี ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

5.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์กับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระดับมาก มีส่วนร่วมในภาพรวมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 75.0) เมื่อพิจารณารายด้าน คือ ด้านการวางแผน การลงทุน และการตัดสินใจพบว่า ประชาชนที่มีความรู้ในระดับน้อย มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ส่วนด้านการดำเนินกิจกรรมพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับมาก แต่มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 72.9) สำหรับด้านการประเมินผลพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับน้อย และมีส่วนร่วมในระดับน้อย (ร้อยละ 75.0)

5.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความคาดหวังในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมในภาพรวมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 76.2) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คือ ด้านการวางแผนนั้นประชาชนส่วนใหญ่มีความคาดหวังในระดับน้อย และมีส่วนร่วมในระดับน้อย (ร้อยละ 100.0) ด้านการลงทุนประชาชนส่วนใหญ่มีความคาดหวังในระดับน้อย แต่มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 100.0) ด้านการตัดสินใจพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความคาดหวังในระดับมาก แต่มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 61.6) ด้านการดำเนินกิจกรรมพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความคาดหวังในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 76.9) สำหรับด้านการประเมินผลพบว่า ประชาชนที่มีความคาดหวังในระดับน้อย มีส่วนร่วมในระดับน้อย (ร้อยละ 100.0)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบว่าประชาชนบ้านโคกโก่งมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ในระดับปานกลางในภาพรวม เมื่อพิจารณาปัจจัยส่วนบุคคลพบว่าประชาชนที่มีส่วนร่วมในระดับมาก คือ เพศชาย เป็นประชาชนที่มีอายุมากกว่า 55 ปี เป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา ปวส. ปริญญาตรี เป็นหม้ายหรือหย่า เป็นผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้สูง

กว่า 5,000 บาทต่อเดือน และอยู่อาศัยในชุมชนนาน 40 ถึง 50 ปี เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์พบว่า ในภาพรวมประชาชนที่มีส่วนร่วมในระดับมากเป็นผู้ที่มีความรู้ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยด้านความคาดหวังจากการท่องเที่ยวพบว่า ผู้ที่มีส่วนร่วมในระดับมากในภาพรวม คือ ประชาชนที่มีความคาดหวังมาก ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในแต่ละด้าน

1.1 ด้านการวางแผน ผลการวิจัยพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง คณะกรรมการหมู่บ้านควรรณรงค์ให้ประชาชนได้มีความเข้าใจและอยากเข้าร่วมงานด้านการวางแผนด้วยความสมัครใจในการกำหนดแผน จัดทำรายละเอียด กำหนดเป้าหมาย และร่วมกำหนดจุดท่องเที่ยวในชุมชนได้อย่างหลากหลายอีกด้วย

1.2 ด้านการลงทุน เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง องค์การบริหารส่วนตำบลกุดหว้าจึงอาจพิจารณาสับสนุนแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ เพื่อให้ประชาชนมีเงินทุนในการผลิตสินค้าประจำท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ หรือสินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล เพื่อจำหน่ายเป็นของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังอาจเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการประกอบอาหารมาฝึกอบรมให้ประชาชนที่สนใจเพื่อกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในการลงทุนด้านจำหน่ายอาหารมากขึ้น

1.3 ด้านการตัดสินใจ ผลการวิจัยพบว่าประชาชนชาวโคกโก่งมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในระดับปานกลาง เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.กุดหว้า) มาส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับประโยชน์ในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนให้ครอบคลุมทั่วถึง เช่น คัดเลือกบ้านพัก อาหาร ดนตรี และวัฒนธรรมพื้นบ้านไว้ต้อนรับนักท่องเที่ยว

1.4 ด้านการดำเนินกิจกรรม จากผลการวิจัยที่พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรมในระดับปานกลาง คณะกรรมการหมู่บ้านจึงควรชักชวนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนให้มากขึ้น โดยขอความร่วมมือในการฝึกอาชีพจากสถาบันฝีมือแรงงานจังหวัดกาฬสินธุ์ วิทยาลัยการอาชีพห้วยผึ้ง และวิทยากรในท้องถิ่นที่มีความรู้ความชำนาญในวัฒนธรรมพื้นบ้าน เพื่อให้ชาวโคกโก่งโดยเฉพาะเยาวชนได้เรียนรู้ สืบทอด และฝึกฝนด้านวิชาการทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เช่น การจักสานเครื่องใช้ในครัวเรือน การทอผ้าและ

การข้อมผ้าด้วยสีธรรมชาติ การแสดงวัฒนธรรมพื้นบ้าน การทำพิธีเหยารักษาผู้ป่วย การพอรำ ผู้ไทย การรำมวยโบราณศิลปะป้องกันตัว การร่วมสาธิตให้นักท่องเที่ยวชมจะเป็นการปลูกฝังให้ เยาวชนและนักเรียนประถมศึกษาบ้านโคกโก่งเกิดการซึมซับวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิต

1.5 ด้านการประเมินผล ผลการวิจัยพบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการ ประเมินผลน้อย ดังนั้นคณะกรรมการหมู่บ้านจึงควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลมากขึ้นด้วยการจัดวิทยากรมาให้ความรู้ด้านการประเมินผล นอกจากนี้คณะกรรมการ ดังกล่าวควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินผลการปฏิบัติงาน และให้มีการประเมินผลอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขอย่างทันท่วงที

2. ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

ผลการวิจัยแสดงว่า ประชาชนที่มีความรู้ในระดับมาก แต่มีส่วนร่วมในภาพรวมใน ระดับปานกลางเท่านั้นเนื่องจากขาดความเข้าใจว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ เป็นกิจกรรมที่ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ จึงควรให้คณะกรรมการหมู่บ้าน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และพัฒนาชุมชนอำเภอภูคินารายณ์ ได้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้เข้าใจ เกี่ยวกับดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์อย่างถ่องแท้ว่าชุมชนต้องมีส่วน ร่วมอย่างไรเพื่อให้การท่องเที่ยวดำเนินไปอย่างราบรื่น

3. ความคาดหวังจากการท่องเที่ยวของประชาชน

ผลการวิจัยพบว่าประชาชนชาวโคกโก่งมีความคาดหวังจากการท่องเที่ยวในระดับ ปานกลาง ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลภูคินารายณ์ซึ่งเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับประชาชนและชุมชน มากที่สุดควรเข้ามา มีบทบาทสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาชุมชนด้านการอาชีพให้มีฝีมือ มาตรฐาน ซึ่งประชาชนในชุมชนมีฝีมืออยู่แล้วให้มีความชำนาญยิ่งขึ้นไป เพื่อจะได้ผลิตสินค้า ให้ได้อย่างมีคุณภาพและหลากหลายรูปแบบ มีสินค้าพื้นเมืองที่น่าสนใจ รวาคาญติธรรม เป็นที่ ต้องการของตลาด และนักท่องเที่ยว ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ ในพื้นที่ร่วมกับวนอุทยาน ภูผาวัวเพื่อเป็นที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวได้มีทางเลือกในการศึกษาธรรมชาติอีกด้วย เมื่อประชาชน สามารถจำหน่ายของที่ระลึกได้มากทำให้มีรายได้เสริมจากการจำหน่ายของที่ระลึกได้เพิ่มจะทำให้ ประชาชนมีความคาดหวังและมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมโฮมสเตย์มากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ประชาชนมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ในระดับปานกลาง จึงควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของประชาชนบ้านโคกโก่งเพื่อจะได้ทราบว่าอะไรคือปัญหาที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในระดับปานกลางเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของชุมชนบ้านโคกโก่งกับชุมชนอื่นที่จัดการท่องเที่ยวในลักษณะเดียวกันที่ในการดำเนินกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์บ้านโคกโก่งให้มีประสิทธิภาพต่อไป
3. ควรศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีอยู่มากในพื้นที่ เช่น ลานหินดานไหลง ป่าดอกกระเจียว ถ้ำลายมือ ผานกนางแอ่น ป่าไม้เต็งรัง และแหล่งพุ่มสำหรับสัตว์ป่าลงมากินดินเค็ม เป็นต้น ตลอดจนความเป็นไปได้ในการปรับปรุงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติแห่งใหม่เพื่อเป็นทางเลือกของนักท่องเที่ยวต่อไป

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2544. **การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว.**

กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

____. 2545. **รายงานสถิตินักท่องเที่ยวประจำปี 2545.** กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

เกศินี จุฑาวิจิตร. 2548. **การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น.** พิมพ์ครั้งที่ 3. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.

กฤษฎา ยะการ. 2543. **ความต้องการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนตำบลแม่ทราย อำเภอร่องวาง จังหวัดเชียงใหม่.** การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จรัล อินทนต์. 2545. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวกรณีศึกษาบ้านโป่งร้อน ตำบลใหม่พัฒนา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง.** การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เจริญ ภัสระ. 2540. "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานภาครัฐ." **วารสารสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย** 12 (พฤษภาคม 2540): 1-3.

ชยากรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์. 2530. **ปภิกษะ บทความวิชาการด้านการท่องเที่ยว.** เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชานิกา ฉัตรสูงเนิน. 2551. **ศักยภาพในการพัฒนาที่พักแบบโฮมสเตย์ในเขตเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ฐานิศร์ น้อยเพ็ง. 2541. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลในการบริหารงานพัฒนาชนบท: ศึกษากรณีเขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรอำเภอวิเชียรบุรีจังหวัดเพชรบูรณ์.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ทองศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ. 2534. **การพัฒนาชุมชนเชิงปฏิบัติ.** กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.

ทิววัฒน์ รัตนเกตุ. 2542. **การศึกษาศักยภาพของพื้นที่และความพร้อมของชุมชนในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ประเภทอ่างเก็บน้ำคลองระโงกจังหวัดระยอง.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชนบท, มหาวิทยาลัยมหิดล.

ธวัช สิทธิกิจโยธิน. 2543. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลน ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์. 2537. **กลวิธีแนวทางวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชนบทในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา.** กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภการพิมพ์.

นิวัฒน์ อมาตกุล. 2549. **การศึกษาปัจจัยทางสังคม ผลกระทบ และการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

ประกอบศิริ ภัคดีพินิจ. 2545. **ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยววัฒนธรรมของชุมชนบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา.** การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2526. **ทัศนคติ: การเปลี่ยนแปลง การวัด และพฤติกรรมอนามัย.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

ประเวศ วะสี. 2532. **วิกฤตหมู่บ้านไทย : ทางออกและอนาคตอยู่ที่ไหน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์หมู่บ้าน.

พจนานันท์ สอนศรี. 2540. **การจัดการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน**. กรุงเทพมหานคร: (เอกสารอัดสำเนา).

ไพฑูริย์ เจริญพันธ์วงศ์. 2530. **พฤติกรรมองค์การและการบริหาร**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

ไพรัตน์ เดชะรินทร์. 2527. “นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบัน.” **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภากการพิมพ์.

ไพศาล หวังพานิช. 2526. **ผลการวัดการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

ภพ เลหาไพบูลย์. 2534. **การสอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา**. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ยุพดี เสตบรรณ. 2539. **ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยวไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: พิเศษฐ์การพิมพ์.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์ จำกัด.

วัชรวิ ไชยศิลป์. 2549. **การมีส่วนร่วมของสมาชิกโครงการธนาคารเรือในเขตดำเนินการของศูนย์พัฒนาผสมผสานกระบี่ จังหวัดกระบี่**. การศึกษาค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วรพักตร์ เลอสิทธิศักดิ์. 2547. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมการท่องเที่ยว กรณีศึกษาเมืองโบราณเวียงกุมกาม อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วรรณภา วงษ์วานิช. 2539. **ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิเชียร เกตุสิงห์. 2530. **หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

เศกสรรค์ ยงวณิชย์. 2543. **ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว**. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ศุภจิต สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. 2550. **ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการบริการของโฮมสเตย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง**. วิทยานิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการจัดการ, มหาวิทยาลัยสุรนารี.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2540. **รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. 2542. **สังคมวิทยาภาวะสูงอายุ ความเป็นจริง และการคาดการณ์ในสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุณีย์ ธีรดากร. 2525. **ประสบการณ์เดิมกับความคาดหวัง**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมศาสนา.

สุณีย์ เลี้ยวเพ็ญวงษ์. 2545. **รายงานการศึกษาวิจัยเบื้องต้นโครงการพัฒนาระบบมาตรฐานคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวบ้านโคกโก่ง ตำบลกุดหว้า อำเภอภูฉิมรายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์**. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุภาพ ฉัตรภรณ์. 2539. **การสอนคหกรรมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุรางค์ จันทน์เอม. 2529. **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรบัณฑิต.

สุวิมล วงษ์พิทักษ์. 2549. **ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งธุรกิจที่พักแบบโฮมสเตย์โดยชุมชนมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาชุมชนบ้านปางมะโอ ตำบลแม่่นะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2544. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2544-2549).** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หลุยส์ จำปาเทศ. 2533. **จิตวิทยาการจูงใจ.** กรุงเทพมหานคร: บริษัทสามัคคีสาส์น จำกัด.

อดิน รพีพัฒน์, ม.ร.ว. 2527. **คู่มือการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่องานพัฒนา.** ขอนแก่น: สถาบันวิจัยและพัฒนา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

องค์การบริหารส่วนตำบลกุดหว้า. 2552. **ทะเบียนประชากรตำบลกุดหว้า.** กาศิรินทร์: องค์การบริหารส่วนตำบลกุดหว้า ตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. (เอกสารอัดสำเนา).

อารีย์ นัยพินิจ และ สุริชญา มณีนคร. 2551. **รายงานการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวหมู่บ้านบุโธโฮมสเตย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา.** ขอนแก่น: ขอนแก่น.

Bandura, A., N.E. Adams and J. Beyer. 1977. "Cognitive Processes: Mediating Behavioral Change." *Journal of Personality and Social Psychology.* 35: 125-139.

Clay, R. 1988. **Chambers English Dictionary.** Great Britain: Bunay Suffolk Ltd.

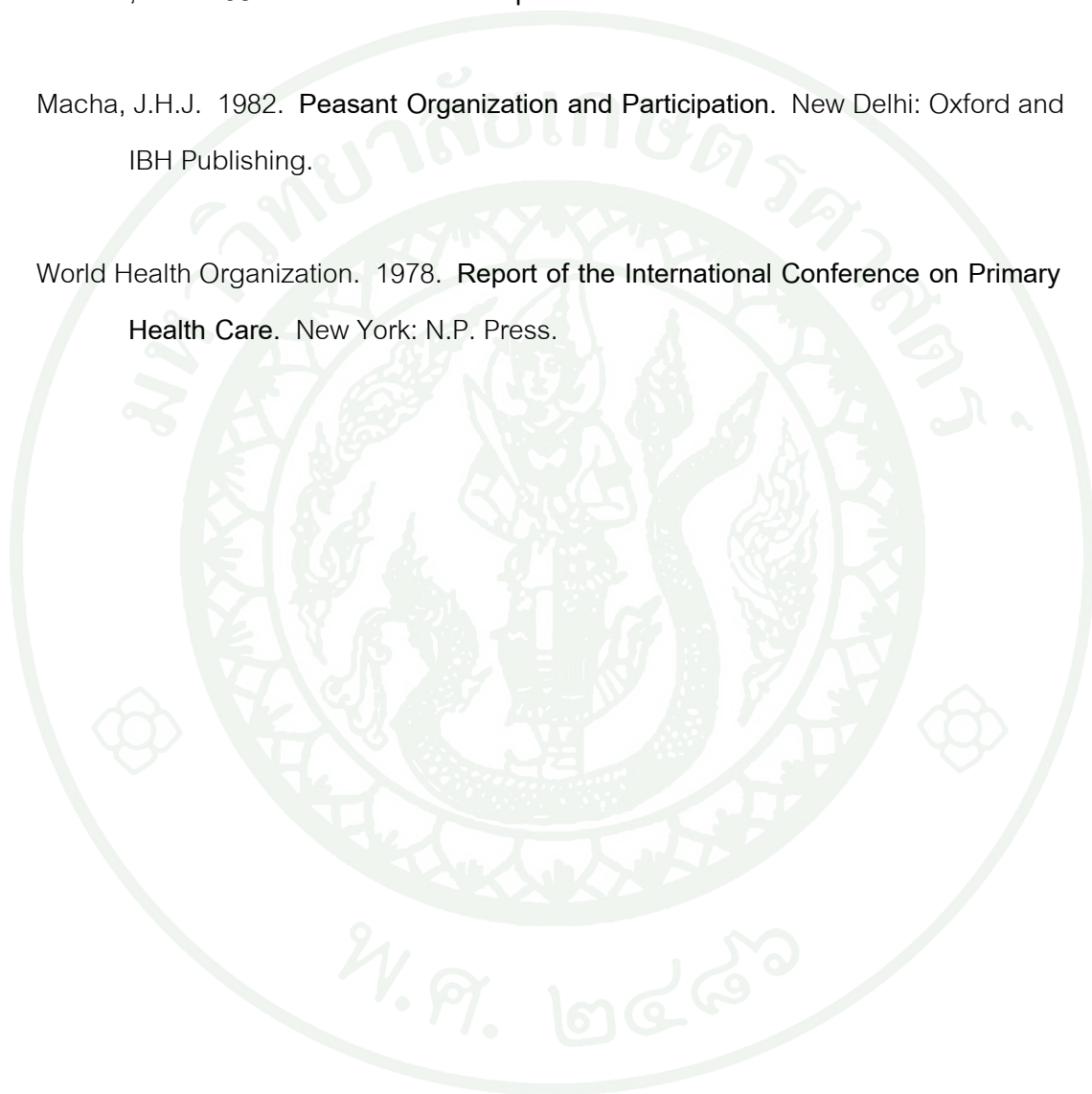
Cohen, J.M. and N.T., Uphoff. 1980. "Participation's place in rural development: Seeking clarity through specificity." *World Development.* 8 (March, 1980): 213-215.

Gross, N., W.S. Mason and A.W. McEachern. 1996. **Exploration in Role Analysis: Studies of the School Superintendency Role.** New York: John Wiley and Sons, Inc.

Hurlock, E.B. 1984. **Adolescent Development.** 4th ed. New York: McGraw-Hill.

Macha, J.H.J. 1982. **Peasant Organization and Participation.** New Delhi: Oxford and IBH Publishing.

World Health Organization. 1978. **Report of the International Conference on Primary Health Care.** New York: N.P. Press.

แบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ชุมชน
บ้านโคกโก่ง ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

คำแนะนำ: แบบสอบถามนี้ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตปริญญาโท คำตอบของท่านจะเก็บเป็นความลับ และจะไม่ส่งผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

คำชี้แจง: กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริงเพียงคำตอบเดียว กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษา
☐ 1. ประถมศึกษา	☐ 2. มัธยมศึกษาตอนต้น
☐ 3. มัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช.	☐ 4. อนุปริญญาหรือ ปวส.
☐ 5. ปริญญาตรี	☐ 6. อื่นๆ ระบุ.....
4. สถานภาพสมรส
☐ 1. โสด	☐ 2. สมรส
☐ 3. หม้าย/หย่า	☐ 4. อื่นๆ ระบุ.....
5. อาชีพ
☐ 1. รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ	☐ 2. ค้าขาย
☐ 3. รับจ้าง	☐ 4. เกษตรกรรม
☐ 5. ธุรกิจส่วนตัว	☐ 6. อื่นๆ ระบุ.....

6. ท่านมีรายได้ทั้งหมด.....บาทต่อเดือน

7. ท่านอาศัยอยู่ในชุมชนบ้านโคกโก่งมาแล้ว.....ปี

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

คำชี้แจง : กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำว่าใช่เมื่อเห็นว่าถูก และในช่องคำว่าไม่ใช่เมื่อเห็นว่าผิด กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์	ใช่	ไม่ใช่
1. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ คือ การท่องเที่ยวที่เน้นวัฒนธรรมชนบท		
2. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ คือ การท่องเที่ยวที่เน้นขนบธรรมเนียม ประเพณีของท้องถิ่น		
3. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ คือ การท่องเที่ยวที่เข้าไปสัมผัสกับธรรมชาติและเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน		
4. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ เป็นการท่องเที่ยวในเชิงศึกษาวิถีการดำรงชีวิต ความเป็นอยู่ของผู้คนที่อยู่ร่วมกันเป็นชุมชนในพื้นที่นั้นๆ		
5. ประชาชนในชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์		
6. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ เป็นการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบต่อทางวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของนักท่องเที่ยว		
7. การจัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยว ควรมีการรวมกลุ่มจัดตั้งในรูปแบบของสหกรณ์		
8. การจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ		
9. การจัดการท่องเที่ยวควรเน้นเรื่องความสะดวกสบายของบ้านพัก		
10. บ้านพักและห้องพักรวมต้องมีจำนวนเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว		
11. การท่องเที่ยวทำให้ประชาชนมีความรู้ในการประกอบอาชีพ		

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ (ต่อ)	ใช่	ไม่ใช่
12. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน		
13. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ควรมีการชักชวนนายทุนต่างถิ่นมาลงทุน		
14. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ต้องให้รัฐบาลมีส่วนร่วมมากที่สุด		
15. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์จำเป็นต้องมีห้องพักติดเครื่องปรับอากาศให้นักท่องเที่ยวประทับใจมากที่สุด		

ตอนที่ 3 ความคาดหวังของประชาชนที่จะได้รับการท่องเที่ยว

คำชี้แจง: โปรดแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่านเกี่ยวกับความคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยว โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างท้ายข้อความที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อความ	ระดับความคาดหวัง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ทำให้ประชาชนในชุมชนสามารถจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก					
2. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น					
3. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ทำให้ประชาชนได้พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ ในพื้นที่					
4. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ทำให้ชุมชนเกิดความรักและความสามัคคี					
5. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ทำให้มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมผู้ไทยของตนเอง					
6. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์มีส่วนทำให้ชุมชนได้รับการพัฒนาจากภาครัฐ					

ข้อความ (ต่อ)	ระดับความคาดหวัง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ช่วยให้ชุมชนร่วมกันทำงานเป็นหมู่คณะ					
8. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ กระตุ้นให้ประชาชนมีความคิดริเริ่มในการพัฒนาอาชีพ					
9. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น					
10. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ทำให้มีเงินหมุนเวียนในชุมชน					
11. การท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีสภาพที่น่าอยู่					
12. การท่องเที่ยวทำให้ประชาชนมีการฟื้นฟูวัฒนธรรม ประเพณีเก่าแก่					

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์

คำชี้แจง: โปรดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของท่านเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างท้ายข้อความที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการวางแผน					
1. ท่านริเริ่มให้มีการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์					
2. ท่านร่วมวางแผนต้อนรับนักท่องเที่ยว					
3. ท่านร่วมกำหนดเป้าหมายการท่องเที่ยวในชุมชน					
4. ท่านร่วมกำหนดจุดท่องเที่ยวในชุมชน					

ข้อความ (ต่อ)	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5. ท่านวางแผนการจัดเตรียมอาหารแก่นักท่องเที่ยว					
6. ท่านร่วมจัดรูปแบบการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว					
7. ท่านร่วมจัดระเบียบของชุมชนสำหรับการท่องเที่ยว					
8. ท่านร่วมหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน					
9. ท่านร่วมจัดทำรายละเอียดแผนการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน					
10. ท่านร่วมทำแผนงานการป้องกันปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว					
ด้านการลงทุน					
1. ท่านสนับสนุนเงินลงทุนในการจัดการท่องเที่ยว					
2. ท่านสละเวลาเพื่อจัดเตรียมต้อนรับนักท่องเที่ยว					
3. ท่านช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม					
4. ท่านใช้บ้านพักของท่านสำหรับให้นักท่องเที่ยวได้พัก					
5. ท่านจำหน่ายอาหารให้นักท่องเที่ยว					
6. ท่านไม่มีส่วนช่วยเหลือใดๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว					
7. ท่านดูแลรักษาความสะอาดแหล่งท่องเที่ยว					
8. ท่านผลิตจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยว					
9. ท่านช่วยในการนำเที่ยว					
10. ท่านไม่ร่วมลงทุนใดๆ ในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน					
ด้านการตัดสินใจ					
1. ท่านร่วมคัดเลือกบ้านพักสำหรับนักท่องเที่ยว					
2. ท่านร่วมเลือกรายการอาหารที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยว					
3. ท่านเลือกวัฒนธรรมพื้นบ้านเพื่อแสดงแก่นักท่องเที่ยว					

ข้อความ (ต่อ)	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. ท่านร่วมเลือกคนตรีที่จะมาแสดงให้นักท่องเที่ยวได้ชม					
5. ท่านมีส่วนตัดสินใจเกี่ยวกับขั้นตอนการต้อนรับนักท่องเที่ยว					
ด้านการดำเนินกิจกรรม					
1. ท่านร่วมจัดสถานที่ในพิธีต้อนรับนักท่องเที่ยว					
2. ท่านเข้าร่วมพิธีบายศรีสู่ขวัญแก่นักท่องเที่ยว					
3. ท่านร่วมกิจกรรมการจักสานเครื่องใช้					
4. ท่านร่วมสาธิตวิธีการทอผ้า					
5. ท่านร่วมนำนักท่องเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว					
6. ท่านร่วมแสดงดนตรีให้นักท่องเที่ยวได้ชม					
7. ท่านร่วมให้ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยว					
8. ท่านร่วมแสดงวัฒนธรรมของท้องถิ่น					
ด้านการประเมินผล					
1. ท่านร่วมตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการ					
2. ท่านร่วมหาแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงาน					
3. ท่านร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้					
4. ท่านร่วมประเมินรายได้ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว					
5. ท่านร่วมการตรวจสอบความสะอาดของบ้านพัก					
6. ท่านร่วมตรวจสอบคุณภาพในการทำอาหาร					
7. ท่านเข้าร่วมประเมินผลเป็นประจำ					
8. ท่านรับทราบและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว					

ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ภาคผนวก ข
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางผนวกที่ 1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
แบบโฮมสเตย์

คนที่	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10	K11	K12	K13	K14	K15	X	X ²
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	225
2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	225
3	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	0	1	7	49
4	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	14	196
5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	225
6	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	225
7	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	225
8	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	14	196
9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	225
10	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	225
11	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	14	196
12	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	14	196
13	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	225
14	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	14	196
15	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	0	9	81
16	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	0	1	1	0	1	11	121
17	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	225
18	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	225
19	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	225
20	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	14	196
21	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	0	1	12	144
22	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	13	169
23	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	225
24	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	225
25	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	12	144
26	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	225
27	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	0	0	0	9	81
28	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	14	196
29	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	225
30	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	225
																411	5,761
ถูก	29	29	28	28	29	27	24	29	29	29	26	29	28	20	27		
ผิด	1	1	2	2	1	3	6	1	1	1	4	1	2	10	3		
p _i	.967	.967	.933	.933	.967	.900	.800	.967	.967	.967	.867	.967	.933	.667	.900		
q _i	.033	.033	.067	.067	.033	.100	.200	.033	.033	.033	.133	.033	.067	.333	.100		
p _i q _i	.032	.032	.062	.062	.032	.090	.160	.032	.032	.032	.115	.032	.062	.222	.090	1.087	

$$\sum X = 411$$

$$\sum X^2 = 5,761$$

$$\sum p_i q_i = 1.087$$

หาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีของ Kuder-Richadson โดยใช้สูตร KR-20

$$\text{สูตร KR-20} = \left\{ \frac{k}{k-1} \right\} 1 - \left\{ \frac{\sum_{i=1}^k p_i q_i}{S_p^2} \right\}$$

k = จำนวนข้อของแบบสอบถาม

p_i = สัดส่วนของการตอบถูก

q_i = สัดส่วนของการตอบผิด

S_p^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวมหรือความแปรปรวนระหว่างผู้ตอบ

หาค่า S_p^2 ได้จาก

$$S_p^2 = \frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N^2}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{30 \times 5,761 - 411^2}{30 \times 30}$$

$$= \frac{172,830 - 168,921}{900} = \frac{3,909}{900}$$

$$= 4.343$$

$$\text{แทนค่าสูตร KR-20} = \frac{15}{15-1} 1 - \frac{1.087}{4.343}$$

$$= 1.071 \times 0.7497$$

$$= 0.8029$$

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8029

ตารางผนวกที่ 2 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามความคาดหวังที่ได้รับจากการท่องเที่ยว

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Att1	43.4667	28.2575	.5048	.9140
Att2	43.2000	27.8207	.5785	.9108
Att3	43.5000	27.5000	.5222	.9143
Att4	42.6333	25.9644	.7676	.9021
Att5	42.5333	26.6023	.7803	.9022
Att6	43.3000	27.4586	.5459	.9129
Att7	43.0667	26.8920	.6853	.9062
Att8	43.5333	27.8437	.6447	.9083
Att9	42.5667	26.3230	.8349	.8998
Att10	43.2333	27.6333	.6620	.9075
Att11	42.6000	27.0069	.7273	.9046
Att12	43.0000	26.2069	.6693	.9073

Reliability Statistics

N of Cases = 30 N of Items = 12

Cronbach's Alpha = 0.9146

ตารางผนวกที่ 3 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
แบบโฮมสเตย์ด้านการวางแผน

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
pp1	26.8667	53.3609	.6794	.9471
pp2	26.6333	53.6195	.7084	.9459
pp3	26.9000	50.9897	.8261	.9409

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
pp4	26.8667	48.5333	.8960	.9374
pp5	26.9667	50.8609	.6995	.9474
pp6	26.6667	54.8506	.7029	.9465
pp7	26.6333	49.5506	.8967	.9375
pp8	26.9000	49.9552	.8738	.9386
pp9	26.9333	50.0664	.8902	.9379
pp10	26.2333	52.2540	.6740	.9478

Reliability Statistics N of Cases = 30 N of Items = 10

Cronbach's Alpha = 0.9483

ตารางผนวกที่ 4 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แบบโฮมสเตย์ด้านการลงทุน

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
pi1	24.0000	22.9655	.4300	.7543
pi2	22.4333	24.8057	.3075	.7681
pi3	23.2667	24.8230	.2898	.7701
pi4	23.7667	23.7713	.3157	.7699
pi5	25.0667	20.5471	.7786	.7069
pi6	24.3000	21.6655	.5933	.7319
pi7	22.6000	24.5241	.4376	.7563
pi8	24.7667	22.8057	.4506	.7515
pi9	24.0667	21.3057	.3761	.7720
pi10	24.5333	22.8783	.5206	.7436

Reliability Statistics N of Cases = 30 N of Items = 10

Cronbach's Alpha = 0.7724

ตารางผนวกที่ 5 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
แบบโฮมสเตย์ด้านการตัดสินใจ

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
pd1	11.4333	10.8057	.7565	.8101
pd2	11.2333	11.7023	.5728	.8581
pd3	11.1333	9.9126	.7454	.8145
pd4	11.0333	11.7575	.6611	.8353
pd5	10.5000	12.2586	.6883	.8326

Reliability Statistics N of Cases = 30 N of Items = 5

Cronbach's Alpha = 0.8600

ตารางผนวกที่ 6 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
แบบโฮมสเตย์ด้านการดำเนินกิจกรรม

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
pa1	19.9667	26.7230	.4908	.7808
pa2	19.8333	27.8678	.5115	.7832
pa3	21.4333	24.5299	.4488	.7894
pa4	21.8667	24.0851	.4237	.7806
pa5	21.8333	20.9713	.7392	.7338
pa6	21.8000	21.2000	.8196	.7205

ตารางผนวกที่ 8 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ทั้งฉบับ

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
pp1	106.4667	618.6713	.6425	.9601
pp2	106.2333	621.9782	.6060	.9603
pp3	106.5000	610.8793	.7762	.9594
pp4	106.4667	606.0506	.7756	.9593
pp5	106.5667	611.1506	.6568	.9600
pp6	106.2667	624.1333	.6372	.9602
pp7	106.2333	608.8747	.7815	.9593
pp8	106.5000	609.2241	.7818	.9593
pp9	106.5333	610.4644	.7755	.9594
pp10	105.8333	616.5575	.6120	.9602
pi1	106.8000	635.6828	.2469	.9620
pi2	105.2333	629.5644	.4750	.9609
pi3	106.0667	631.8575	.3993	.9612
pi4	106.5667	636.4609	.2209	.9622
pi5	107.8667	626.1195	.4732	.9609
pi6	107.1000	629.6103	.3781	.9614
pi7	105.4000	630.3172	.5449	.9607
pi8	107.5667	640.7368	.1398	.9625
pi9	106.8667	598.1195	.7418	.9595
pi10	107.3333	632.9885	.3482	.9614
pd1	106.9333	603.2368	.8620	.9589
pd2	106.7333	619.4437	.5190	.9607
pd3	106.6333	604.5161	.7115	.9596
pd4	106.5333	618.1885	.6091	.9602

ตารางผนวกที่ 8 (ต่อ)

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
pd5	106.0000	614.1379	.7978	.9594
pa1	105.2333	621.1506	.5963	.9603
pa2	105.1000	627.6103	.5926	.9605
pa3	106.7000	622.2962	.3741	.9619
pa4	106.7667	623.3225	.3843	.9615
pa5	107.1000	596.7138	.7495	.9594
pa6	107.0667	601.3057	.7529	.9594
Pa7	105.9667	616.1023	.6274	.9601
Pa8	106.3000	622.7690	.4571	.9611
pe1	106.9333	609.3747	.7139	.9597
pe2	107.0667	606.4782	.7393	.9595
pe3	107.3333	602.2989	.8694	.9588
pe4	107.5000	614.9483	.7167	.9597
pe5	106.8000	595.6828	.8152	.9590
pe6	106.9333	610.8920	.6096	.9603
pe7	107.4333	622.1851	.5249	.9607
pe8	107.3000	614.7000	.6564	.9600

Reliability Statistics N of Cases = 30 N of Items = 41

Cronbach's Alpha = 0.9612

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ-นามสกุล	นายจุฬา ศรีบุตตะ
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 29 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2501
สถานที่เกิด	จังหวัดกาฬสินธุ์
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู คศ. 2
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนนาโคไร่ประชาสรรค์ ตำบลกุดหว้า อำเภอ กุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

